

Jpravništvo: Ljubljana, Knafjeva 3
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492
Podružnica Maribor: Grojski trg št. 7.
Telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
Telefon št. 190
Računi pri ošči ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafjeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grojski trg št. 7, telefon šte. 2455;
Celje, Strassmayerjeva ulica št. 1,
telefon šte. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Dva meseca vojne

Govor predsednika in zunanjega ministra sovjetske vlade Molotova je pokazal, da se misli Sovjetska Rusija tudi še nadalje zadržati nevtralnosti. To je nedvomno eden najbolj važnih dogodkov zadnjih dni.

Druga, za celotno evropsko situacijo silno važna ugotovitev je spoznanje, ki se uveljavlja čedalje bolj, da se namestila Italija zadržati nevtralnosti. Ni treba, da se spremembe na vodilnih mestih rimske vlade in v vodilnih strankah postojankah tolmačijo v smislu oddaljitev od politike osi; druga dejstva govorijo za politiko nevtralnosti, predvsem izjava odgovornih faktorjev v državi.

Tretji veliki dogodek je sprememba nevtralnostnega zakona v Ameriki. Ta je sedaj postala dejstvo in nobenega dvoma ne more biti več, da se bo od slej mehanično ali recimo, industrijska osnova vojne razvijala v smislu sodelovanja ogromne ameriške industrije. Dovolj je, da premerimo odlična gibalna mehanično-industrijskega aparata v nemško-poljski vojni v septembru pa moramo zajeti orjaški pomen tega dogodka.

V takih okoliščinah se završujeta prva dva meseca nove vojne v Evropi. Prva dva meseca vojne, čudne vojne, nevedne! Tisti, ki radi pretiravajo, pravijo, da najbolj čudne vojne, kar jih je kdaj bilo, vojne, ki o njej nekateri pravijo, da ni vojna, pa si vendarle stojijo nasproti milijoni z najmodernejšim orožjem, vrh tega pa še nešteti tisoči in milijoni v nevtralnih državah samo zato, ker se bojijo, da bi se njihova nevtralnost sicer ne respektirala. Povsod pa se čujejo ugotovitve, da si je svet to vojno predstavljal drugače.

Prvič ni nihče računal s tem, da bo poljska vojska podlegla tako hitro in tako temeljito. Drugič ni nihče računal z rusko udeležbo v taki obliki. Tretjič so pričakovali, da se bo vojna razširila tudi na Sredozemsko morje. Nadalje je vse računalo s tem, da se bodo nasprotniki obkledali z bombami in si medseboj uničevali industrijske kraje, mesta, železnice in mostove, pa kar je še takih presenečenj!

Neki švicarski list je pred nedavnim sedanjim označil kot borbo za ravnovesje v štirih perspektivah. Ta modrijan je s tem mislil paradoksalno razmerje med evropskimi velikanmi, ki so se sedaj postavile tako rekoč v štiri posebne tabore, dasi se stare osi niso podrle, a se tudi nove še niso napravile. Imenovani list trdi, da je vseh nesoglasij med Moskvijo in Londonom kriva tekma za vlogo, kdo naj se ne spoprime z nemško armado. Ako bi se bila Rusija zvezala z zapadnimi silama in bi se tudi Poljska nehala upirati neomejenemu sodelovanju ruskega orožja na poljskih tleh, bi se bila sicer s tem preprečila katastrofa poljske armade. Toda vse nemške bojne sile bi se bile vrgle zoper Rusijo, ki bi morala prenašati vso pezo krvave borbe dočim bi na zapadu vojno vodstvo držalo stanje, kakor vlada dejansko sedaj. Še bolj kakor pred 25 leti bi glavna teža vojne padla na vzhodna bojišča, a tudi če bi se s tem vojna ne odločila, bi nedvomno ob koncu ruske bojne sile bile brez primere bolj izčrpane nego zapadne, pa bi sprito tega ne morele iz spopada izvleči onih koristi, kakor so bile na programu. Z neudeležbo je Rusija dobila proste roke za akcijo v Baltiku in še drugod. Prišla je v položaj, da brani svoje sile nedotaknjene in neizrabljene, hkrati pa je prisilila zapadni sil v prvi vrsti Veliko Britanijo, da se zares z vso resnostjo angažirata. Še vedno trdijo nekateri, da je sedanje vojne kriva v glavnem zabloda, da se Anglija ne bo spustila v vojno in da celo v Moskvi niso resno računali s tem.

Bodi s tem kakorkoli, eno je sedaj popolnoma jasno: Sovjetska unija hoče posnemati tradicionalno politiko Velike Britanije napram evropskemu kontinentu. Britansko geslo je bilo že davno postavljeno pravilo, da ne gre v prilog angleškim interesom, ako na evropski celini prevlada katerakoli velika sila, pa da je treba radi tega premočeno silo oslabil s podpiranjem tekmecev. V Moskvi so navajali, kako je Anglija v prvih povojnih letih podpirala oslabilno in premagano Nemčijo, ker se ji je zdela Francija v vodilni vlogi na kontinentu premočna. Trdovratno se je na sovjetski strani postavljalo sum, da bi v Londonu želeli hiter razjem pobijati z ruskimi energijami, pa s tem doseči oslabilitev obeh velikih kontinentalnih sil.

Moskva je sedaj očividno povzela angleško formulo, a ji dala rusko vsebino. Molotov je v svojem govoru sredi obilnih prijaznih besed na korist Nemčije posebno poudarjal pomen Nemčije za evropsko ravnotežje. Podobno je, da moremo te stavke vzeti do besedno, pa da je vodstvu sovjetske

Rešen, a ne brezupen položaj Finske

Finski delegati so bili včeraj popoldne zopet v Kremliu — Finci pripravljene privoliti v vse, samo ne v okrnitev neodvisnosti in nevtralnosti — Zbiranje ruskih in finskih čet na meji

London, 4. nov. s. Iz Moskve poročajo, da je bila finska delegacija danes ob 16. sprejeta v Kremliu.

Po večeršnjem sestanku finskih delegatov z ruskimi državniki v Kremliu ni bilo izdano nobeno uradno poročilo, za značilno pa se smatra, da pri večeršnjem sestanku Stalin ni bil navzoč.

Moskva, 4. nov. s. Današnji razgovor med finsko delegacijo in ruskimi državniki v Kremliu je trajal eno uro. Danes je bil navzoč tudi Stalin.

Minister Erko o stališču Finske

Helsinki, 4. novembra. A.A. (DNB.) Zunanji minister Erko je sprejel sredi predstavnikov tuje tiska ter jih obvestil o stanju, v katerem so v sedanjem trenutku pogajanja med Finsko in Rusijo. Med drugim je izjavil: Finska delegacija je izročila danes v Moskvi odgovor finske vlade. Delegacija ima točno navodila ter dosedaj ni zahtevala nobenih drugih instrukcij. Pogovori tečejo enako kakor prej ko-rektno in ljubeznivo. Finska je izjavila, da je pripravljena izpolniti dve tretjini sovjetskih zahtev. Glede ruskih želj, ki jih ne more izpolniti, pa bo finska vlada zavzela odločno stališče. Navzile temu smatram za možno, da pride do sporazuma, vendar je iniciativa sedaj na ruski strani. Vojaški ukrepi, ki jih je Finska podvela, imajo izključno obrambni značaj.

Helsinki, 4. nov. br. Ministrski predstnik je danes sprejel novinarje in jim dal naslednjo izjavo o sedanjih pogajanjih Finske z Rusijo in o napetosti, ki je nastala v zvezi z ruskimi zahtevami:

Naša volja po nevtralnosti ne sme Rusiji služiti kot razlog, da lahko postavi nesprejemljive zahteve Finska svojemu narodu ne more odreči svobode. Finski nar je in hoče ostati nevtralen. Finska ima z drugimi skandinavskimi državami zgodovinske zveze v okviru skupnih običajev in kulturnih značilnosti, ki sejo nazaj tisoč let.

Vojaška oporoka, ki jih Rusija zahteva v bližini Hangkija bi pomenila veliko nevarnost za Finsko, a obrambi Leningrada ne bi služila. Svetovno javno mnenje bo presodilo, od katere strani prihaja grožnja. Gotovo je, da ne prihajajo ne s švedske ne s finske strani.

Vsa finska javnost sicer še vedno upa, da se bo spor mirno rešil, vendar pa je finski narod pripravljen na sleherno eventualnost.

Še vedno nade v mirno poravnavo

Stockholm, 4. nov. z. Čeprav je vzbudil večerajšnji uvodnik moskovske »Pravde« v Helsinkih silen vtis in so uradni krogi gledali na to izjavo, da je Finska pripravljena na vse, se vendar pojavljajo neki znaki, sprito katerih ni računati s tem, da bosta obe strani v obrambi svojih interesov in postavljanju svojih zahtev vztrajali do skrajnosti. Tukajšnji politični krogi še zmerom upajo, da bo končno vendarle prišlo do kompromisa.

Švedski tisk pa danes zavrača napade »Pravde« na švedsko in naglašja, da so švedski doslej kazali mnogo več simpatij za sedanjo kakor nekdanjo carsko Rusijo. Napadi komunističnega glasila so neutemeljeni in neprimerni.

Vatikan o položaju

Vatikan, 4. nov. j. »Osservatore Romano« je mnenja, da je sedanja situacija za Finsko zelo resna, toda ne še brezupna. Sicer pa je Finska s svojim dosedanjim zadržanjem neizpodbitno dokazala, kdo se mora smatrati za napadalca, ako bo prišlo do oboroženega spora.

Ojačenje ruske posadke v Leningradu

Leningrad, 4. nov. j. Vse vojaške enice v Leningradu so bile zadnji čas ojačene. Ruska vlada je podvela tudi razne druge mere za obrambo Leningrada.

politike zares na tem, da ostane Nemčija toliko močna, da more držati ravnovesje zapadnih silam. zatišju. Kritični presojevalci Molotovljevega govora vidijo v njem potrdilo domneve, da se bo Moskva tudi v nadaljnjem držala taktike, ki pomeni podporo Nemčiji v toliki meri, v kolikor je potrebno da popolnoma ne podleže zapadu, kar bi porušilo ravnovesje. Mnogi računajo sprito tega, da bo Rusija ostala nevtralna, toda da bo pri tem zelo verjetno vsaj do neke mere Nemčijo tudi materialno podprla. Zimski meseci bodo mogli pokazati, ali imajo te presoje prav ali pa jih bo nadaljnji razvoj desavuiral.

Na Sredozemsko morje se vojna ni razširila. Jasno je, da želi ostati Italija kot največja avtohtona sila tega predela na straži, pa da hoče ohraniti svoje sile intaktno za bodoče možnosti, in cilju, da ohrani ravnotežje v ugodnem smislu za lastno pozicijo. Na zgovoren način nam pričajo o tem prizadevanja

Poveljnik ruskega baltskega brodivoja Lomagin je imel danes na častnike in mornarje nagovor, ki ga je prenašala tudi leningradska postaja. Med drugim je dejal: Rusko vojno brodivoje je pripravljeno na vsako eventualnost. Čim bi prišlo povlečje, se bomo vrgli v borbo proti vsem sovražnikom Sovjetske unije.

Milan, 4. nov. z. Današnji listi objavljajo vesti iz Helsinkov, da je rusko vrhovno poveljstvo na finski meji v Kareliji zbralo vojsko, ki šteje nad 800.000 mož. Finska je reagirala na te ukrepe s nadaljnjim zbiranjem svojih sil na meji. Kakor zatrjujejo finski odgovorni politični faktorji, je sedaj od Rusije odvisno, ali se bodo pogajanja nadaljevala na osnovi finskih protipredlogov, ali pa se bo spor rešil s silo.

Odgoditev občinskih volitev na Finskem

Helsinki, 4. nov. br. V kratkem bi se morale na Finskem vršiti občinske volitve. Zaradi sedanjega mednarodnega položaja so bile odgojene do prihodnjega leta.

Konferenca severnih držav v Kodanju

Kodanj, 4. nov. br. Vlade Danske, Norveške, Švedske in Finske so se sporazumele, da se bodo v ponedeljek sestali njihovi zastopniki v Kodanju. Na konferenci bodo v prvi vrsti razpravljali o položaju Finske glede na njeno sedanjo napetost v

razmerju s Rusijo, ter o učinkih ruske ekspanzije na položaj ostalih nordijskih držav.

Velik napredek ruske Karelije

Moskva, 4. nov. s. Današnja »Pravda« objavlja o priliki začetka volilne kampanje za volitve v lokalne sovjetske razgovor svoje dopisnika s predsednikom sveta komisarijev avtonomne Karelske republike Soljakovom. Ta poudarja, da se je Karelija od socialistične revolucije dalje temeljito izpremenila. Od zapostavljene ruske province je postala industrijska dežela, zakoniti član.

Preko Karelije je bil zgrajen baltsko-belomorski kanal. Površina obdelane zemlje se je povečala za 125%. Sedaj je v Kareliji nad 95% prebivalstva pismenega. Otvorjeno je bilo mnogo novih šol in 15 bolnic. Karelijski narod uspešno razvija svoje gospodarsko življenje in svojo kulturo, nacionalno po obliki.

Odnosi med Rusijo in Litvo

Kovno, 4. nov. j. Novi sovjetski poslanik pri litovski vladi Pozdnjakov je danes izročil predsedniku litovske republike Smetoni svoja akreditivna pisma. Predsednik Smetona je ob tej priliki dejal: »Državniški akt od 10. oktobra, s katerim so bile vzpostavljene pravice Litve do stare prestolnice Vilne, je za nas velikega pomena.

ROOSEVELT ŽE PODPISAL NOVI NEVTRALNOSTNI ZAKON

Izredno zasedanje ameriškega kongresa zaključeno — Amerika je postala za Anglijo in Francijo neizčrpen vir za vojne dobave

Washington, 4. nov. s. Predlog za izpremembo nevtralnostnega zakona je sprejet sedaj že v vseh instancah.

Mešani komite zastopnikov senata in reprezentančne zbornice je imel včeraj popoldne triurno sejo, na kateri je sestavljen dokončno besedilo nevtralnostnega zakona. Besedilo je bistveno popolnoma enako kakor ono vladnega predloga, le v nekaterih tehničnih podrobnostih so bile napravljene spremembe. Zvečer je bilo dokončno besedilo predloženo naprej v odbite senatu. Senat je na prav kratki seji s 55 glasovi proti 24 zakon dokončno odobril. Takoj nato se je sestala še reprezentančna zbornica, ki je istotako dokončno odobrila zakon in sicer z 243 proti 172 glasovom. Nato je bilo izredno zasedanje kongresa zaključeno.

Predsednik Roosevelt je podpisal nevtralnostni zakon v svojem kabinetu v Beli hiši že kmalu po 12 uri lokalnega časa (ob 18. srednjeevropskega časa). Pri podpisu je bil navzoč tudi zunanji minister Hull. Takoj nato je podpisal predsednik Roosevelt dve proklamaciji. Prva odreja, da je zopet dovoljena prodaja orožja in municije vsem vojujočim se državam, ki so v proklamaciji imenoma naštetje. Med njimi je navedena tudi Poljska, ker ameriška vlada še nadalje priznava poljsko vlado kot legalno. Druga proklamacija prepoveduje podpornikom vojujočim se držav dostop v ameriška pristanišča.

V pričakovani velikih naročil

Pariz, 4. nov. s. Z ukinitvijo prepovedi izvoza orožja iz Zedinjenih držav bosta Anglija in Francija že v najkrajšem času lahko dobili v Zedinjenih državah večje množine vojnega materiala. Že pred izbruhom vojne sta Anglija in Francija naročili v Zedinjenih državah 1490 vojni letali v skupni vrednosti 100 milijonov dolarjev.

za utrditev nevtralnega bloka na Balkanu ter ob njem v zvezi s pogajanjimi glede ožin med Turčijo in Rusijo se je pokazalo, da je tu ona točka, ki bi mogla v evropsko situacijo prinesiti povsem nove momente izredno daleko sežnega značaja. Kakor se uveljavlja sovjetska težnja preoreči dostop zunanjim romorskim silam v Črno morje, tako in še bolj je zavladala v Sredozemskem morju bojazen, da bi se mogle tamkaj pojaviti ruske bojne sile, ako bi njihovi gospodarji dobili ingerenco na režim v ožinah.

Podoba je tedaj, da hoče tudi italijanska nevtralnost hraniti sile podobno kakor ruska, v računu, da bodo prilike ali morda potrebe za narsikaj odločilnega v oni dobi, ko bi se na bojišnih sedanje vojne pokazal dokončni obrat vojne sreče. Obravka nimamo torej samo z dvema taboroma, marveč s štirimi, prizadevajočimi si z vsemi sredstvi, da se doseže ravnovesje v smislu interesov vsakega od štirih glavnih partnerjev.

Od teh je bilo 610 letal odposlanih v Anglijo in Francijo še pred izbruhom vojne. ostalih 880 pa na podlagi starega nevtralnostnega zakona ni moglo biti več odposlanih. Ta letala bodo sedaj že prihodnji teden prosta za prevoz, 300 letal je že popolnoma gotovih, nadaljnjih 580 pa bo izgotovljenih vsak čas. Pričakujejo, da bosta Anglija in Francija sedaj takoj plasirali v Zedinjenih državah nova naročila 5500 do 8000 letal. Ameriške tovarne, ki izdelujejo letala za zaveznike, lahko izgotove na mesec približno 600 letal po dosedanjem obsegu produkcije. Od tega tovarna Douglas 200 na mesec. Že v prvi pošiljki bo poslanih v Francijo 100 borbenih letal tipa Douglas, ki razvijajo hitrost 480 km na uro. Za pošiljate v Anglijo je določeno, da bodo šle iz Zedinjenih držav najprej v Kanado, kjer jih bo prevzele angleške ladje, v Francijo pa bo material pošiljan iz New Yorka in Baltimora.

Pričakujejo, da bosta Anglija in Francija poleg letal naročili v Zedinjenih državah še zlasti tovarne avtomobile, municijo, živila itn. Skupno pričakujejo, da bodo za enkrat naročila v Zedinjenih državah dosega vrednost ene milijarde dolarjev.

300 bombnikov že vkrcanih

New York, 4. nov. p. Na newyorških ulicah, ki vodijo proti luči, je čakalo nešteto tovrstnih avtomobilov trenutka, ko je predsednik Roosevelt podpisal novi zakon o nevtralnosti in mu dal s tem poslednjo sankcijo. Tovorni avtomobili so bili polni blaga, ki je namenjeno v Evropo. Med drugim so že danes pričeli vkrcavati na ladje 300 bombnikov, ki so namenjeni v Francijo in Anglijo. Doslej sta Francija in Anglija naročili raznih vojni potrebščin za 80 milijonov dolarjev pričakujejo pa v najkrajšem času novih naročil za 44 milijonov funtov.

Zadovoljstvo v Angliji

London, 4. novembra. A.A. (Havas.) Angleški listi naglašajo v svojih uvodnikih, da je največji politični dogodek zadnjih časa dejstvo, da je kongres Zedinjenih držav ukinil prepoved izvoza orožja. Vsi se strinjajo v tem, da je ameriški kongres zavzel to stališče v glavnem po zaslugi Roosevelta in simpatij ameriškega naroda napram zapadnim demokracijam. Rezultat glasovanja o nevtralnosti je najboljši dokaz, kako velik je Rooseveltov vpliv v političnem življenju Zedinjenih držav. Istočasno naglašajo listi, da Zedinjene države želijo navzile temu še dalje ostati nevtralne. Napadno bi bilo smatrati, da je ukinitev prepovedi izvoza orožja znak, da bodo Zedinjene države spremenile dosedanje smer svoje zunanje politike.

»Daily Telegraph« poudarja, da je bil zakon izglasovan z veliko večjo večino, kakor se je prej pričakovalo. Ravno v tem dejstvu se opaža Rooseveltov vpliv. Odločitev ameriškega kongresa je toliko važnejša, ker zavaruje Angliji njen položaj pomorske vesile. List dodaja, da Roosevelt niti pred glasovanjem o zakonu o nevtralnosti niti po glasovanju ni objavil nobene poslanice ameriškemu narodu. Tudi govorniki v obeh domovih niso dali nobenih političnih izjav, naglašali so samo ta,

ker očituje prijateljsko razpoloženje med našimi državama. Moj narod in vlada umeta prav ceniti to velikodušno gesto sovjetske vlade, ki bo pripomogla k še tesnejšemu sodelovanju med našima narodoma. Bodite prepričani, g. poslanik, da bova jaz in moja vlada zastavila vse sile v tej smeri.

Pomoč poljskim beguncem

Kovno, 4. nov. A.A. (Havas.) V Kovno so prispeli predstavniki Hooverjevega odbora, ki bodo proučili položaj poljskih beguncev. Doslej je litovski Rdeči križ dobil iz inozemstva za poljske begunce 90 tisoč litov in to iz Belgije, Brazilije, Nizozemske in Švedske. Švedsko društvo za zaščito otrok je poslalo obleko in čevlje za deco poljskih beguncev.

Hitlerjevi posveti

Berlin, 4. nov. o. Popoldne so se pričela posvetovanja kancelarja Hitlerja in maršala Göringa s poslaniki Papenom Mackensonom in Schulenburgom. Kakor govorijo v nemških političnih krogih, želi kancelar Hitler proučiti pred nadaljnjimi velikimi odločitvami politično-diplomatski položaj ter počakati na učinek revizije ameriškega nevtralnostnega zakona, ki pomeni prav za prav izpremembo v škodo Nemčije, razen tega pa hoče spoznati politični položaj v Rusiji in Italiji. Snoti je imel kancelar Hitler posvetovanja z raznimi generalstabsnimi oficirji.

...in Franciji

Pariz, 4. novembra. A.A. Pariški tisk se bavi z ukinitvijo prepovedi izvoza orožja iz Amerike ter izraža svoje zadovoljstvo zaradi moralne in materialne podpore, ki jo je s tem Amerika dala zaveznikom. »Jour« pravi, da se je zasedanje kongresa končalo z veliko zmago demokratskega duha. Ameriški narod je dokazal, da politična nevtralnost ne izključuje moralne solidarnosti in simpatij nevtralnih držav napram onim, ki se borijo za zmago demokracije. »Oeuvre« naglašja v svojem uvodniku, da je v primeri z moralnimi in materialnimi koristmi, ki jih bodo imeli zavezniki od ukinitve prepovedi izvoza orožja, moralni uspeh Roosevelta še večji. »Petit Parisien« pravi, da se je Rooseveltovi politiki posrečilo ameriško nevtralnost spraviti v sklad z dobrohotnimi simpatijami, ki jih ameriški narod goji napram Angliji in Franciji, ki skupno branita dediščino civiliziranega sveta. »Excelsior« poudarja, da so pri glasovanju ameriškega kongresa zmagale simpatije ameriškega naroda za stvar, ki ji branijo zavezniki. »Epoque« naglašja, da glasovanje kongresa ne predstavlja samo po sebi nobene spremembe uradnega zadržanja političnih krogov Zedinjenih držav, vendar pa je debata v senatu in reprezentančni zbornici zelo velikega pomena.

Nadzorni odbor za dobave orožja

Washington, 4. nov. s. Ameriška vlada je imenovala poseben komite, ki bo nadzoroval dobave tovarn za orožje in municijo vojujočim se državam in bo pazil, da pri tem ne bodo prizadeti obrambni načrti Zedinjenih držav.

Kaj pravi nemški tisk

Berlin, 4. nov. o. Nemški tisk zelo ostro napada predstavnika Roosevelta zaradi ukinitve prepovedi izvoza orožja iz Zedinjenih držav. »Berliner Börsenzeitung« obtožuje v svojem uvodniku predsednika Roosevelta, da stremi za tem, da bi med ameriškim narodom vzbudil histeričen strah pred nemškim napadom. Ostali listi poudarjajo, da je namen revizije ameriškega nevtralnostnega zakona predvsem ta, da bi imele Zedinjene države dobiček od evropske vojne.

Goering v Rim ali ne

Italijanski listi se kljub demantiju že vedno bavijo z bližnjim Goeringovim prihodom v Rim

Rim, 4. nov. br. Ne glede na to, da je včeraj tajnik maršala Göring demantiral vest »Gazzette del Popolo«, da bo Göring pričetkom prihodnjega tedna prišel v Rim na uradni obisk, se italijanski listi tudi danes bavijo s tem napovedanim obiskom kot z gotovim dejstvom. V prvi vrsti objavljajo vesti in komentarje tujega tiska, ne da bi izražali svoje lastno mnenje o stvari.

Tako citirajo angleške liste in predjem »Daily Telegraph«, ki ugotavlja, da njegovemu poročevalcu v Rimu teh vesti na pristojnem mestu niso ne demantirali ne potrdili. »Daily Herald« meni, da je v zvezi z Göringovim obiskom v Rimu pričakovati novo nemško diplomatsko ofenzivo.

Tudi madžarski listi so objavili vest o Göringovem obisku v Italiji na vidnem mestu. »Függetlenség« izraža mnenje, da obisk sam na sebi ne bo pomenil nobene senzacije. Italijansko-nemški odnosi se v ničemer niso spremenili in sta obe vladi stalno v intenzivnem kontaktu. List opozarja v tej zvezi tudi na italijanske diplomatske akcije na Balkanu. »Pester Lloyd« spravlja napovedani Göringov obisk v Rimu istotako v zvezi z italijansko akcijo na Balkanu za ohranitev miru v jugovzhodni Evropi.

Vtis zboljšanja grško-italijanskih odnosov

Bukarešta, 4. nov. AA. (Stefani). »Semanule« komentira včerajšnjo izjavo not med Italijo in Grčijo in pravi, da sta ti dve državi krenili po poti, ki vodi k popuščanju napetosti in bo omogočila v bodoče plošno sodelovanje. Ta akcija pomeni l-

ko tudi uv... v najobsežnejšo akcijo za zavarovanje vsega Balkanskega polotoka, ki se diti strogo nevtiralnosti, miru in sodelovanja vseh narodov.

Washington, 4. nov. AA. (Stefani). Listi objavljajo na vidnem mestu vest o italijansko-grškem sporazumu ter smatrajo ta dogodek kot zelo pomemben prispevek Italije za ohranitev miru na Balkanskem polotoku.

Stoica-Saradzoglu

Ankara, 4. nov. s. Rumunski poslanik Stoica, ki je včeraj na poti v Ankaro dospel v Carigrad, je imel od tam telefonski razgovor z zunanjim ministrom Saradzoglu, s katerim je za danes dopolnil dogovoril sestanek.

Italijansko-bolgarski gospodarski dogovor

Sofija, 4. novembra AA. Predsednik bolgarske vlade dr. Kjosievanov in italijanski poslanik v Sofiji Talamo sta podpisala danes dopolnilni protokol, ki se nanaša na ureditev nekaterih vprašanih trgovinskih zadev in načina plačevanja. Ta vprašanja so nastala zaradi sedanjega mednarodnega položaja.

Maršal de Bono v Albaniji

Tirana, 4. nov. br. Italijanski maršal de Bono se je danes z italijansko krizno prijeljal v Drač, nakar je takoj odpoval v Tirano. V obeh mestih mu je bil prirejen svečan sprejem. Maršal de Bono bo inspiciral razne vojaške enidine in naprave v Albaniji.

Nobenih znakov za nov nemški sunek

Angleški mornariški minister se je včeraj v Parizu posvetoval o akcijah zavezniškega vojnega brodivja

Pariz, 4. nov. AA. (Havas.) Vrhovno poveljstvo v svojem poročilu od 4. novembra zjutraj pravi:

Na raznih točkah bojišča delna delavnost oglednih oddelkov.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 4. nov. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo naslednje vojno poročilo:

Na zapadu le krajevno delovanje topništva in izvidniških čet.

Živahno delovanje nemških letal

Pariz, 4. nov. AA. (Havas.) Včeraj so bila na delu v glavnem samo letala. Nemška ogledna letala so poskušala nekajkrat poleteti nad francoske postojanke. Skupina 12 nemških letal se je pojavila nad pokrajino okoli Forbacha in hotela priti nad francosko ozemlje, svojo namero pa je morala opustiti. Francosko protiletalsko topništvo je takoj stopilo v akcijo, prav tako pa so se dvignila tudi francoska letala. Včeraj je sovražnik poskušal obstreljevati francoske postojanke s svojim topništvom. Kakih 20 granat je zadelo razne objekte v Forbachu, niso pa naredile nobene posebne škode. Ugotovljeno je bilo, da se je na bojišču pred Forbachom okrepila tudi nemška artilerija. Na odsekih, ki meje na pokrajino pri Forbachu, to je v gozdu Warndt v smeri proti Saarbrückenu, je bilo nekoliko živahnejše strojniško delovanje. Na alsaškem bojišču so sovražna letala letela nad Colmarjem in Mulhousom, imela pa so naloge te kraje le ogledati. Nemška letala so se pojavila v veliki višini in so bila precej hitro pregnana. Na področju Hasebrücka je bilo sestreljeno eno nemško letalo.

General Keitel nemški generalisim

Berlin, 4. nov. p. Kakor se je zvedelo, je bil šef nemškega generalnega štaba general Keitel imenovan za vojskega svetovaleca kancelarja Hitlerja in bo kot tak v

Gospodarska vojna

Norvežani izpustili ameriški parnik »City of Flint«, nemško posadko pa internirali

London, 4. nov. AA. (Reuter). Ministrstvo za informacije sporoča, da je Nemčija od začetka vojne izgubila 13 trgovinskih ladij, 8 ladij pa so nemški mornarji sami potopili, da bi se izognili zapletitvi. Nemške trgovinske ladje, ki so zbežale v nevtralna pristanišča, poskušajo sedaj doseči kako nemško luko ter se zaradi tega pričakuje, da bo še veliko število teh ladij zaplenjenih. Nemskim ladjam primanjkuje tudi denarja ter morajo zato prodajati svoj tovar, da bi lahko plačale luške pristojbine.

Devet nemških ladij zaplenjenih

London, 4. nov. s. Angleška mornarica je v preteklem tednu zaplenila 9 nemških ladij. Čisti dobiček za angleško mornarico znaša po vpisovanju izgub, ki jih je imela angleška mornarica pretekli teden, 45 tisoč ton.

Potopljena nemška podmornica

London, 4. nov. s. Ministri domonov so danes ravno v trenutku, ko so posetili poveljstvo obalnega letalstva, lahko po radiu zasledovali borbo angleškega letala z nemško podmornico v Severnem morju. Letalo je javljalo sproti ves potek borbe. Po mnenju letalca je ena bomba podmornico zadela in se je potopila. Drugo letalo je z Atlantskega oceana ob istem času

Flint« v štirih dneh prispel v angleško luko Glasgow.

London, 4. nov. s. Ladja »City of Flint« je danes dospela v Bergen. Čim bodo urejene formalnosti med ameriškim konzulatom in norveškimi mornariškimi oblastmi, bo ladja nadaljevala svojo pot v Anglijo.

Japonski parniki odklanjajo spremstvo

Tokio, 4. nov. br. Zunanje ministrstvo je janes demantiralo vesti, po katerih naj bi japonska vlada pristala na to, da bi japonske trgovske ladje na ogroženih morskih poteh plule v spremstvu angleškega vojnega brodivja.

Francoski parnik torpediran

Rim, 4. nov. br. Neka nemška podmornica je torpedirala francoski trgovinski parnik »Baoule«. 33 članov posadke, med njimi tudi kapitana, je rešila neka druga francoska ladja in jih odvedla v neko francosko luko. O dveh mornarjih so ugotovili, da sta utonila. 11 članov posadke se pogrešajo.

Štiri ure od podmornice zasledovana ladja

London, 4. nov. AA. (Reuter). Ministrstvo za informacije poroča: Kralj Jurij je odklical kapitana ladje »Mopen« Roberta s redom britanskega cesarstva, ker je rešil svojo neoboroženo ladjo ki je bila štiri ure pod neprestanim ognjem nemške podmornice. Omenjena ladja se je mudila tedaj 400 milj od obale. Kapitan Robert je dal posadki povelje, naj nadaljuje svojo pot v ciljak črti. Podmornica je hitela za ladjo ter izstrelila granato za granato vendar se je ladji posrečilo pobegniti.

Utopljen trupla nemških mornarjev

London, 4. nov. AA. (Reuter). Morje je vrglo na suho pri Haitu v Kentu truplo mladega nemškega mornarja, obteženega v nepremotljivo obleko. Na truplu je bilo videti več težkih ran, posebno po obrazu. Zdi se, da je bilo truplo dalj časa v vodi.

Na raznih delih obale v Kentu je morje vrglo na suho še tri trupla, ki so bila še precej dobro ohranjena. Vsi ti utopljeni so imeli kovinske znake z imenom ter reševalne vrvi.

Usodna eksplozija na norveškem parniku

London, 4. nov. s. Vseled eksplozije iz neznanega vzroka se je v Severnem morju potopila norveška ladja »Sige« (1300 ton). 15 članov posadke se je rešilo na vzhodno angleško obalo, 3 člane posadke pogrešajo.

Nemci sestavljajo novo poljsko vlado

Pariz, 4. nov. br. Kakor poroča poljska agencija Pat, so nemške oblasti zadnje dni poskušale, da bi na Poljskem ustanovile posebno poljsko vlado. Posebna nemška delegacija je v ta namen sondirala teren in je imela razgovore z znanimi poljskimi osebnostmi, doslej pa ji ni uspelo, da bi uspešno dovršila svojo misijo.

Amerika in Japonska

Tokio, 4. nov. br. Zunanji minister Nomura je imel danes popoldne daljši razgovor z ameriškim poslanikom. Razgovor ni bil uradnega značaja. Oba diplomata sta izmenjala misli o načinu, kako bi se mogli izboljšati gospodarski odnosi med Japonsko in Zedinjenimi državami.

Irski teroristi obnovili svojo akcijo

London, 4. nov. br. Irski teroristi so v Londonu spet obnovili svojo teroristično akcijo, ki je ob pričetku vojne v Evropi za stala. Danes je v zapadnih okrajih Londona na zgorelo spet nekaj poštnih nabiralni kov.

Irška prepovedala izvoz masla

London, 3. nov. s. Irska vlada je prepovedala izvoz surovega masla.

Ukinitev prvega razreda na francoskih vlakih

Pariz, 3. nov. br. Prometno ministrstvo pripravlja odredbo, s katero bo ukinjen na vseh francoskih potniških vlakih prvi razred v mednarodnem prometu bo ostal prvi razred le še v dveh vlakih dnevno. Ta ukrep tolažljivo poučeni krogi v tem smislu, da bo morala francoska železniška uprava čimbolj znižati stroške za vzdrževanje potniškega prometa.

Med Anglije in Japonsko

Tokio, 4. nov. br. »Asahi Šinbun« je objavil intervju ki ga je njegovemu londonskemu poročevalcu dovolil angleški ministri predsednik Neville Chamberlain. Predsednik angleške vlade je izjavil: Če Japonska pokaže razumevanje za britanske interese bo britanska vlada revidirala svojo odnosa do Japonske. Angleška vlada je pripravljena proučiti japonske predloge. Glede tenciozneke spora je Chamberlain dejal da se angleški poslanik v Tokiu pogaja o likvi »acii« tega spora in se pogajanja ugodno razvijajo. Malo je ljudi, ki bi rajši kakor jaz videli, da bi se odnosa med Anglijo in Japonsko zboljšali, je končal predsednik angleške vlade.

Drzen načrt mladih delavcev

Versailles, 4. nov. mp. Dva mlada delavca iz neke tukajšnje letalske tovarne sta se tajno dogovorila da se bosta z letalom podala v Nemčijo ter od tam odvedla neki nemški bombnik najnovejšega tipa in ga stavila na razpolago francoskim letalskim strokovnjakom. V noči na petek sta se dejansko pripradla na bližnje letališče ter v nekem hangarju zbežala na motor nekakega lovkega letala. Pri tem ju je zasedla straža. Bila sta aretirana in se bosta morala za govarjati pred vojskim sodiščem.

Katastrofa nizozemskega letala pri otoku Javi

Haag, 4. nov. j. Danes zjutraj je na otoku Ambon v bližini Jave padlo na tla neko holandsko vojaško letalo. Letalo se je v zraku vnelo in so na tleh našli samo še izogljenele ostanke peterih potnikov.

Nemško-ruski dogovor o izselitvi manjšin

Nemški listi o pomenu izselitve Nemcev in Rusov iz zasedenega bivšega poljskega ozemlja

Berlin, 4. nov. AA. (DNB). Nemško-ruski sporazum o izselitvi Nemcev iz bivše poljske Ukrajine in Bele Rusije ter Rusov iz nemškega dela zasedene Poljske je glavni predmet pisanja nemškega tiska in ga listi označujejo kot nov prispevek za končno pomirjenje na ozemlju vzhodne Evrope. »Beliner Börsen-Zeitung« pravi med drugim: Dve sosednji velesili delata z isto energijo, s katero se trudita okrepiti nemško-rusko sodelovanje, tudi na tem, da preprečita oblikovanje elementov sporov, katerih nevarnost se je pokazala v nedavni propasti dveh držav, ki sta nastali na osnovi versajske pogodbe. Obe velesili sta šli glede pomirjenja v jugovzhodnem delu Evrope po popolnoma drugi poti in nista sprejeli metod, ki so jih izvajali intriganti in diletanti, ki so izdelali pogodbe, podpisane v pariški okolici. Nemčija in Rusija ne dovolita, da bi pri njunem delu za obnovo nastala kakršnakoli razpoklina, v kateri bi se pojavile kakšni razpadi. Obe velesili dokazujeta s pogodbo o preseljevanju prebivalstva, kako delata za dalekovidno in integralno rešitev vseh problemov, ki se nanašajo na njuno prijateljstvo in sodelstvo.

»Völkischer Beobachter« piše: Duh, ki preveča to pogodbo, posebno dokumentira

Ponedeljek 6. t. m.

klavirski koncert poljskega pianista

I. FRIEDMANA

Velika Filharmonična dvorana.

Začetek ob 20.

odredba, da je svobodna odločitev prizadetih osnova za predvideno akcijo. Nasprotno je bila versajska pogodba nasilna ter je razdvajala narode in ustvarjala možnost etnografskih sporov. Zda so bili ustvarjeni predhodni pogoji za končno ozdravljenje etnografskega položaja, ki ga je na vzhodu povzročilo medsebojno trenje raznih narodnosti.

Ruski odnosi do Japonske

Tokio, 4. nov. AA. Novi ruski veleposlanik v Tokiu Smetanin je izjavil, da je Moskva popolnoma pripravljena rešiti za Japonsko vsa odprta vprašanja med obema državama kajti po njegovem mnenju med Rusijo in Japonsko ne obstoji nobeno vprašanje, ki se ne bi moglo rešiti po mirni poti. Za nobeno izmed obeh držav ne bi bilo ugodno, ako bi doprinesli brezsmiselne žrtve. Smetanin je izjavil, da se bo vsestransko trudil za ureditev odnosov med Rusijo in Japonsko. Predvsem želi, da bi se čimprej sklenila za obe državi koristna trgovinska pogodba.

Gospodarski posveti med Nemčijo in Rusijo

Berlin, 4. nov. j. Včeraj je bil podpisal rusko-nemški pravilnik o medsebojni izmenjavi narodnih manjšin. V pravilniku je določeno, da bodo Nemci iz vzhodne Poljske kolikor so jo zasedli Rusi, izselili skupno 700.000 Nemcev in sicer v zapadno Poljsko, ki je zasedena od Nemcev. Rusi zapadno od Buga bodo poslani v Rusijo. Takoj nato bodo izseljeni tudi Poljaki, zlasti oni iz Poznanja in koridorja.

Amsterdam, 4. nov. mp. Iz Berlina poročajo, da se je posebna komisija ruskih gospodarskih strokovnjakov, ki je prepotovala vso Nemčijo in si ogledala v prvi vrsti nemške industrijske centre, vrnila v Berlin ter se sredi sestala s stalno rusko trgovinsko delegacijo v Berlinu. Kakor zatrjujejo, so na tem sestanku začeli sestavljati program ruskih zahtev v okviru pogovora za novo ureditev trgovskega prometa z Nemčijo. Ruski strokovnjaki

so na svojem potovanju po nemških industrijskih predelih pregledali vse zaloge dovršenih izdelkov, ki bi jih Nemčija mogla takoj dobaviti Rusom. Strokovnjaki so že izbrali vse stroje in druge izdelke, ki jih bodo zahtevali v zamenjavo za ruske surovine.

Sedaj je tudi že gotovo, da bo Nemčija odstopila Rusiji znaten del svojega trgovinskega ladjevja, ker bi ne mogla takoj zgraditi novih ladij, ki jih Rusi zahtevajo. Na osnovi ugovoritev ruskih strokovnjakov so se začeli ruski delegati v Berlinu tudi posvetovati o množinah ruskih surovin, ki jih bodo za takoj dobavljeno nemško blago izvozili iz Rusije v Nemčijo. O kakšnih blagovnih kreditih v novi trgovinski pogodbi med obema državama ne bo govora, nego bo pogodba »lonela na strokno izvajanje načela o zamenjavi blaga.

Proslava 21. obletnice italijanske zmage pri Vittoriju Venetu

Rim, 4. nov. AA. (Stefani). Danes zjutraj se je začela proslava 21. obletnice italijanske zmage pri Vittoriju Venetu v svetovni vojni. Slavnosti so bile pred oltarjem domovine na Beneškem trgu. Trg je bil ves v zastavah in poln vojaških oddelkov ter ljudskih množic. Svečanost se je začela s polaganjem lavorjevih vencov kralja in cesarja, vlade, rimskega guvernerja, in fašistične stranke. V imenu fašistične stranke je Neznamu vojaku izkazal čast novi strankin tajnik general Mutil. Od 10.30 so topovski strelci naznačili, da se je začela maša, ki so se je udeležili tudi prestolonaslednik v imenu kralja in cesarja, Mussolini, člani vlade, zastopniki senata, fašistične in korporativne zbornice, višja duhovščina, zastopniki stranke, višji državni uradniki, upravni odbor združenja bivših bojevnikov ter za-

stopniki civilnih in vojaških oblasti. Od davi stoji pred spomeniki padlim vojakom po vsej Italiji častne straže, ki se bodo izmenjavale vse do večera.

Po svečanosti pred oltarjem domovine se je ogromna množica ljudstva zbrala pred Beneško palačo ter priredila duceju veličastne manifestacije. Ljudstvo je v vzklikanjem prisililo Mussolinija, da se je pokazal na balkonu ter izpregovoril naslednje besede: Italijanski narod, strmen v fašističnih vrstah, slavi danes zmago 1. 1918 s čistim duhom in trdno vero v bodočo usodo domovine. Zmaga je njegova, ker je bila dosežena z njegovimi velikimi žrtvami. Prišlo so tudi druge zmage, nič manj sijajne in odločne. Spominjajoč se tega, kar je bilo dozdaj storjenega, posvečamo svojo voljo in moč temu, kar pride jutri.

nah iz Madžarske v Nemčijo zavzele že tak obseg, da je zadovoljitev domačih potreb na Madžarskem ogrožena in da so nastale težave v prometu. Predvsem pošilja maslo, klobase, čaj itd. iz in preko Madžarske v Nemčijo.

Narodno priznanje francoskim vojakom

Pariz, 4. nov. AA. (Havas) Predsedništvo vlade je izdalo sporočilo, da je ministrski svet sprejel ukrepe za zboljšanje pogojev mobiliziranih vojakov. Dnevne vojakov in podčastnikov kakor tudi podpore svojem vpoklicanih vojakov so se zvišale. Vojaki, ki so na bojišču, bodo dobivali po 10 frankov dnevno. Istotako so se zvišale dnevne vojakom v rezervi. To zvišanje je upravičeno z ozirom na življenjske pogoje na bojišču, pravi uradno sporočilo vlade.

Princesa Cantacuzena internirana

Bukarešta, 4. nov. e. Rumunska vlada je sredi sklenila, da se princesa Aleksandra Cantacuzena odpelje na kraj prisilnega bivanja, ker je imela zveze z nedovoljeno organizacijo Železne garde. Kakor je znano, je princesa Cantacuzena predsednica ženske zveze in najuglednejša pobornica za ženske pravice v Rumuniji. Njen sin Aleksander Cantacuzena, ki je bil svojačasno vodja prepovedane Železne garde, je bil v razpravi proti voditeljem Železne garde obsojen na 15 let robije zaradi veleizdaje, toda posrečilo se mu je pobegniti.

Schmeling se bo naselil v Ameriki

New York, 3. novembra. AA. (Havas). Manager Jacobs je sporočil, da se misli znani boksač Maks Schmeling za stalno naseliti v Zedinjenih državah.

Vremenska napoved

Zemunska: Prevladovalo bo oblačno vreme po vsej državi. V zapadni polovici dež, v Podunavju precej močna košava, v pomorju pa odjuga. Toplina narašča.

Dvajsetletnica 1919-1939

Dvajset let ni dolga doba v človeškem življenju. Še manj pomeni taka obletnica v življenju naroda. Vendar ne bo odveč, če se na današnji dan, ko se praznuje praznik vseh mrtvih, spomni naša javnost onih, ki so s svojo lastno krvjo zapečatili pravo domovinsko ljubezen.

Ko so konec oktobra 1918 naši slovenski vojaki na smrt utrjeni prihajali v objem svojih družin, veseleč se sklenjenega miru po dolgi, štiriletni borbi, je marsikdo živel v prepričanju, da noben narod na svetu ne bo več mislil na vojno. Usoda, ki piše zgodovini narodom in državam, pa je že takoj ob početku miru pletla nit, ki naj iznova požene človeške strasti do novih zapletljajev, novih bojev.

Tudi na Slovenskem ni bilo usojeno, da bi se dobrodušno odpočili od naporov komaj končane svetovne vojne. Že v novemburu 1919 se je pokazala potreba po sestavi narodne vojske, da prepreči vdor tuje, nam nasprotni sile. Takrat se je sešlo brez posebnih pozivov večje število bivših voja-

kov, njim se je pridružilo še nekaj idealistov, mladih ljudi in se združili v prve čete samostojne narodne vojske. Pod vodstvom že od poprej priljubljenih častnikov, generala Maistra, majorja Lavriča, stotnika Martinčiča, nadporočnika Šefmana, poročnika Malgaja in drugih, so ti nesebični in požrtvovalni borci, ne meneč se za dobrine, katerih bi bili v tem času lahko deležni doma, odšli prostovoljno na branik komaj osvobodjene domovine.

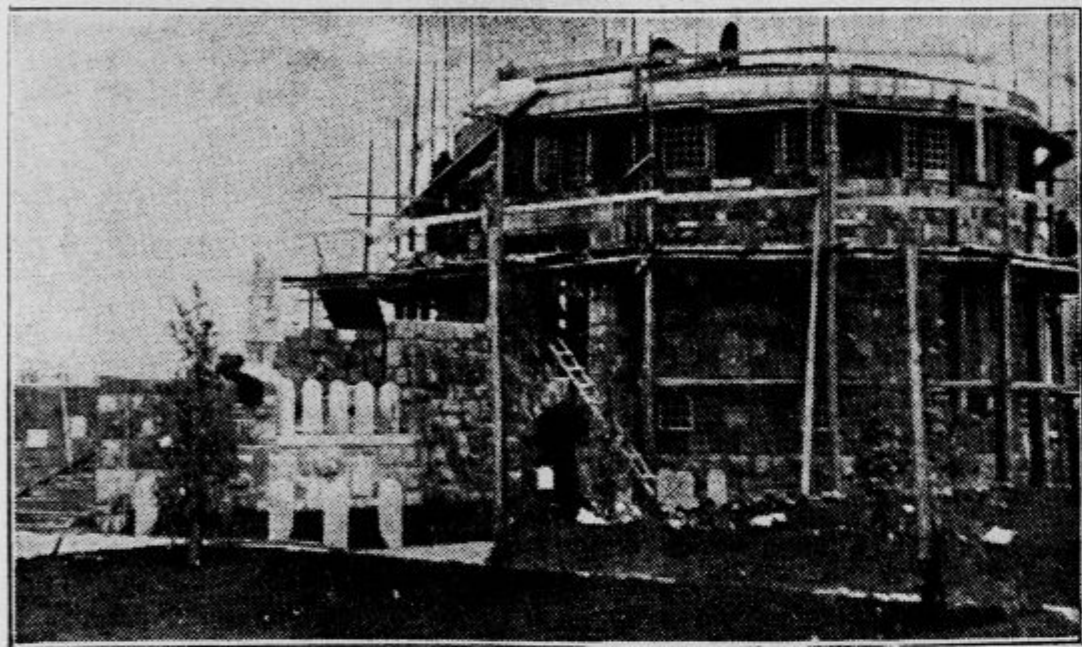
Pričeli so se boji, ki so v mesecu juniju 1919 dovedli do zasedbe Celovca in slavne Gospe Svete. Neenaka borba je zahtevala od nas precejšnje žrtve. Nad 400 borcev se ni več vrnilo na svoje domove. Padli so na bojnem polju, nekateri so kasneje podlegli dobljenim ranam. Teh padlih junakov se spominjajo predvsem njih bojni tovariši, ki jim po svojih močeh vsako leto, posebno na današnji dan, okrase njihove grobove. Nič čudnega ni tako pietetno dejanje, saj so bili živi in mrtvi dolge mesece nerazdružni tovariši. Vezala jih je

čvrsta ljubezen, ki je ostala živa tudi preko groba vseh teh 20 let.

Poleg junakov iz svetovne vojne, junakov iz prostovoljskega pokreta 1914-1918, se moramo spominjati še posebno padlih borcev iz let 1918-1919. Zakaj? Pomniti je treba, da so slednji šli braniti svojo zemljo, ko se še niso opomogli od prestanih naporov svetovne vojne. Zato tem bolj zaslužijo, da ostane spomin na njihove žrtve živ, dokler bo živel naš narod. Skoro ni med nami oseb, ki ne bi vedele, kdo so bili Malgaj, Puncer, Sirmik, Jurca, Razlag in drugi. Lahko se trdi, da so bili ravno ti in njihovi tovariši vredni vsega priznanja in so vredni častnega spomina.

Ko obhajamo 20. obletnico njihove junške smrti na bojnem polju, se globoko klanjamo njihovemu spominu ter jim kličemo: Spavajte mirno v zemlji, za katero ste se borili. Večni mir pa tudi vam, ki počivate v tuji zemlji. Naj vam bo tudi ta lahka, pomnite pa, da ste naši in da smo mi vaši. Večna vam, junaki, čast in slava!

Vojaška kostnica pri Sv. Križu



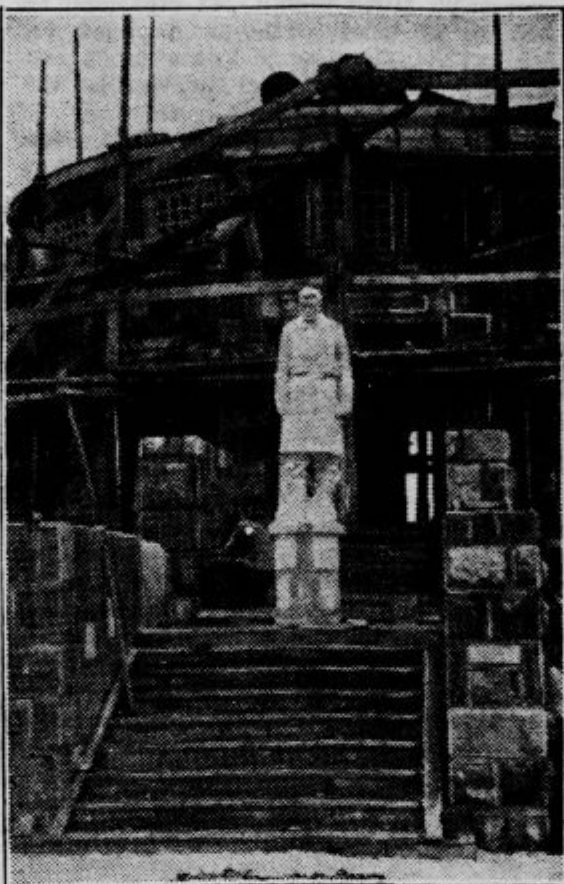
Pogled na novo kostnico na pokopališču pri Sv. Križu.

Ljubljana, 4. novembra. Kostnica pri Sv. Križu, ki bo v kratkem dograjena, bo dostojna shramba za poslednje ostanke več tisočev borcev za našo svobodo. Na kraju, koder so bili sedaj skromni vojaški grobovi, se vzdiguje sedaj mogočna okrogla zgradba s kupolo, visoka 11 m, široka pa 13 metrov. Z vzhodne in zahodne strani vodijo v kostnico po 12 m dolge stopnice. Na ploščadi sredi zapadnih stopnic stoji Dolinarjev

»Kranjski Janez«, ki je doslej stal med vojaškimi grobovi.

V podzemlju kostnice je 11 grobnic, v katerih so po vazah shranjene kosti, v prtiličju pa so razvrščeni sarkofagi. Po sredi od tal se dviga skoro 8 m visok kamniti steber z razpelom na vrhu. V stebru bodo vklesana imena borcev za našo svobodo.

Ves prostor okrog monumentalne kostnice so tudi vrtnarsko lepo uredili, na za-



Vhod v kostnico z zapadne strani

padni strani pred stopniščem pa je večji prazen prostor utrjen in posut z belim peskom, na katerem bo ob svečanostih prostora za 2000 ljudi.

Sokolski planinski dom na Pohorju

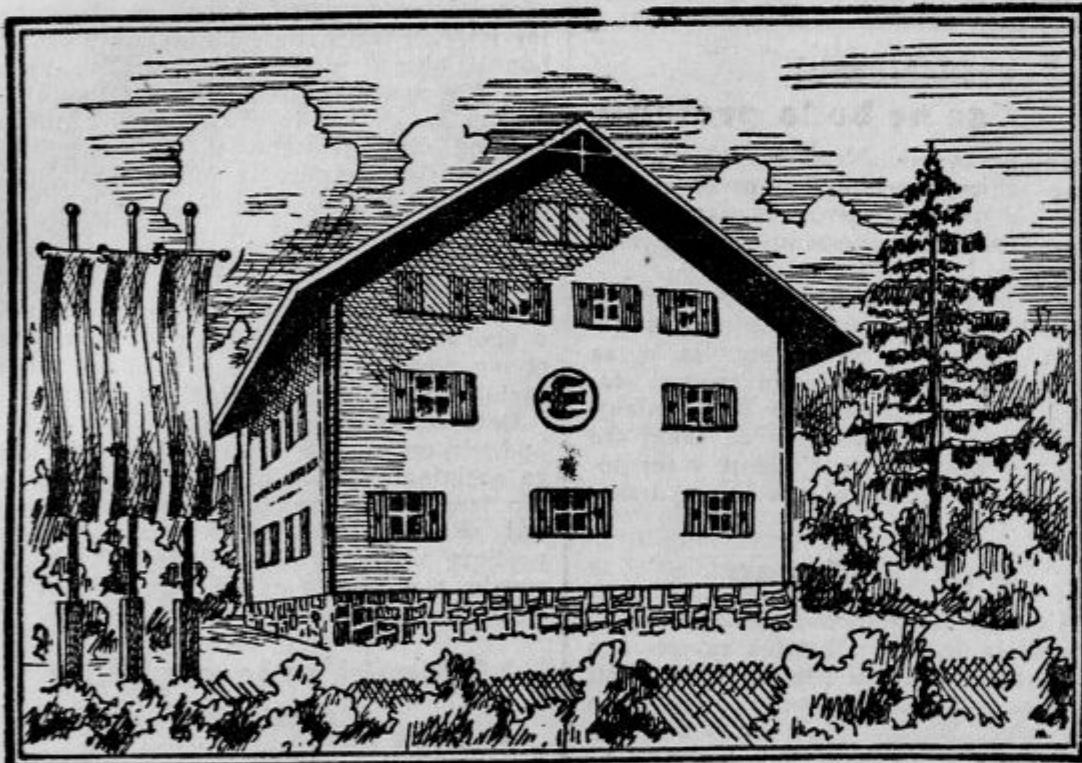
Slavnostna otvoritev bo v nedeljo 12. t. m. ob 11. uri

V proslavo otvoritve priredi mariborsko sokolstvo prijateljski večer v sredo 8. t. m. ob 20. v Sokolskem domu v Mariboru ter tako opozarja javnost na svojo pridobitev in prireditve.

Po štirih letih dela, da ustvarimo sokolstvu lastno planinsko postojanko, odprva-

krepil vezi med jugoslovansko sokolsko družino.

Nismo se ustrašili dela in žrtve, da ustvarimo sokolstvu udoben in dostojen dom. Trinadstropna zgradba s 67 posteljami, lastnim vodovodom in elektrarno dela čast jugoslovanskemu sokolstvu in je dokaz za-



mo Sokolski planinski dom na Pohorju in vabimo Sokole, Sokolice in vso sokolstvo naklonjeno javnost, da slavi ta sokolski praznik.

Sokolski planinski dom bo pripomogel k razvoju sokolskega smučarstva, pritegnil bo številno sokolsko članstvo k gojitvi planinstva, ki krepi telo in duh, in bo s tem služil Tyrševi sokolski misli. Združeval bo pod streho Sokole iz vseh naših krajev in

vednosti in naprednosti obmejne sokolstva. Mnogo smo že zbrali na stroških, a mnogo še moramo.

Ali ste že prispevali po svojih močeh? Če odobrate to delo, če cenite sokolski pogum in požrtvovalnost darujte o priliki otvoritve, kolikor morete, da boste tudi sami med graditelje sokolskega planinskega doma na Pohorju —

Planica v zimski obleki

Rateče, 4. novembra. Zadnja vremenska sprememba je iznenadila marsikaterega dolinca. Res, da v teh krajih sneg prav rad že zgodaj omade, da bi pa pred vsemi svetli padli toliko snega, kakor se je to letos zgodilo, je pa vendar tudi za naše snega razvajane ljudi nekaj nevsakdanjega. In vse to je tako iznenada prišlo! Komaj se je listje dobro prebarvalo, že so nasuli oblaki neverjetne količine južnega snega. Medlo je dan in noč in nastopila je prava zima v jeseni.

Drevje se je šibilo pod peso težkega bremena in kdor ni sproti otreasal, temu se je ta pogreška kruto maščevala. Pozne sadne vrste, ki še niso odvrgele svojega listja, so postale žrtve te zgodnje zime. Takoj so stopile spet v akcijo sami in smučke in vse je spet tako, kakor bi bili sredi najlepše zime. Neučakana mladina je že zopet vsa razgibana. Kopa se, sanja in »pležec«, pa tudi na skakalnicah jih boste že vidi. Saj je še vedno okoli 40 cm snega, po jutrih prav dobrega sreča, ki pomoči močno pomirne.

Pri »Domu Ilirije« je smučišče že vse prevoženo od vrha do tal, opaziti pa je

že tudi prve »pške«, ki jih imajo ponajveč na vesti Bitenčevi iz »Doma«, ki prav pridno trenirajo. Sicer so kolena preko



poletja nekoliko otrdela, pa bo šlo kmalu s »voľgasom«. Tam visoko pod Macenovcem pa ima spet komando Šumarjev Janez, kjer s svojimi pomagači utira pot

ven in povsod na mestu. Takšnega bomo ohranili tudi v trajnem spominu. Pogreb pokojnika bo v ponedeljek ob 16. na far-nem pokopališču v Trebnjem. Naj počiva v miru. Svojem našo sožalje!

Dva jubileja v Knafličevi tvornici v Kamniku

V doma in na tujem znani tvornici usnja g. Toneta Knafliča v Kamniku proslavi danes kot strokovnjak za izdelavo specialnih izdelkov upokojeni obratovodja



Josip Pečan

g. Josip Pečan 70-letnico svojega življenja, polnega dela in uspehov.

Rojen 5. novembra l. 1869. v vasi Selcih pri Polhovem Gradcu se je že v zgodnji mladosti posvetil usnjarski obrti in se v njej v dolgih letih usposobil tako, da velja danes za enega izmed najboljših strokovnjakov v izdelavi vseh vrst usnja v naši državi. Več ko 40 let je plodno delal v Pollakovih tvornici v Ljubljani in pred tremi leti je bil odlikovan s kolajno za usluge, kar je skromno priznanje za njegovo delo. Zdjaj pa že več ko dve leti posveča svoje strokovno znanje in moči Knafličevi tvornici usnja v Kamniku, katere šef g. Tone Knaflič istočasno slavi 30-letnico udejstvovanja v usnjarski stroki.

Iz majhnih začetkov z izključno domačim kapitalom je znal povzdigniti tvornico na takšno stopnjo, da zaposluje zdaj do 140 delavcev in nameščenec, ki so vsi naši državljani. Prav zdaj dograjuje in modernizira svojo tvornico, tako da bo v kratkem času nudila delo in zaslužek do 200 ljudem.

Po svojih izdelkih, posebno galanterijskim svinjskim usnjem, je tvornica znana doma in v tujini. Ni skoro države v Evropi, v katero se njeni izdelki ne bi izvažali. Velik odjemalec so celo Zedinjene države.

To podjetje omogoča, da tudi kmet in mali obrtnik zasluži pri prodaji sirovih kož več kakor sicer, ker tvornica plačuje cene, ki ustrezajo eksportnim cenam, medtem ko sta prej, dokler se je izvažala le sirovina, prejemale nizke cene.

APZ na pragu nove sezone

Akademski pevski zbor stopa v novo sezono svojega uspešnega, častnega udejstvovanja. Že šestletno delo je bilo poudarjeno, da je APZ najboljši moški zbor v Sloveniji, če že ne v vsej državi. Neoporečno visoki moralni uspeh njegovih koncertov potrjuje enodušno mnenje ocenjevalcev in širokega kroga poslušalcev, da je zbor v tehnični preciznosti prednašanja, svojih pevskih kultur in izbranosti sporeda dovršen do redkih, zavirljivih meja kvalitete.

Da nekoliko osvetlujemo razvojno pot APZ, je treba omeniti, da je bil zbor ustanovljen 1926/27 in sicer iz vrst pevskega zbora takratnega Jugoslovanskega narodnega akademskega društva Triglav. Prvi njegovi dirigente so bili France Marolt, Kogoj in Vurnik. Uspešni nastopi kom-

obmejnih krajev opravi tudi še veliko narodno obrambno delo, saj je z izbrano našo pesmijo vzbudil in visoko dvignil nacionalno zavest širokih slojev. Triumfalni koncerti v Celju, Mariboru, Ptuj, Murski Soboti in Kočevju to dovolj zgovorno izpričujejo.

Iz pester zgodovine zbora naj omenimo še dva velika prenosa po radiu, svetovnega in evropskega, ki sta pač močno utrdila in daleč po svetu razširila njegov sloves. Razumljivo je, da izvajanje zelo težkih skladb, ki jih ima APZ na programu, zahteva od pevcev posebne discipliniranosti in kulture glasu. Način individualne presoje, kjer je preizkušen in pretehtan vsak posameznik v okviru celote, izvaja dirigent France Marolt z izkušeni pevsko-vzgojnimi merili pravega strokovnjaka in avtoritativno osebno, kar vse daje APZ najlepše prognoze za bodočnost. Zbor stoji pod visoko zaščito Nj. Vel. kraljice Marije. Želeli bi samo, da bi nam APZ tudi v bodoči sezoni na svojih koncertih prav tako toplo iz srca in umetniško popolno pokazal vso bogato vsebino in lepoto naše pesmi. Pa ne samo pri nas, naj bi ga, čim se viharji zuma umirijo, kot najverjetnejša reprezentanta na tej pesmi, povedla pot tudi preko meja domovine!

L. K.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Cigani terjajo zaklad

Ljubljana, 4. novembra

Citatetjem našega lista še utegne biti v spominu zgodba o prevežani ciganki, ki jo je policija pred meseci aretirala neke na periferiji mesta in ji zaplenila cel zaklad zlatnine, srebrnine in dragotin. Preiskava je razveljavila precej širok zamah, aretiranih je bila cela kopa ciganov in cigank iz rodne Vuhinger in Rihter. Pien, ki so ga organi kriminalnega oddelka našli skritega v njihovih šotorih in vžigala v oblekah, je dosegel vrednost nekaj desetstisočev. Policija in sodnija sta imeli precej trdega dela z aretiranci, vendar jima je polagoma uspelo, razkrinkati celo vrsto vlomov in tatvin. Cigani so dobili odmerjeno kazen, zlatnina in srebrnina, za katero so se pri-glasili in izpričali lastniki, pa je bila povrnjena.

V shrambi kriminalnega oddelka pa je na koncu še zmerom ostalo za kakšnih 10 tisoč din dragocenosti, za katere aretirani cigani sicer niso mogli izkazati, da bi bile njihova lastnina, a se tudi drugi lastniki kljub ponovnim pozivom v dnevnem časopisu niso javili od nikoder. Zdjaj so cigani najeli svojega advokata, ki zahteva od policije uprave, da jim povrne zaplenjene dragocenosti. Zaradi pomanjkanja dokazov bo morala policija tej zahtevi kaj-pak ustreči, če se o pravem času ne javijo lastniki. Še enkrat zato vabimo vse, ki so jim v zadnjem času zmanjkali kakšni zlati, srebrni ali drugi dragoceni predmeti, naj se javijo kriminalnemu oddelku policije uprave v Ljubljani. A če teh lastnikov od nikoder ne bo, naj priprave svoje terjatve oškodovanci, katerih zadeve so se v sredi s tema ciganskima družinama obravnavale pred sodiščem, da terjajo vsaj delno go-služilo.

Promet Rogaške Slatine

Rogaška Slatina, 4. novembra. Zdravilišče v Rogaški Slatini je za sezono od začetka maja do konca oktobra sestavilo statistiko, ki, kakor vedno, zelo pregledno predločuje ves tujski promet. V navedenem razdobju je imelo zdravilišče 7.849 gostov, izmed katerih jih je bilo 1.060 iz inozemstva. Vseh prenočnin je bilo 116.166, od katerih odpade na zdraviliške hotele 76.253, na privatne hotele pa 39.913 prenočnin. Na vsakega gosta odpade 14.80 nočnin.

V primerjavi z lanskim frekvenco v isti dobi je pri skupni frekvenci minus 216 gostov, pri skupnem številu gostov iz tuzetstva je plus 442, iz inozemstva pa minus 648, skupno število prenočnin pa ima minus 4.064.

Med tuzemskimi gosti prednjačijo oni iz Zagreba. Bilo jih je 1824, potem sledi 1347 gostov iz dunavske banovine, 1216 gostov iz Beograda, 1178 gostov iz hrvatske banovine, iz Ljubljane pa je bilo 362 ter iz ostalih krajev naše banovine 405 gostov. Po številu gostov iz naših banovin je na zadnjem mestu varbarska s 36 gosti. Med inozemci je na prvem mestu 565 madžarskih gostov, potem sledi Nemčija s 335 gosti Italija s 101 gostom, Grčija 16, Anglija 11, Francija 9, Češka 5, Rumunija in Švica po 3, ostale evropske države tudi 3, izvenevropske države pa 9 gostov.

Matija Zdravič

Trebnje, 4. novembra

Še ni ovenelo cvetje na gomili brata Viljama Tomica, ko je neizprosna usoda odprla pred nami nov grob, v katerega bomo položili brata Matijo Zdraviča, starejšino oddelka finančne kontrole v Trebnjem. Zglednega rodoljuba, odličnega Sokola, vzornega nacionalista, vedrega družabnika in pevca danes ni več! Ko je prišel pred 8. leti v Trebnje, je njegova osebnost kaj kmalu dala vidnega izraza udejstvovanju v vseh naprednih družinah. Posebno delaven se je izkazal pri trebnjskem Sokolu, za katerega je deloval v raznih oddelkih. Bil je odlični o'bornik in gospodar vnet igralec sokolskega odra, nepogrešljiv pevec pevškega zbora in povsod dobrodošel in prijeten družabnik. Tudi stanovska organizacija Zveza nameštencev finančne kontrole, ga je pristevala med svoje najboljše člane in je organizacijo nešteto krat zastopal kot delegat na raznih mestih, kjer je bilo treba posredovati in se boriti za izboljšanje stanovskih razmer.

Tak je bil Matija Zdravič, vedno dela-

Gospodarstvo

Pred novimi trgovinskimi pogajanjmi

Pogajanja z Rumunijo

V teku oktobra smo uspešno zaključili trgovinska pogajanja z Nemčijo, Italijo, Grčijo in deloma s Švicco. Pripravljajo pa se nadaljnja važna trgovinska pogajanja tudi z drugimi državami. Tako smo že poročali, da so se pričela pogajanja v Bukarestu, kjer gre na eni strani za vprašanje plačilnega prometa, na drugi strani pa za dobavo nafte. Dosele smo nafto v Rumuniji deloma plačali v devizah, v bodoče pa bo potreba delnega plačila deviz najbrž odpadla, ker nam bo Rumunija nafto dobavljala v kompenzacijo za naše dobave železne rude in bakra, torej dveh važnih surovin, za katere bi tudi mi drugače zahtevali plačilo v devizah.

Pred prihodom francoske trgovinske delegacije

Prihodnji teden bo prispela v Beograd francoska gospodarska delegacija zaradi pogajanj o bodočem blagovnem prometu. Kakor je znano, smo letos v februarju sklenili s Francijo trgovinsko pogodbo, s katero je bila ustvarjena podlaga za znatno povečanje našega izvoza v Francijo. V resnici se je naš izvoz v Francijo v zadnjih dveh mesecih pred izbruhom vojne stanja v Evropi precej povečal. S 1. septembrom pa je francoska vlada ukinila vse uvozne kontingente in je bil uveden režim uvoznih dovoljenj, kar je praktično onemogočilo izvajanje te pogodbe. Naš trgovinski promet s Francijo se je zaradi nejasnosti situacije in prometnih težav v septembru zelo skril. Zato je nastala potreba novih pogajanj. Kakor zatrjuje pariski listi, bi pri teh pogajanjih sproženo tudi vprašanje finančne službe naših inozemskih posojil v Franciji. Francija je naša vlada že predložila seznam naših izvoznih predmetov, za katere se zanima; med njimi so tudi taki, ki doslej niso bili predmet trgovinske izmenjave s Francijo. Tako se Francija med drugim zanima za pšenično moko, suhe češnje, svilene koke, baker, magnezit, antimon, svinec itd. V zamenjavo pa nam nudi razne francoske industrijske izdelke, predvsem bombažno in volneno prejo. Pri pogajanjih se bo obravnavalo tudi vprašanje plačilnega prometa. Francozi bodo stavili predlog, da se znova uvede klirinško obračunavanje. Zaradi vprašanj, ki so v zvezi s finančno službo naših posojil, bo v Beograd prispela tudi posebna finančna delegacija.

Pogajanja s Španijo

Po končanih pogajanjih s Francijo bodo prišla na vrsto pogajanja s Španijo in Madžarsko. Španija je bila za nas vedno zelo zanimivo tržišče. Pred državljansko vojno je šlo v Beograd skoro 80% naše bukovine, razvil pa se je tudi naš izvoz goveje ži-

vine na španski trg, ki mu dobro ustreza tudi povprečna kakovost naše živine. Državlanska vojna je prekinila tudi vse trgovinske odnose izvoz, ki je leta 1934 dosegel skoro 60 milijonov din in naslednje leto 51 milijonov, se je leta 1937 skril na 2 milijona, lani pa na 1 milijon din. Vzporedno je padel na minimum tudi uvoz iz Španije. Sedaj se Španci sami zanimajo za naše izvozne predmete, predvsem za žito, živino in les.

Ureditev naše trgovine s Madžarsko

Pri bližnjih pogajanjih z Madžarsko bo treba rešiti predvsem vprašanje likvidacije naših klirinških terjatev. Klirinški saldo je prišel v zadnjih tednih nazadovati, in se je skril v oktobru od 40 na 22 milijonov din, poleg tega salda pa obstojajo še znatne terjatve, ki jih madžarski uvozniki še niso plačali v klirinški. Obstojo salda je v zadnjem času precej oteževal izvoz naše pošte z Madžarsko, ki so v prejšnjih mesecih lepo razvijali. Prizadet je predvsem izvoz lesa iz Slovenije. Stremiljenje naše države gre za tem, da se vprašanje tako uredi, da bo v bodoče onemogočen vsak večji saldo. Sedanji saldo pa namerava Madžarska odplačati z večjo dobavo industrijskih proizvodov, ki so naši državi potrebni.

Tudi z Anglijo se bomo pogajali

V bližnji bodočnosti je računati tudi z novimi trgovinskimi pogajanjmi z Anglijo, ki se že dalj časa nanovečujejo. Za ureditev našega trgovinskega prometa z Anglijo je treba razčistiti mnoga vprašanja in odstraniti marsikatero oviro zlasti one, ki so nastale z izbruhom vojne stanja v Evropi in v zvezi z angleško blokado v beograjskih poučenih krogih ne izključujejo možnosti, da bo v drugi polovici tekočega meseca prišlo v Beogradu do gospodarskih pogajanj Jugoslovanske britanske trgovinske zbornice v Zagrebu. Te dni obvestila vse interese za izvoz v Anglijo. Naj stavijo ponudbe za bakone (zaklane svinje), funko, jajca, perutnino, surovo maslo, čebulo, krompir in mast in sicer vse franko Sušak ali katera koli druga luka. Nadalje se Anglija zanima zlasti za les, ki ga je doslej v veliki večini uvažala iz baltičskih držav in bivše Poljske, od koder je krila tretjino uvozne potrebe v lesu. Isto velja za celulozo. Za klane svinje je uvažala predvsem iz Danske namreč skoro 50% prav tako surovo maslo (28%) in jajc (37%). Promet s šovinimi državami pa je sedaj zelo otežčen in mora Anglija računati s tem, da bo v dob. blokade promet z baltičskimi državami hudo omejen.

stavlja zahteva, da bi bilo treba preučiti, zakaj se je cena cinkovih pločevin povečala za 100%. Res je, da se je dvignila cena cinka in cinkovemu koncentratu na londonski borzi, vendar se daleč ne v takem razmerju. Medtem ko se da v inozemstvu podražitev cinka upravičevati, pri nas ni razlogov za podražitev. Zato je nujno potrebno, da Cinkarna svojo ceno revidira in jih zniža na tolerančno višino. Prav tako naj se spremeni plačilni pogoji, kajti danes se zahteva plačilo v naprej, medtem ko se je prej cinkova pločevina dobivala na odprt plačilni rok.

Isredni občni zbor Pokojninskega zavoda za nameštence v Ljubljani. V nedeljo 26. t. m. bo ob 8. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice izredni občni zbor delegatov Pokojninskega zavoda za nameštence v Ljubljani, in sicer z naslednjim dnevnim redom: 1) predsednikovo poročilo, 2) volitev 12 članov upravnega odbora in 12 namestnikov, 3) volitev 4 predsednikov za razsodišče in 4 namestnikov, 4) volitev 2 preglednikov (revizorjev) za preiskušnjo računskega zaključka in 3 namestnikov.

Borze

Na ljubljanski borzi je značilni pretekli teden devizni promet 6.96 milijona din nasproti 10.46, 9.80, 9.17 in 8.37 milijona din v prejšnjih štirih tednih. Na efektivnem tržišču so se tečaj državnih papirjev več ali manj ustalili in se je vojna škoda zadnje dni pri mirni tendenci trgovanja po 438.

Devize

Curth. Paris 10.08, London 17.78, New York 44.6, Bruselj 74.30, Milan 22.50, Am-

ROGAŠKA SLATINA

zdravi tudi v zimskem času razne bolezni želodca, čreves, obisti, žolča, jeter, sladkorne bolezni itd.
Vsa sredstva zdraviljenja se nahajajo v hotelu JUGOSLOVANSKI KRALJ. — 86 najmoderneje opremljenih sob. Centralna kurjava. — Strogo dietetična kuhinja. Družabni prostori, radio. — Vse informacije daje brezplačno
ZDRAVILISČE ROGAŠKA SLATINA

sterdam 236.75, Berlin 178.50, Stockholm 106.25, Oslo 101.30, København 86.10.

Blagovna tržišča

Žito

+ Chicago, 4. nov. Začetni tečaj: pšenica: za maj 87.125, za julij 85.75, za dec. 87.75; koruza: za maj 53.75, za julij 54.625, za dec. 50.875.

+ Winnipeg, 4. nov. Začetni tečaj: pšenica: za julij 70.25, za okt. 75.125.

Živina

+ Mariborski svinjaki sejem dne 3. novembra. Pripeljanih je bilo 289 prašičev in svinj, prodanih pa 129. Cene so bile naslednje: 5 do 6 tednov stari prašiči 65 do 80 din, 7 do 9 tednov stari 85 do 120 din, 3 do 4 mesece stari 130 do 210 din, 5 do 7 mesecev stari 270 do 300, 8 do 10 mesecev stari 395 do 490 din, leto dni stari 690 do 870 din. Svinje so se prodajale po 6 do 8.50 din za kg žive teže in po 8 do 11 din za kg mrtve teže.

Beleške

Obljuba svobodnih in tajnih občinskih volitev

Beograjsko »Vreme« poroča, da je bila v petek popoldne v kabinetu predsednika vlade Dragice Cvetkovića konferenca interesiranih ministrov in predsedstva Jugoslovanske radikalne zajednice. Na konferenci so razpravljali o občinskih volitvah in reviziji zakona o občinah. Po konferenci so bili novinarji obveščeni, da se bodo vršile občinske volitve po novem volilnem zakonu, ki bo vseobsegalo določbe o tajnem in svobodnem glasovanju. Tako bodo imeli volilci priliko svobodno voliti nova vodstva naših občin.

V Tuzli je napovedal minister dr. Branko Čubrilo, da na shodu zemeljsko-radikalne stranke, da bo vlada v najkrajšem času objavila nova zakona o občinskih in skupščinskih volitvah. Oba zakona bosta temeljila na načelu svobodnega in tajnega glasovanja ter naj potem narod voli, kogar hoče.

Razmišljanja o slovenski avtonomiji

V razpravo o banovini Sloveniji se je »pustil za »Slovenec«, »Dumoljubom« in »Slovenskim gospodarjem« tudi sloviti Frtaučko Gustl. Celo žadevo je zelo nazorno obdelal. Začuden se vprašuje: »zakaj niso naši južni bratje sklenili po sporazumu s Hrvati sporazuma tudi z nami, saj smo gili tak njihovi bratje. Mi smo je gili tak, ali pa še bolj potrebni sporazuma kakor bratje Hrvati. To se nam zdi res čudno in nam kar ne gre v glavo. Človek se mora na politiko zastopiti, če hoče o politiki govoriti. Politika je strašno zamotana stvar. Če bi bili v dravski banovini sami Slovenci, sami Jugoslovenci ali pa sami Kranjci, kakor so v banovini Hrvatski sami Hrvati, potem bi bila vsa zadeva čisto preprosta. Kdaj bi že imeli svojo avtonomijo! Saj smo našemu južnemu bratu bolj pri srcu kakor Hrvati, če že ne zavoljo drugega, potem zato ker smo bolj pohlevni in potrpežljivi. Stvar je zato težka, ker naš južni brat ne ve komu naj bi ustregel. Če bi dal Slovenec avtonomijo, bi bili Jugoslovenci hudi. Če bi dal pa Jugoslovenci avtonomijo bi se pa Slovenci držali, pa tudi Kranjci, ki jih je še precej v naši banovini. Vsi hočemo imeti holt svojo avtonomijo ali pa sporazum, kakor se pač reče temu. Jaz si ne bi vedel drugače pomagati, kakor da bi dal vsakemu človeku svojo avtonomijo, potem pa naj se komandira, kakor ve in zna.«

Upamo, da gospodje iz Kopitarjeve ulice zavoljo tega svojevrsnega razmišljanja ne bodo tudi Frtaučkovega Gustina proglasili za izdajalca slovenskega naroda ali pa ga celo prišli med JNS arje, vsi dokler je še verni sodrnik »Slovenca«.

JRZ in jugoslovanska plemena

»Glas Primorja«, glasilo JRZ za banovino Hrvatsko objavlja uvodnik »Za duhovno edinstvo«. Članek pravi, da se zadnjih 20 let ni moglo izvesti »duhovna unifikacija in spajanje vseh naših plemen. Po sporazumu, ki sta ga sklenila predsednik Cvetković in dr. Maček, se nahajamo na novi prelomnici našega političnega življenja. S sporazumom so položeni temelji za sodelovanje vseh odgovornih čimteljev vseh treh plemen pri upravljanju države. Ustanovitev banovine Hrvatske in nameravane preureditve države ne bosta smeli privesti do parceliranja države. Z obojema se samo že li dati vsem trem našim plemenom boljša možnost za opravljanje njihovih internih zadev gospodarske, socialne in kulturne narave. S sporazumom se je hotelo začeti voliti upravičene težnje in interese vseh naših plemen ter otvoriti pot za doživetje čim tesnejše povezanosti med njimi. To pa bo mogoče le, če se bodo dvignili tisti, ki vodijo danes naš narod, visoko na vskakdanje krajevne, strankarske in plemenske spore in razlike.«

Jugoslovanske žene zahtevajo volilno pravico

Narodnica nam piše: Po vsej državi se je začela akcija za žensko volilno pravico. Zaradi različnih razmer in policijskih prepisov doslej ni bilo mogoče organizirati velike skupne akcije, kakor v prejšnjih dobah. Toda povsod, kjerkoli so se mogla vršiti zborovanja, so siljajo uspeša. Akcija so začele slovenske žene, ki so že v septembru z zborovanjem slovenske sekcije Jugoslovanske ženske zveze poslale telegrame predsedniku in p. predsedniku vlade g. Cvetkoviću in dr. Mačku. Sklicevale so se na to, da je bilo z odgovorne strani že večkrat objeljeno, da bodo naše žene dobile

volilno pravico. V banovinah, kjer so prepovedana zborovanja, so feministične organizacije poslane svoje zastopnice predstavnikom oblasti ter jim predložile ženske zahteve. Predsedstvo Aliance ženskih pokretov in Jugoslovanske zveze pa je izoblikovalo o teh zahtevah predstaviteljice ter ministrice dr. Markovića, ki izdeluje načrt za novi volilni zakon.

Meje banovine Hrvatske

Tednik »Delo« ki ga izdaja minister pravde dr. Lazar Marković, objavlja članek o razmejitvi teritorija banovine Hrvatske ter prihaja do zaključka da sedanjice meje še niso končnoveljavne. Med drugim piše:

»Tako se pojavljajo v nekaterih srezih in občinah izven sedanjega ozemlja banovine Hrvatske pokreti, ki teže za tem, da bi se ti srezali ali obine še naknadno priključili banovini. Na drugi strani pa so se pojavili v srezih šid. Ilok Bugojno, Konjic in Travnik pokreti, ki streme za tem, da bi se ti srezali izdvojili iz teritorija banovine Hrvatske. Definitivno razmejitve banovine Hrvatske bo treba določiti zato šele naknadno na podlagi ugovoritve razpoložena prizadetega prebivalstva ob priliki celotne ureditve naše notranje državne ureditve.«

Bridka pritožba dr. Stojadinovića

V beograjskem »Običnem jeziku« citamo: Kaj je dejal bivši predsednik vlade dr. Milan Stojadinović, ko je zvedel, da so razpisane volitve v senat? Dejal je: »Ali so ljudje nehalni! Vse volilce za senat sem postavil in imenoval jaz! Sedaj pa ni med vsemi njimi niti enega, ki bi danes dal svoj glas za mene.«

Kočevski Nemci se ne bodo preselili

Organ kočevskih Nemcev »Gottscheer Zeitung« objavlja uvodnik o presejanju Nemcev v njem miri svoje rojake, naj ne nasledajo pretrpanim vestem o presejanju, in pravi: »Glede preselitve kočevskih Nemcev še ni padla na merodajnih mestih nobena beseda. Mi smo trdno prepričani, da je za nas kočevske Nemce prvem mogoče častno in dostojno življenje v naši sedanji domovini, kjer smo naseljeni že nekaj sto let. To tem bolj, ker je življenje v tej domovini v našem interesu in v korist državnemu narodu.«

Got ali Slovan

Pred malim senatom zagrebškega okrožnega sodišča je bila v četrtak razprava o tožbi Marije Radić in njenih otrok proti dr. Stjepanu Buči, voditelju zagrebških frankovcev. Marija Radić je tožila dr. Bučo, da je v svojem tednu »Nezavisnost« oklevetal njenega pokojnega moža Stjepana Radića. Dr. Buč je namreč aprila meseca napadel Vladimirja Radića zaradi njegovega pisanja v listu »Narodni valter« mu očital, da brani cigane, ker je ciganskega poretka, kakor je bil to tudi njegov oče Stjepan Radić. Dr. Buč se je branil v obširnem zgovoru ter patetično vzkliknil: »Jaz bi se tudi mo al smatral za razvaljenca, če bi mi kdo dejal, da sem slovenskega porekla, ker se smatram za potomca Gotov.« Sodišče pa je imelo v tem oziru drugo mišljenje ter je obsodilo dr. Buča doživetju na 8 dni zapor ter plačilo stroškov procesa.

»Hrvatske straža« o predsedniku msgr. Tisu

Zagrebška »Hrvatska straža« je posvečena prvemu predsedniku slovaške republike monsieuru dr. Josefu Tisu dve koloni dolg članek. Iz članka svemo, da je slovaška politična zgodovina zadnjih 30 let nedeljivo povezana z imenom tega katoliškega duhovnika, kajti v teh 30 letih se ni zgodilo na Slovaškem ničesar brez posrednega sodelovanja dr. Josefa Tise, ki se je v vseh trenutkih pokazal kot pravi voditelj naroda. Danes še moremo trditi, da bi brez njegove odločnosti, državniške sposobnosti in pravičnega razumevanja poslanstva slovaškega naroda Slovaški nikdar ne doživeli tega, kar so. Dr. Tiso se v svojem delu ni nikoli plašil odgovornosti, kar je vedno veroval, da leži odgovor slovaškega naroda samo v božjih rokah.

Nato objavlja »Hrvatska straža« obširen življenjski dr. Tise, ki je študiral pri dunajskih jezuitih. »Vse bistvo dr. Tise je prazno zdravje optimizma in ni se še zgodilo, da bi postal malo dušen. Na to se je lanske leto 2. novembra ko se je razpravljalo na Dunaju o slovaški bodočnosti, mirno čital svoj brevit, dočim so drugi

člani slovaške delegacije skoraj že izgubili glave. Prav tako miren je ostal tudi po zlomu Češke in Slovaške 15. marca tekočega leta, ko je v skromni celici jezuitskega samostana v Bratislavi miril nemirne živce slovaških politikov. V tej celici prebiva tudi sedaj kot voditelj slovaškega naroda.«

Beograjska gradbena statistika

Beograjski mestni gradbeni urad je konstatiral od 1. januarja do 1. novembra tekočega leta 508 nove stavbe z nad dva tisoč novimi stanovanji. Vrednost teh novih stavb znaša okoli 200 milijonov dinarjev. Od leta 1919. je bilo zgrajenih v Beogradu okoli 27.000 novih stanovanj, ki so stala okoli štiri milijarde dinarjev. Vsega skupaj je bilo sezidanih v Beogradu od leta 1919. do 1. novembra tekočega leta 7850 novih stavb. Pri tem niso vračunane stavbe, ki so bile zgrajene na račun države, beograjske občine in raznih javnih institucij.

Škodovi topovi na Angleškem

Na dan okupacije Prage po nemških četah, dne 15. marca 1939, je priletelo na londonsko letališče veliko češko letalo z desetimi potniki, ki so se izkrcali nad vse tajinstveno. O njihovi identiteti je bilo mogoče štiti vsa mogoča ugibanja, niti se niso zanesli, ker so angleške oblasti dosledno odklanjale vsako pojasnilo. Tako so pisali takrat razni listi med drugim, da so bili potniki najvišji češki generalstabsni oficirji. Pozneje se je izkazalo, da ni odstopalo na dan okupacije iz Češke in Moravske noben višji češki generalstabsni oficir. Skoraj mesec dni po okupaciji Prage se je šele zvedelo, da so bili tajinstveni potniki neznanega češkega letala vodilni inženjerji škodovih topov, ki so pripeljali v seboj načrte za neke povsem nove dalekosežne težke topove in mozarje. Sedaj poročajo belgijski listi, da so ti bivši češki strokovnjaki v zadnjih mesecih organizirali povsem novo, nad vse moderno opremljeno tovarno orožja, ki je že pričela proizvajati prve topove po načrtih, ki so bili pripeljani v zadnjem trenutku iz Prage. Ti topovi bodo baje igrali pri bodočih operacijah zavezniških vojska še veliko vlogo.

Za in proti razdelitvi Merkurja

Zagreb, 4. nov. o. Zagrebška podružnica Merkurja je sklicala sestanek svojih delegatov Od 114 delegatov se jih je zbralo 98. Ferdo Pauković je nastopil proti nameravani razdelitvi Merkurja ter je ugovaril, da so tudi merodajni hrvatski čimtelji zavzeli stališče društva in da so proti nameravani razdelitvi. Miroslav Ježić se je zavzemal za razdelitev in poudarjal, da jo zahtevajo hrvatski interesi. Po obširni debati se je pričelo glasovanje o predlagani resoluciji. Med čitanjem resolucije je 31 delegatov zapustilo dvorano. Ostalih 68 delegatov je glasovalo za resolucijo, ki pozdravlja ustanovitev banovine Hrvatske ter izražajo upanje, da bo našel Merkur pri banjski oblasti v Zagrebu popolno razumevanje svojih potreb. Nadalje ugovarja resolucija, da je iz razgovorov z merodajnimi čimtelji razvidno, da je pobuda za zmanjšanje področja Merkurja izšla iz vrst delodajalske bolniške blagajne beograjske Trgovalke omladine, ki bi se hotela okrepiti na račun Merkurja. Na koncu ugovarja z razvoljstvom, da je minister za socialno politiko dr. Budisavljević v sporazumu s hrvatskim političnim vodstvom odgodil sklepanje o predlogu komisarija Sutorja glede razdelitve Merkurja. Beograd, 4. nov. o. Delegati beograjske podružnice Merkurja so obiskali ministra za socialno politiko dr. Budisavljevića ter mu izročili spomenico, v kateri zahtevajo, naj se beograjska podružnica Merkurja pretvori v samostojno ustanovo, ki bi obsegala vse področje države, vzhodno od banovine Hrvatske.

Zlorabljanje revščine drugih

Beograd, 4. nov. p. Policija je aretirala bivšega revizorja in finančnega ministrstva Miroslava Janjčevića zaradi prevar, s katerimi je oškodoval mnoge siromašne ljudi, ki jim je obljubljal razne službe, intervencije v ministrstvu itd. Pri zaslišanju je priznal vse svoje grehe ter je izjavil, da ga je do kaznivih dejanj dovel alkohol.

Vlak zavozil v avtohus

Beograd, 4. nov. p. Na progi Kovin-Secanj je zadel na nekem prelazu potniški vlak v velik avtohus, pri čemer sta bili iz avtohusa dve osebi ubiti, dve hudo ranjeni, večje število pa lažje ranjenih. Avtohus je popolnoma razbil.

Iz državne službe

Beograd, 4. nov. p. Napredovali so v 7. pol. skupino strokovna učiteljica Martina Martinec-Götzl pri osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani in tehnični pristav inž. Josip Miklič pri tehničnem oddelku banke uprave v Ljubljani; v 3/1 državni pravobranilnici Josip Vidmar v Ljubljani.

Upokojeni so vlakovodja Josip Legat, prometnik Fran Ramovš, vlakovodja Josip Nezmeskal, oficial Anton Veber, strojevodja Peter Kanop, strojevodja Franc Lesjak in vlakovodja Anton Kajzer, vsi v Ljubljani.

Premeščen je za inspektorja pri gozdarskem oddelku banke uprave v Ljubljani inž. Cvetko Božić, doslej v Beogradu.

Zapora pred Sebastopolom

Rumunski listi poročajo, da so mornariške oblasti v Konstanci prejele s strani ruskih pomorskih oblasti obvestilo, da so okrog črnomoškega pristanišča Sebastopol uredile tri zaprte pasove. Tako domače, kakor tuje ladje smejo pluti samo po dveh ozkih prehodih med temi pasovi.

Manjše število prijav gospodarskih obratov v Sloveniji

Zbornica za TOI v Ljubljani objavlja statistiko o gibanju gospodarskih obratov v tretjem letošnjem četrtletju. Akoravno je v tem četrtletju vladala zaradi mednarodnih dogodkov splošna nesigurnost in je v zadnjem mesecu izbruhnilo v Evropi vojno stanje, je bilo število prijavljenih gospodarskih obratov še vedno večje nego število objavljenih. Pač pa ugotavlja zbornica, da je v septembru število prijav zaradi nastalih težav občutno nazadovalo.

Manjše število prijav v trgovini

V trgovini je bilo v tretjem četrtletju 179 prijav in 139 objav, tako da so bile prijave za 40 obratov večje nego objave (lani za 148). Največ prijav je bilo v trgovini z mešanim blagom, namreč 69 nasproti 51 objavam. Potem sledijo branjarji (13 prijav in 8 objav) in trgovine z lesom (11 prijav in 10 objav). Med pomožnimi trgovinskimi obrati je bilo prijavljenih mnogo obratov za prevoz oseb z motornimi vozili (5) in za prevažanje tovarov z motornimi vozili (11). Večje je končno število prijav v trgovini z manufakturo (6 prijav in 1 objava). Ker je bilo v prvih dveh četrtletjih več objav nego prijav kaže celotna slika za prva tri četrtletja letošnjega leta nazadovanje števila obratov, kakor je razvidno iz naslednje primerjave:

	prijave	objave	razlika
jan.—sept. 1938.	701	426	+ 275
jan.—sept. 1939.	588	603	— 15

V prvih treh četrtletjih letošnjega leta je bilo število prijav precej manjše nego lani, večje pa je bilo število objav. Zato se je skupno število trgovinskih obratov zmanjšalo za 15.

Manjši prirastek obrtnih obratov

Obrtnih obratov je bilo v tretjem četrtletju prijavljenih 258, objav pa je bilo 143, tako da je število obratov naraslo za 115 (lani v tretjem četrtletju za 196). V tem četrtletju beleži največje število prijav čevljarstva obrt, namreč 26 pri 14 objavah. Krojačev se je prijavilo 20 pri 11 objavah, mizarjev 19 pri 10 objavah, zidarjev pa 15 pri 4 objavah. Nadalje je zabeleženo večje število prijav v pekovski stroki (14 prijav in 9 objav), v žagarstvi (13 prijav in 7 objav), v stroki brivcev in frizerjev (12 prijav in 4 objave), v stroki kmečkih mlinov (12 prijav), v tesarski stroki (10 prijav in 2 objavi) in v mesarski stroki (10 prijav in 4 objave). Večje število prijav nasproti objavam beležijo kovaška, kolarska in sodarska obrt ter obrtni mlini. Silka prijav in objav za prva tri četrtletja letošnjega leta pa je naslednja:

	prijave	objave	razlika
jan.—sept. 1938.	979	551	+ 428
jan.—sept. 1939.	878	591	+ 287

V prvih treh letošnjih četrtletjih je bilo tudi v obrti število prijav nekoliko manjše nego lani pri povečanju števila objav. Zato je bil prirastek novih obratov v primeri z odpadnimi precej manjši nego lani.

Gostinski obrati

Gostinskih obratov se je prijavilo v tretjem četrtletju 89, objav pa je bilo 61, tako je število gostinskih obratov naraslo za 28 (lani v tretjem četrtletju za 37). Precejšnje štev. objave je zabeleženo pri restavracijah, namreč 12, medtem ko je bila pri-

javljena samo 1 restavracija. Gostiln je bilo prijavljenih 60 in objavljenih 37, krčem je bilo prijavljenih 23 in objavljenih 7. Za prva tri četrtletja nam kaže statistika naslednje gibanje:

	prijave	objave	razlika
jan.—sept. 1938.	253	174	+ 79
jan.—sept. 1939.	264	223	+ 41

Število prijav gostinskih obratov je bilo letos za malenkost večje nego lani, precej pa so narasle objave, tako da je letošnji prirastek manjši nego je bil lani.

Industrija

V industriji je statistika za tretje četrtletje zabeležila le neznatne spremembe. Prijavljene so bile tri nove industrijske žage, 2 industrijske mlina, 1 opekarna in 1 črkalnica. Objavljeni pa so bili 3 industrijski obrati (1 opekarna, 1 mlin in 1 tvornica za pohištvo). V prvih treh letošnjih četrtletjih je bilo v Sloveniji prijavljenih 19 industrijskih obratov (lani 11, objavljenih pa je prav tako 19 industrijskih obratov (lani 11), tako da se stanje po številu obratov letos kakor lani v prvih treh četrtletjih ni spremenilo.

Obtok bankovcev

se je spet povečal

Ob koncu septembra je naš obtok bankovcev, kakor znano, dosegel najvišje stanje 9108 milijonov din. Od tedaj pa je prišel polagoma nazadovati in je v treh tednih popustil za skoro 100 milijonov. Najnovejši izkaz od 31. oktobra pa zaznamuje zaradi ultima zopet občutnejše povečanje in sicer za 234.4 na 9244.9 milijona din (lani 7

Tombola v Kranju

12. XI. ob 14. uri; konec pred 17. uro



Dva avtomobila: Opel „Kapitaen“ Din 59.500.—,
„Kadet“ Din 34.500.—; spalnica Din 18.000.—;
dve motorni kolesi itd.

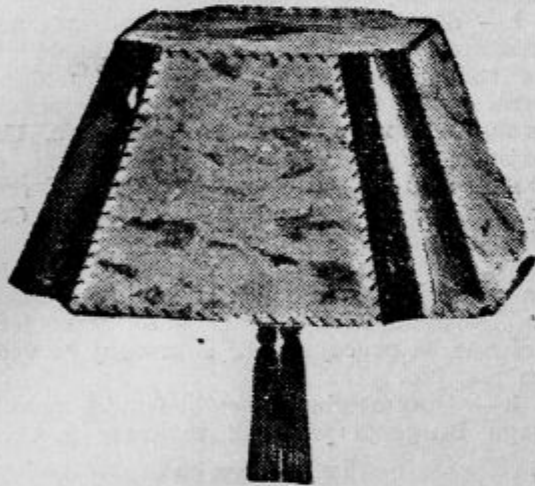
Oglejte si razstavo dobitkov na Mestnem trgu v Kranju!

KUPITE TABLICE V PREDPRODAJI po DIN 5.—; na dan tombole stane
tablica DIN 7.—.

Domače vesti

Jesenski čas

Je čas lova, ki številne ljubitelje narave izboljša v gozdove in gore. Vsak letni čas ima svoj čar, a nekaj posebnega je roman-tika, ki jo živa in mrtva narava razodeva-ta človeku v jeseni. Temu nastrojenju je posvečena obširna reportaža, ki jo bo pri-nesla jutrišnja številka ponedeljskega »Ju-tra«: razgovor z enim najstarejših lovcev izpod Kamniških planin, ki z naturalistič-no preproščino opisuje svoja doživlja z gamsi, lisicami, divjimi lovci, gozdovi in gorami. Jutrišnje ponedeljsko »Jutro« bo vobče polno zanimivega razgibanega gra-diva. Izmed stalnih rubrik naj še posebej opozorimo na priljubljenih »Pet minut vzgoje« in grafološki kotiček, katerega vodstvo je pred kratkim prevzel izkušen mojster psihografologije L. Azkuin. Nič manj pozornosti ne vzbujajo rubrika »Ha-ha«, okrog katere se zbirajo najboljše mla-di humoristični pesniki in pisci, pa »Kapur-jeva ponedeljska pridiga«, ki je vsak te-den atrakcija zase. Jutri bo obširna repor-taža izpred sodišča pod zaglavljenjem »Da be-seda ni konj?«, v kateri obravnava list zna-čilno tragiko in komiko drobnih dogodkov pred obličjem paragrafa. Nanizanih pa je še cela vrsta člankov o slovečem ameriškem reporterju Knickerbockerju, o mo-žeh, ki imajo oboroževalno industrijo sve-ta v rokah, o Finski, ki je v ospredju sve-tovnega zanimanja itd. Ponedeljska izdaja »Jutra« je za slehernega kulturnega človeka nepogrešljivo dopolnilno redni izdaji, za-to ne odlašajte z naročilom. Ponedeljsko »Jutro« stane po raznašalcu 5 din na me-sec, po pošti pa samo 4 din. Naroča se pri upravi »Jutra« v Ljubljani, Knaflijeva uli-ca 5.



PERGAMENTNI IN CELON SENČNIKI
po najnovejših osnutkih pri **M. Tičar,**
Ljubljana. — Posebni oddelki za senčnike.

• **Osebnostna vest.** Za privatnega docenta medicinske fakultete Aleksandrovo univerze v Ljubljani je bil imenovan specialist dr. Ivan Pintar na temelju habilitacije di-vertacije »Mediko-kirurški učni zavod v Ljubljani, njegov nastanek, razmah in ko-nec.« Novi privatni docent je specializiran za zgodovino medicine. Čestitamo!

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vze-mite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jozefove grenčice.

• **Vsem poverjenikom (icaam) Vodniko-ve družbe.** Vse one gg. poverjenike (ce), ki še niso poslali svojih nabiralnih pol, prav vljudno prosimo Vodnikova družba, da naj čimprej pošljejo svoje nabiralne po-le, da more družbena pisarna pripraviti vse potrebno za ekspedicijo letošnjih druž-benih knjig. Z razpošiljanjem knjig pri-čnemo konec meseca novembra. Prosi-mo vse gg. poverjenike (ice), da v teh dneh, ki jih imajo še na razpolago za na-biranje članov, pridobijo še vse one za-mudnike, ki še vedno odlašajo s svojo pri-javo.



• **Desetletnica smrti srbskega novinar-ja.** Danes poteče 10 let po smrti Veljaka Milčevića, znanega književnika in novi-narja. Njegovo ime je znano tudi v naši javnosti. Srbska književna zadruga je iz-dala doberšen del njegovih spisov. Te dni bo Srbska književna zadruga izdala nje-gov roman »Bezputje«. Pokojni Veljko Milčević je bil velik patriot in je pripa-dal generaciji, ki je mnogo žrtvovala za

osvobojeenje naše države in ustvaritev ju-goslovenskega edinstva. Kot dobrovoljec je sodeloval v vseh naših vojnah za osvobojeenje in zedinjenje. V novinarstvu je zapustil glas solidnega tovariša in dobre-ga delavca.

• **Stoletnica rojstva hrvatskega prvaka gledaliških umetnikov Adama Mandrovi-ća.** Zagrebški listi so posvetili daljše član-ke spominu Adama Mandrovića, ki se je rodil pred sto leti v Novi Gradski in je iz najskromnejših razmer postal steber hrvatske gledališke umetnosti. Ko je postal Adam v svojem 19. letu zidarski po-mochnik, se je že navdušil za gledališko umetnost, ko je v Požeji prisostvoval pri-reditvi neke potujoče gledališke družine. Gledališki umetniki, ki so mladeniča na-vdušili, so prišli iz Nemčije, prihajali pa so takrat v naše kraje tudi gledališki igralci in pevci iz Italije, od katerih se je Mandrović, ves zavzet za gledališko umetnost, marsikaj naučil, a je bil v žaru svojega navdušenja vedno zavzet za do-mačo gledališko umetnost. Začel je pri di-letantskih predstavah v raznih krajih, a ko je prvič nastopil v Zagrebu, v starem gledališču na Markovem trgu, je bila jav-nost prepričana, da ima v mladeniču ve-likih igralskih talentov in s požrtvoval-nostjo pridobljene izobrazbe izvrstnega

NAZNANILO

Obveščava, da sva prevzela trdiko IVAN JAK, SIN, tovar. žalogo koles, šivalnih strojev, nadomestnih delov in mehanično delavnico na Tyrševi cesti št. 36 — preje Gospodstva c. 2. — Sprejemamo tudi kolesa v šrambo čez zimo. Solidna postrežba, zmerne cene. — OGLED BREZOBVEZEN. — Priporočava se za nadaljnjo naklonjenost

IVAN JAK, sin — lastnika:
SVAJČER RUDI in KAJZER DRAGO.

orača ledine domače gledališke umetnosti. Že l. 1860 so jeli v hrvatskih krajih od-klanjati nastope nemških in italijanskih gledaliških igralcev in od takrat je bil Mandrović organizator in vodja domačih gledaliških družin, ki so žele velike uspehe tudi v Beogradu in drugih srbskih krajih. Leta 1874 se je Mandrović vrnil v Zagreb ter postal ravnatelj hrvatske drame, od leta 1879 pa je z Ivanom pl. Zajcem vo-dil vso upravo hrvatskega gledališča. Že v mladih letih je Mandrović večkrat s si-jajnimi uspehi gostoval v Sofiji, pozneje pa je bil štiri leta glavni režiser in reor-ganizator sofijskega gledališča Adam Man-drović je kot upokojeni ravnatelj zagreb-skega gledališča umrl konec leta 1912, ko je odgojil mnogo vrednih svojih naslednikov gledališke umetnosti. Za-grebška kulturna javnost mu je pri-re-dila veličasten pogreb. Danes ob stoletnici njegove smrti pa mu bodo spet kulturni delavci izkazali svoje priznanje in zahvalo na pokopališču pred njegovim skromnim spomenikom v veži gledališča.

SANOPED

ohranj zdrave, suhe, tople noge štedi noga-vice in čevlje. — Vrečica samo 2.— din

• **Obvestilna služba društva Rdečega kri-ža.** Z ozirom na naše obvestilo, ki so ga priobčili listi v zadevi informacij o ose-bah, ki se nahajajo v vojskujočih se dr-žavah, sporočamo interesentom, da je po-slat glavni odbor dravskemu banovinskemu odboru društva Rdečega križa v Ljubljani, Gospodstva cesta 2-II, primerno število obrazcev za informacije glede teh oseb. Interesentom se ni potrebno več obračati na glavni odbor Rdečega križa v Beogradu, temveč dobivajo te obrazce pri dravskem banovinskem odboru društva Rdečega kri-ža. Interesenti izven Ljubljane naj pošljejo za doposlane formulare znakmo za 25 par.

• **Upokojenci zahtevajo svoje pravice.** Organizirani upokojenci v Beogradu so v sporazumu z upokojenci drugih krajev uvedli akcijo, naj se čimprej skliče izred-na skupščina Zdrženja upokojencev za-radi razmer, ki so za upokojence posebno te-žbe letoš, ko so se vse življenjske po-treščine znatno podražile. Državni po-kojenci so najbolj prizadeti z uredbo o zn-lanju dodatkov, ki je bila uveljavljena le-tu 1935. Izredna skupščina bo morala iz-voliti delegacijo ki bo obiskala predsed-nika vlade g. Cvetkovića, podpredsednika g. dr. Mačka ter finančnega ministra g. dr. Šuteja, katerim bo z obširno spomenko-razložila težnje in zahteve upokojencev.

• **Učinek omejitve telefonskih razgovor-ov v Zagrebu.** Kakor znano, so bili vsi te-lefonski razgovori v pogledu števila mak-simirani ter je bilo določeno, da morajo telefonski naročniki za vse razgovore, ki presegajo maksimum, plačevati posebne takse. Povod te odredbe so bile najrazlič-nejšje zlorabe telefonskega prometa in so uredbo pozdravili tudi lastniki javnih lo-kalov ter trgovci, ki se prej niso mogli ubraniti ljudi iz vse soseske, ki so se za

navadna klepetanja posuševali njihovih telefonov. V Zagrebu so zdaj ugotovili, da je omejitev telefonskih razgovorov meseca oktobra reducirala telefonske pogovore dnevno povprečno za 25 odstotkov. Točna statistika bo izdelana v nekaj dneh in bo, kakor vse kaže, to povprečno cenjeno re-dukcijsko še prekašala. Zagreb ima okrog 8800 telefonskih naročnikov in je bilo sep-tembra na dan blizu 93.000 dogovorov, ok-tobra pa jih je bilo na dan še preko 23.000 manj. Statistika o učinku omejitve razgo-vorov bo izdelana za vse večje kraje drža-ve.

• **Mezdno gibanje na parniku »Princ Andrej«.** Izven določenega plovnega reda je priplul v gruško luko iz Indije parnik »Princ Andrej«, ki je v službi Dubrovni-ške plovlje. Parnik je odplul iz Adena, na-tovorjen z raznovrstnim južnim sadjem, namenjenim v razna angleška pristanišča, a na odprtem morju je polovica posadke zahtevala od poveljstva povišanje mezd, ki so bile objubilene mornarjem vseh bro-dov v sedanji vojni nevarnosti. Po kolektivni pogodbi med našimi brodarji in mornarji je bila sicer določena dvojna mezda, mor-narji »Princa Andreja« pa so zahtevali iz-plaćilo zvišanih mezd v relaciji mezd, ki jih v angleški valuti dobivajo mornarji brodov drugih nevarnih držav in kar se-veda presega zvišanje mezd po sporazumu, ki je bil sklenjen v Splitu in Zagrebu. Ker mornarji niso popustili, je postala situ-a-cija kritična in kapetan broda je v Port Saidu moral ugoditi zahtevi dela posadke, a ko je mornarje izplačal, kakor so za-htevali, jih je tudi izkrcal in potem obve-stil ravnateljstvo plovlje. Ker posadke ni bilo mogoče kompletirati, je ravnateljstvo plovlje odredilo, naj se ladja vrne v Gruž. Med vožnjo pa so tudi ostali člani posadke zahtevali enako zvišanje mezd in so zdaj v Gružu vso posadko izmenjali ter je par-nik že na potu v angleška pristanišča, kjer mora iztovoriti naročeno blago.



• **Slovenska Matica v Ljubljani** bo ime-la svoj redni občni zbor za l. 1938 v ponedeljek 20. t. m. ob 6. zvečer v svoji po-svetovalnici z dnevnim redom: 1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zho-ra. 2. Poročila funkcionarjev. 3. Slučajno-sti. — Odbor Slovenske matice v Ljublja-ni. (—)

Nikar se ne bojte...

Kožo Vam varujem jaz!
Zato se Vam ni treba
bati tudi najslabšega
vremena, če ste si po-
prej namazali kožo z
Niveo. Zakaj samo
Nivea vsebuje Eucerit,
edino okrepčevalno
sredstvo za kožo.



• **Društvo Narodni dom, mladinski od-sek,** prireja v sredo 8. t. m. predavanje dr. Rudolfa Bicanca »Gospodarska struktura banovine Hrvatske«, na katerega vabimo članstvo in prijatelje. Pričetek predavanja točno ob 8. uri.

• **Smrt pod avtomobilom.** Iz Murske So-bote poročajo: V nedeljo je bil sejem v Pe-trovcih, kamor se je podal tudi trgovec s konfekcijskim blagom g. Stefan Majer iz Murske Sobotice. Z njim je bilo na avtomo-bilu tudi več njegovih pomočnikov, med njimi Vincenc Kukoja. Na križišču pred Petrovcji je šofer, ki ni poznal poti, ustavil avtomobil, da bi v temi in megli v zgodnji jutrnji uri našel pot. Vincenc Kukoja je skočil naprej, da pogleda pot, pri tem pa je po nesrečnem naključju prišel pod avto, ki mu je prerezal obe nogi in prizadel tako hude poškodbe po glavi, da je obležal na licu mesta mrtve. Ponesrečenega mladeniča, ki je bil priden in vreden v svoji službi so prepejali v Mursko Sobotu in ga ob splošnem sočutju vsega prebivalstva po-ložili k večnemu počitku. Zapušča hudo prizadeto ženo in otroka.

• **Opozarjam vas na priložnostni nakup pisalnih strojev »Continental«.** Glej male oglašje! (—)

• **Vsak človek bi moral vedeti,** da je ne-ga kože ravno tako važna kakor prehrana. Opozarjamo na današnji oglaš za Baby-miro kremo, ki je v vsej Evropi znana ne sa-mo kot odlično sredstvo za nego kože pri dojenčkih, temveč tudi kot izredno učinko-vita mast za odrasle pri raznih poškodbah in opetelnih kože ter pri izpuščajih in ra-nah. (—)

• **Kaj čakate? Ali hočete zopet naročiti cenik šele potem ko bo istega zmanjkalo.** Pišite še danes trgovski hiši Stermecki, Celje, po novi cenik in vzorce. (—)

Iz Ljubljane

u— **Kdaj bo odkritje Prelovčevega spo-menika pred Matico?** Iz občinstva smo prejeli: »Že julija smo čitali, da priprav-lja »Zvon«, čigar ustanovitelj in 25letni vodja je bil rajni Zorko Prelovce, za av-gust koncert in za september odkritje Pre-lovčevega spomenika v gaju skladateljev pred Glasbeno Matico. Letošnje jesen so se sicer vse stvari zavlekle, toda po nje-govi smrti prvi vsi sveti so sedaj obože-vatelje Prelovčeve prelepe pesmi zopet neodoljivo spomnili svojega velikega ljubitelja in kljub vsemu postavili v ospredje vprašanje čim prejšnje izvršitve »Zvonove« namere. Naj bi tudi poklicani krogi storili svoje in k neopravičljivi dolžnosti do naših velikih mož ne pri-družil celo te skromne oddolžitve našemu Zorku Prelovcu!

u— **V spomin na Viktorja Franzota** so danes prirediteli in postre restauracije pri »Sestricah Društvo slepih 430 din. Za nementi dar se toplo zahvaljuje društvo. (—)

Bolniška blagajna Trgovskega bolni-škega in podpornega društva

v Ljubljani, Gajeva 5, se preseli v palačo banke Slavije, Tyrševa c. 5-I. nadstropje. V novih prostorih uraduje od torka dne 7. novembra dalje.

Istotja se preseli tudi g. šef-zdravnik bolniške blagajne TBPD **dr. Janez Schrott,** ki bo ordiniral v novih ord. prostorih od torka dne 7. XI. t. l. dalje.

• **Nepoučenost je pogojo kriva,** da člo-vek nevarno bolezen zanemari. Posledice so lahko usodne. Med zelo nevarne in mo-čno razširjene bolezni spadajo one usode, nosa in grla. Koliko otrok pa tudi odraslih bi bilo obvarovanih smrti, če bi se pravočasno boleznim poznali in če bi se pravočasno zatekli k zdravnikom. Tako pa zahtevajo bolniški uspehi, nosa in grla zlasti po kme-tih leto za leto mnogo žrtv ali pa postane bolezn kronične in ljudje trpe vse življenje, kar niso bili o njih poučeni. Vod-nikova družba hoče našemu ljudstvu po-magati tudi v tem pogledu. Zato obsega njen letošnji knjižni dar tudi poučno knji-go o boleznih usesa, nosa in grla. Knjižgo je napisal zdravnik-specialist za te bolezni dr. Janko Hafner. V njej najde lažje vse, kar mora vedeti o teh nevarnih boleznih. Vse, ki ljubijo lepe in poučne knjige, vabi Vodnikova družba k pristopu med svoje člane. Veljamo se še danes pri poverje-nju Vodnikove družbe v vašem kraju, ali pa direktno pri glavni pisarni družbe v Ljub-ljani, Knaflijeva 5. Ne odlašajte s prijavo! Opozorite na to poučno knjižgo tudi svoje prijatelje in znance. Za borih 20 dinarjev dobite meseca decembra štiri lepe knjige, ki vam bodo krajšale dolge zimske večere.

• **Meščanska šola v Kamniku** bo priče-la s poukom v ponedeljek 6. t. m. Ker je bilo kasno imenovan ravnatelj šole, se je tudi otvoritev zavlekla.

• **Zahvala.** Ko sem te dni praznovala svojo 70-letnico, sem prejela čestite od tolikih prijateljev in znancev, da se vsa-kemu posebej ne morem zahvaliti. Prosim jih naj sprejmejo moje zahvale vsem iskreno namenjeno, po »Jutru« ki je moj jubilej objavilo, in mu bom ostala do kon-ca življenja zvesta naročnica. — Ana Kozjek, Spodnja šiška — Ljubljana.

u— **Tečaj za spremljevalke in oskrbo-valke otrok,** ki ga priredi mestni odsek za zaščito otrok s pomočjo mestnega fizikata, se prične v ponedeljek 6. t. m. ob 19.30 na šentjakovski šoli. Pouk bo ob isti uri v istih prostorih vsak ponedeljek, sredo in petek ter bo tečaj trajal kake tri tedne. Če bo dovolj prijavljenih, bodo enaki te-čaji tudi za okraje Vič, Moste, Bežigrad in Šiško na ondnotnih šolah ter prijave za udeležbo sprejemajo upraviteljstva tam-kajšnjih ljudskih šol. Tečaji so poljudni in vsakomur dostopni ter brezplačni. Kori-stili bodo vsaki ženi ne glede na to, če bo izselitev otrok sploh kdaj potrebna ali ne.

Čik-bonbone pridno žveči-pa ti pojde use po sreči!

u— **Pohvale vredno.** Prejeli smo: Sto-tisoč posetnikov ljubljanskega tramvaja so na vse svete z zadovoljstvom opazali, kako so izprevedniki te cestne železnice opominjali občinstvo, naj pri zasedenju sedežev daje prednost starejšim osebam. Stari tradicionalni običaj namreč, da mla-dina spoštuje starost, se v zadnjem času čedalje manj uvažuje, zato so taki ukrepi vse hvalje vredni.

Jersey obleke — Karničnik, Nebotičnik.

u— **Nedostaki na pokopališču pri Sv. Križu.** Pišejo nam: Ljubljanci so vse storili, da so bili v počastitev spomina dragih rajnikih grobovi lepo okrašeni. Pokopališka uprava, ki zahteva od preostalih sorodnikov razmerno visoke prispevke, pa se, kakor se kaže, ne čuti dolžna, da bi dostojno uredila vsaj glavne, kaj šele stranske prehode h grobovom, jih primer-no nasula in splanirala, da se zemlja ne bi udrala in da bi posetnikom pokopa-lišča ne bilo treba brodirati po kotanjah, skakati na robove grobišč ali pa celo stopati naravnost na nje, kar je menda iz-rečno prepovedano. Obiskovalci grobišč se upravičeno pritožujejo zaradi teh ne-dostatkov, ki bi se lahko z malo dobre vo-lje odpravili.

Samo kratek čas!

LEPO DARILO

za dijaka ali vojaka:

- 1 čopel za britje,
- 1 aparat za britje,
- 10 britvic,
- 1 milo za britje,
- 1 zobno ščetko,
- 1 zobno pasto,
- 1 kom. toaletnega mila,
- 1 doza za milo,
- 1 steklenica kolonske vode,

stane samo **Din 30.—**

Ako želite da Vam pošljemo po pošti uplačajete gornji znesek plus Din 4.— za priporočilno na ček rač. 13285 ali v znam-kah na naslov:

Foto Tourist LOJZE ŠMUC,
Ljubljana — Aleksandrova cesta 8.

u— **Predavanje SPD.** V torek 14. t. m. ob 20. prične Slovensko planinsko društvo s predavanji, ki bodo v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Prvo pre-da-vanje bo v besedi in sliki obravnavalo le-tošnji zimsko alpski pohod naših planin-cev preko šar Planine do Koraba, ki ga je priredila Zveza planinskih društev kralje-vine Jugoslavije meseca aprila. Udeležni-ki izleta so presmucali prostrana in težka smučišča v planinah Južne Srbije. Uvodne besede bo govornik predsednik SPD g. dr. Pretnar Josip, predaval pa bo udeležence izleta g. dr. ing. Avén France iz Ljublja-ne. Predavanje bodo spremljale številne skioptične slike, izdelane po posnetkih, ki so jih udeleženci sami napravili. Planince že danes opozarjamo na to zanimivo pre-da-vanje.

u— **Epidemija škrlatne in garij.** In-tekstski oddelek splošne bolnice je zad-nje dni spet prenapolnjen. Kakor je zna-no, je to najmanjši oddelek našega osred-njega zdravstvenega zavoda, pa ni čuda, da zabrede v stisko vselej, kadar se in-tekstjske bolezni javljajo v večji množici. Z nastopom jeseni prihaja k nam vsako leto čas škrlatinke. Nekaj tednov sem skoraj ne mine dan, da ne bi mestni re-ševalci pripeljali v bolnišnico za škrlatino obolenega otroka. Hkratu pa se je po-javljala v mestu pravcata epidemija garij, kakršne v Ljubljani ne pomnimo izlepa. Garje spadajo med najbolj zoprne, pa tu-di najbolj hitro nalezljive bolezni, da pri-hajajo v bolnišnično iskati zdravlja kar po cele družine, nekajkrat po 6 do 7 članov obnem.

u— **Računi vsesvetke** akcije še niso zaključeni, ker vse sodelujoče organizaci-je še niso oddale zbranih odkupnih in tu-di nekateri dobavitelji še niso predložili računov, prav tako pa dobrotniki še ved-no pošiljajo svoje prispevke, predvsem pa uradi, zavodi in podjetja, ki so bili plane-no naprošeni za sodelovanje pri zbiranju odkupnih od razkošja na grobovih v prid mestnim revežem. Vse zamudnike lepo prosimo naj hito.

u— **Plešna šola na Taboru** ima drevi ob 20. redno plesno vajo. Pouk začetnikov se prične točno četrt ure prej. (—)

Dr. Robert Hlavaty

specialist zobozdravnik
ZOPET REDNO ORDINIRA
Aleksandrova cesta št. 4 — (pasaza).

u— **Kolo žen zadrugark** priredi 8. t. m. ob 20 v glasbeni dvorani društva »Sloga«, Pražakova 19 predavanje: »Kaj moramo vedeti v delovanju strupenih plinov na člo-veka.« Predava zdravnik dr. Franta Mios. Po predavanju debata. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za temo, kajti takšna predava-nja so važna in v sedanjih razmerah nu-jno potrebna.

Pred 300 leti

se je pripisoval z Rogaske slatino dosežena zdravjenja neki tajinstveni sili.

Danes

je ta zdravilna moč znatveno ugotovljena. Je to blagodar narave trpečemu človeku.

Pa tudi za zdrave

je Rogaska slatina neprecenljiva za ohranitev zdravja. Tudi vam bo vaš organizem poplačal z večjo odpornostjo, če namesto druge, pijete Rogasko slatino!



u— Opozorilo na koncert velikega umetnika. Jutri v ponedeljek bo v veliki Filharmonični dvorani eden najpomembnejših klavirskih koncertov, kar smo jih imeli zadnja leta v Ljubljani. Nastopil bo slavni poljski pianist Ignacy Friedman, ki je poleg Ignacija Paderewskega največji in najgenialnejši pianist in umetnik Poljakov. Oba umetnika sta večino svoje umetniške kariere napravila v Ameriki, kjer sta v mlajših letih stalno prebivala in delovala. Friedman, ki je bil rojen leta 1882 v okolici Krakova, je prehodil tudi ostale kontinente sveta in tam pogostokrat koncertiral. Ob njegovi umetnosti se more in sme govoriti samo v največjih superlativih, saj nam njegova igra nudi vrhunec tehnike, interpretacije in klavirske umetnosti sploh. V vseh svetovnih glasbenih in kulturnih centrih je nastopil pianista Friedmana redke izreden slučaj. To velja tem bolj za naše mesto, ker pri nas nimamo ravno preveč koncertov, na katerih nastopajo najbolj priznani svetovni umetniki. Friedman bo igral jutri v ponedeljek naslednja dela klavirske literature: Bach-Busoni: Chaconne, Chopin: Nokturno, Polonaze, Fantazija. Dve mazurki. Tri etude, Schumann: Fantazija v c-duru ter Liszt: Venezia e Napoli. Predvsem opozarjamo na Friedmanovo izvedbo Chopinovih del. Podrobnosti spored se dobi v knjižarni Glasbene matice, kjer so na razpolago tudi vstopnice po običajnih koncertnih cenah. Začetek ob 20 v veliki Filharmonični dvorani jutri v ponedeljek ob 8. zvečer. (—)

— Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa, odstranjuje naravna »Franz-Josefova« grena voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izbornu urejuje funkcije črev.

u— V študentskem gledališču ponovno drvi ob 20.15 Bučarjevih tri dejanska igre s petjem in godbo »Kurenti«, ki je pri premieri dosegla velik uspeh. Lepa godba in pesmi poživljajo dejanje. Pevske točke izvajajo: sopran Vidičeva, tenorja Drašler in Jarc, ter bariton Bernot. Sodeluje orkester Sokola I. Kupite vstopnice že v prodaji, ki bo od 10. do 12., 15. do 17. ter eno uro pred začetkom.

ČEVLJI

športni — jesenski — nepremočljivi — močni fantovski in visoki otroški, vseh vrst modernih damskih čevljev — dobite najugodnejše pri

»TRIUMPH«, MIKLOŠEVA C. 12.

u— Slepí Anton Mehlin — tri leta zatopenja. Pred velikim kazenskim senatom je bila predvčerajšnjim popoldne pod predsedstvom pos. Frana Kralja razprava proti bivšemu policijskemu stražniku Antonu Mehlinu, ki je 21. junija s strelji iz samokresla usmrtil svoje dekle, frizerko Anico Reboljevo, nato pa se sebi pognal kroglo v glavo, da je za zmerom osepel. Sodniki so bili pred težkim nalogo, biti pravičen sodnik nad storjenim grehom in usmiljen človek obupanemu mladeniču, ki je brez preudarka tvegal obupen poizkus, hraniti ljubezen mlade dekleta, ki je v mladostni radosti obrnilo hrbet skromnemu a solidnemu fantu. Odkrito je Mehlin izpovedal vso svojo nesrečo in obup, ki sta se ga polastila, ko ga je zavrglo dekle Po zaslišanju nekatere priče, med katerimi so bili sorodniki pokojnice in prijatelji obtoženega, so sodniki spoznali, da je Mehlin prijel za orožje v trenutni zmedenosti svojega obupa in so mu po upoštevanju vseh razbremenilnih okoliščin prisodili 3 leta zatopenja.

ZOBNI ATELJE

DENTIST

IVAN RADOVAN

SE JE PRESELIL iz Selenburgove ulice — v Knafljevo ulico 4-1.

u— Društvo Gospodinjstva šola za gostilničarske gospodinjice v Ljubljani. Redni letni občni zbor Gospodinjstva šole za gostilničarske gospodinjice v Ljubljani bo v četrtek 16. t. m. ob 15. v damski sobi kavarnice »Emona«. Člani vljudo vabljeni. (—)

u— Kakšna je danes Amerika? O tem in o potovanju skozi večino Združenih držav severne Amerike, o canonih, Boulder Damu, Kaliforniji i. t. d., o političnih in gospodarskih razmerjih Amerikancev ter o drugih zanimivostih Severne Amerike bo predaval inž. Mitja Švigelj v franciškanski dvorani tekoma tega meseca. Predavanje bo spremljalo nad dvesto skopičnih slik, deloma v naravnih barvah. Podrobnosti bodo objavljene. (—)

u— Cenjenim damam nudimo veliko izbiro damskih in otroških plaščev. Ign. Zargl, Sv. Petra cesta 11. (—)

u— ženski pokret vabi svoje članice k otvoritvi razstave del likovnih umetnic, ki bo danes ob 10. v Jakopičevem paviljonu.

u— Piešne vaje se vsrjšo vsake nedelje ob 15. v veliki dvorani Delavske zbornice. (—)

u— Danes prvi modeljaki popoldanski plesni tečaj ob 18. do 20. v Jenkovi šoli — Kazina, ob znatni znižani članarini. Vsak ponedeljek ob 20. začetniški tečaj. Vsak torek nadaljevalni tečaj s poukom novosti. Informacije za posebne plesne ure in vpisovanje vsak dan. Akademiki, dijak, —nje imajo popust. (—)

Iz Celja

u— Pričnite odločno borbo proti draginji! V Celju se je začela v zadnjem času pojavljati draginja, ki raste iz dneva v dan. Draginja na trgu je delno opravičljiva. Tako se je n. pr. krompir podražil, ker je bil letošnji pridelek krompirja slab. fižol pa skoraj nič ni. Neupravičeno pa so se začele dvigati cene zlasti v manufakturni, špecerijski in galanterijski stroki. Priznati pa moramo, da je med trgovci mnogo častnih izjem. Podraževanje manufakturnega in špecerijskega blaga povzroča med prebivalstvom veliko razburjenje, saj je zima pred vrati, ljudje pa so se že do sledi komaj preživljali. Zlasti prizadeti so delavci javni in privatni, nameščenci in upokojenci, ki imajo itak že zelo skromno eksistenco. Sedaj, ko imamo novo uredbo o pobijanju draginje, je dana možnost, da oblastva prepreči spekulacijo in verižnost ter krivice eksplanirano kaznuje. Treba bi bilo tudi dobro pregledati zaloge, ker je revizija faktur nezadostna in vse premalo učinkovita. Nikakor ne gre da bi skupina spekulatov živela na račun ogromne večine prebivalstva, ki se težko bori za vsakdanji kruh. Če naš opomin ne bo zalegal, bomo morali priti na dan z imeni, kar prizadetim gotovo ne bo v čast in reklamo.

DAME! Da boste praktično in lepo kupile vaš zimski plašč, perilo in drugo, poiščite modno trgovino GUSTI VRAČKO, CELJE.

u— Zaslužen odlikovanje vzornega orožnika Orožniški narednik g. Franc Jurij v Celju bivi komandir orožniške postaje v Celju, ki je bil pred kratkim na lastno prošnjo upokojen je bil odlikovan s srebrno kolajno za vestno službovanje. Gosp. Jurij, ki je znar kot odlično nacionalen mož čestitamo k njegovemu ponovnemu odlikovanju, ki si ga je zaslužil za svoje vrline!

Dr. FRAN SVETINA

V SV. JURIJU OB JUZ ZEL. ZOPET REDNO ORDINIRA

u— Šolska mizernost! Iz Marije Reke nad St. Pavlom pri Prebodu smo prešli potiško prebivalcev, da je šola v Mariji Reki že od začetka šolskega leta brez učitelja, zaradi česar je šolska mladina že dva meseca brez pouka. Prebivalstvo je zaradi tega zelo nevoljno in prosi nadrečeno šolsko oblast za takojšnje odpravo. Sedanja nevrzdrni položaj bo gotovo mogoče hitro odpraviti, saj učiteljske ne primanjkuje. — Apotekarški državni izpit za magistro farmacije je položila pri ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje gđ. Milica Vranjekova iz Celja. Čestitamo!

Fižol, zelje in krompir dobite poceni pri Kmetijski družbi, Celje.

u— Vadičevski zbor naračaja Sokolskega društva Celja I je imel pred dnevi svoj 3. občni zbor, na katerem so bili izvoljeni v upravo vadičevskega zbora naslednji bratje in sestre: načelnik Tonček Kos, podnačelnik Vid Blatnik, načelnica Mila Blaznikova, podnačelnica Pavla Mozetičeva, tajnik Konrad Končan, blaginjak Riko Dejak, prosvetar Stanko Spolenak, član Vinko Potočnik, Edmund Juhart, Milan Cvenk in Milena Vebrova.

u— Knjižnica Delavske zbornice se je ustanovila v Celju. Knjižnica posluje v prostorih Delavske zbornice, Razlagova ulica 5, vsak delavnik od 10. do 12. in od 17. do 20. ure. Knjižnica ima na izbiro dobro literaturo v slovenskem pa tudi v drugih jezikih.

u— Železniška nesreča. Na železniški progi pri Rečici ob Paki se je zgodila večera okrog 8.25 zjutraj huda nesreča. Ko se je vračala 76-letna preužitnica Marija Hočevarjeva iz Podgora pri Šmartnem ob Paki zjutraj iz trgovine na Rečici domov in je hotela čez železniško progo, je privozil iz celjske smeri osebn. savinjski vlak Lokomotiva je treščila v staro in jo odbila s proge. Hočevarjeva je dobila težke poškodbe na glavi in rokah. Prepeljali so jo takoj v celjsko bolnišnico.

Iz Maribora

u— Odlikovanje. Z redom Sv. Save V. stopnje je bil odlikovan v Mariboru znani višji ptt kontrolor Fr. Urbšč, ki je sedaj dodeljen radijski postaji v dvorcu Nj. Vel. kralja na Dedinju.

u— 37.769 din. kaznuje zaključek letošnjega protituberkuloznega tedna. Delodajalci so prispevali 10.666 din. delavci 6.652 po solah so nabrali 6.834 po župniških 1.440. Po državnih in javnih uradih 2.900.25, privatniki so darovali 1.025 din. izkupiček za prodane zastavice 6.010.75, zbirka nabiralnega dne 2.490.75. zbirka v kinu 350. Protituberkulozna liga se vsem prispevalcem a sodelujočim iskreno zahvaljuje.

PLETENINE,

zimsko perilo v bogati izbiri po najnižjih cenah pri »LAMA«, Jurčičeva ulica 4. — Prost ogled.

u— Zveza Maistrovih borec poziva svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo maše zadušnice za vse umrle člane in v bojih za osvoboditev naše severne meje padle Maistrove bore, ki bo danes ob osmih v franciškanski cerkvi.

u— Hlilavci na marib. odr. Prihodnja dramska novost v marib. gledališču bodo Šawovi »Hlilavci« v Skrbinskih režiji. Debutira gđ. Vlasta Sernečeva iz Celja.

u— Že zidajo. Včeraj so v Krekovi ulici zapeli krampi in lopate. Pričeli so zidati novo trinadstropno stanovanjsko hišo Pokojniškega zavoda na bivšem Ambrožičevem zemljišču.

DEMONSKA SIMFONIJA

ALEXANDERS RAGTIME BAND

Veliki simfonijski koncert, ki ga dirigira ljubljeneec vse kino-publike Tyrone Power

Ljubljana uživa čar edinstvene žene, kateri se je klanjal ves Pariz!

ZOU—ZOU

SESTRA ALI LJUBICA

Film je zaradi pikantnih prizorov prepovedan za mladino izpod 16 let.

MATINEJA ob 10. uri dopoldne:

Najlepši, vsebinsko najgloblji, nepozabni film o »ptičkih brez gnezda«, o velemestnih brezprizornih, sirotah ulice.

Spencer Tracy

Mickey Ronney

v vlogi očeta Flanaganja za katero kreacijo je prejel umetniško prvo nagrado za visoko filmsko umetnost.

eden od tisočih malih zanemarnjenih sirot velemestnega dna.

MISTERIJOZNA GROZODEJSTVA Mr. WONGA

JOSEFINA BAKER

pleše, poje in opaja s svojim šarmom v krogu najlepših žena Pariza.

KINO SLOGA, tel. 27.30 — Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri.

NABAVITE SI VSTOPNICE V PREDPRODAJI!

BREZDONCI

Predstave ob 10.30 dop. (po znižanih cenah) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.

KINO UNION, tel. 22-21

Tega filma ne boste pozabili vse svoje življenje!

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠISKI — Telefon 41-79

Ljubavna drama z orijenta

Vizija orijenta

(GOLA PLESALKA)

V glavnih vlogah: eksotična lepota Rama Tahé, Charles Vanel, Jules Beery

Prihodnji spored:

Predstave: danes ob 3., 5., 7. in 9. ter jutri ob pol 9. uri.

CHERI-BIBI

je delavska deca marsikaj prepuščena sami sebi. Glavni namen društva pa je prirejanje roditeljskih sestankov. Želja meščanske šole in društva je, da roditelji meščanske šole, ki imajo številne obiskovalce te sestanke, na katerih se bo obravnavale vse aktualne vzgojne probleme. Na današnjem sestanku bo ob 15.30 govoril v meščanski šoli ravnatelj g. Osterc o »Mladini in kinu«. Stari meščanske šole deca vljudo vabljeni.

u— Trboveljske kmetijske posestnike opozarjamo na kmetijsko nadaljevalno šolo, ki se bo pričela danes. Na isti dan bo vpisovanje, ki se bo vršilo od 8. do 12. v VII. razredu deške ljudske šole v Trbovljah. Pouk bo trajal do 5. aprila. Predaval se bo o vseh kmetijskih panogah. Šola je namenjena predvsem kmečkim sinovom, pojedelskim delavcem in samostojnim gospodarjem. Pouk je brezplačen. Najboljši učenci dobijo primerne nagrade. Šola bo koristila vsem, ki želijo izpolniti svoje znanje o sodobnem kmetijskem gospodarstvu. Podrobnejše informacije daje vodstvo šole.

Iz Hrastnika

u— Poverjenik vodnikove družbe g. Jože Benetec opozarja vse člane, da čim prej poravnajo naročnino 20 din za Vodnikove knjige, ki so že dotiskane in bodo kmalu dopolnile k nam.

u— Stavbno gibanje se je letos pri nas zakakalo zaradi septembrskih dogodkov, pa tudi zaradi prevelikega deževja. Kljub temu pa se zdaj dokončajo letos začete gradbe, kakor stanovanjske hiše gđ. Urbajsove, g. dr. Vidmarja, g. Klemenca, g. Dolanica in kmetične tovarne ter cerkveni zvonik hrastniške cerkve in stolp pri Gasilskem domu. Stranke so se vselele že v novo rudniško hišo, v stanovanjsko hišo za rudniško upokojeince in v hišo g. Marka Dolanica. Kljub temu, da se vsako leto pri nas še precej gradi, stanovanj še vedno manjka.

u— Sprememba posesti. Gradšč polkojnega Burgerja je kupil tovarnar g. Abel.

Iz Kranja

u— Kino Narodni dom prikazuje danes ob 4., pol 7. in pol 9. zvečer prekrasen francoski film »Divne laži Nine Petrovne«. (—)

Iz življenja na deželi

JEŽICA. Danes bo otvoritvena predstava na sokolskem odr. Br. C. Ramovž je našel tudi ob 3. uri pop. češki velfilm »Križev pot župnika« po romanu J. Š. Baara. Med dodatki tudi kulturni film »Artisti dela« in Univerzum zvočni tednik. (—)

NOVO MESTO. Kino »Doma« v Sokolskem domu bo predvajal danes v nedeljo ob 15. 18. in 20.15 zvočni velfilm »Jecha brez rešetke«. Prihodnji film: »Spovedni-kova skrivnost«. (—)

Iz Ptuj

u— Lutkovni odsek Sokola uprizaro danes v nedeljo ob 14. v Mladiki lutkovno igr. »Čarobno skrinjico«, katero je spisal češki pisatelj Prucha. Vstopnina za deco 1 din za odrasle 2 din.

u— Avto je podri kolesarja. Posestnik stepan Pongračič iz Zavrca se je vračal na kolesu proti domu. Na ovinku, kjer je cesta nepregledna, je pridrvel za njim avto, zadal vanj in ga vrpel v obcestni jarek. Pongračič je bil hude notranje in zunanje poškodbe. Pripeljali so ga v vpluško bolnišnico.

u— Zvočni kino predvaja danes ob pol 16. in pol 19. in pol 21. film »Ali Babab«, razkošno orientalsko komedijo z milijonsko inscenacijo. Kot dodatki filmski žurnal. (—)

Iz Krškega

u— Nova pridobitev Krškega. V okviru novoustanovitvenega Muzejskega društva v Krškem je zadnji čas delal g. Auman na portalu starega župnišča. Vjer je pod ometom odkril krasen baročni portal, ki je bil pokrit že z debelo skorjo belca in ometa. G. Auman je ves belež in omet lepo ostrgal, tako da je prišel do originalne izdelave. Izsekani je iz trdega kamna. Na oboku ima kratice z letnico L. L. B. D. L. 1788 C. R. P. L. R. (Ludvig Liber Baro De Lazarini 1788 Cesareus Regius Parochus Licentatus Restaurationem Fecit). Kakor je iz naslova razvidno, je restavriral župnišče baron Ludvik de Lazarini, ki je bil cesarsko-kraljevi župnik. Portal je na nekoliko mestih nekoliko poškodovan, vendar pa ga bodo zdaj popravili.

ne izdelave. Izsekani je iz trdega kamna. Na oboku ima kratice z letnico L. L. B. D. L. 1788 C. R. P. L. R. (Ludvig Liber Baro De Lazarini 1788 Cesareus Regius Parochus Licentatus Restaurationem Fecit). Kakor je iz naslova razvidno, je restavriral župnišče baron Ludvik de Lazarini, ki je bil cesarsko-kraljevi župnik. Portal je na nekoliko mestih nekoliko poškodovan, vendar pa ga bodo zdaj popravili.

u— Opozorilo. Ker mislijo Kranjske železne elektrarne zgraditi odcenpi daljino vod iz Krškega do stare opakearne v Rajenburgu in so že zaprosile za gradbeno dovoljenje in odobritev, opozarjamo zainteresirane, ki morda imajo kakšne ugovore, da te predložijo do 6. t. m. ali pa najkasneje na dan komisjskega oglada v torek 7. t. m. pri transformatorski postaji v Krškem. Poznejši ugovori se ne bodo upoštevali. Načrti so na vpogled pri sreskih načelnikih v Krškem in Brezicah.

Iz Zagorja

u— Dober obisk sejma. Krajevni kronisti trdijo, da že dolgo ni bilo tako dobrega sejma, kakor je bil v petek. Velik je bil po dogonu goveje živine in prašičev, a tudi tolikih drugih kupčev, že dolgo ni bilo. Vendar živinorejci s cenami še niso zadovoljni. Govori se, da v drugih krajih ugodneje prodajajo živino za zakol. Tudi kramarji so prav dobro opravili saj naš kmet se najraje kupuje blago na sejm. Čeprav se večkrat dobi boljša roba pri domačih trgovcih. Rekord zaslužka pa je spet odnesel mali vrtičkar s svojim improviziranim srečevalom. Tudi gostilničarji so več precej izločili novega vina ter prodali klastere kravic in pečenic.

u— Načrti smrti dobre matere. Te dni je umrla 56letna Marija Kuželova. Ko sta prišla k njej na obisk iz Trbovelj njena hčerka in njen mož Blažič, so zvečer se sedeli »kaj« ter se pogovarjali o raznih lastnih in splošnih težavah. Gospa Marija se je med pogovorom razburila in kar nenkrat se je sescila. Hčerka je hitela po zdravniku, ki pa je moral ugotoviti, da je nesrečno ženo zadela kap. Gospa Marija Kuželova je kmalu izdihnila. Doma je bila iz znane Prašnikarjeve rudarske družine, ter je svojo življenju doživela dosti gorja. Poročila se je z rudarjem Kuželom, imela je pet otrok, a naposled je moral njen mož kakor toliko drugih, po svetu za kruhom in je v tujni tudi ostal. V skrb za svojo družino je Marija proslila za službo pri rudarstvu, a je napolniti tudi njo zadela redukcija. Za svojo delo je prejela bomo pokojnino a je poizkuševala spraviti do samostojnega življenja vse svoje otroke. Njeno življenje je bilo mučeniško in ima zdaj »vna žena in dobra mati v črni zemlji« svoj počitek, ki ga v življenju ni mogla dojeti.

Iz Trbovelj

u— Društvo šola in doma, ki je pred leti bilo ustanovljeno na naši meščanski šoli, prične danes spet s svojim rednim delom. Glavni smoter društva je zbiranje sol z rodnino, kar je zlasti v našem industrijskem središču hvalevredna naloga, saj

Sezonski delavci pred povratkom

Opozorilo na prometne olajšave

Murska Sobota, 4. novembra. Premurje se bo v kratkem spet napolnilo iz Banata, iz Francije in Nemčije pride 10.000 sezonskih delavcev in delavk, katerim bo v teku tega meseca potokele kontrakti, ki so ga sklenili z gospodarji. Vzemerjane prvih tednov vojne se je poleglo, delavci so ostali na svojih mestih pri delu do konca, kakor so se obvezali v pogodbi. Oni ki se jih dogo ki spravili iz ravnotežja in so pod vtisom razburjenj novic od svojeve iz domovine pustili delo, so bili znatno oškodovani, ker jim po Nemčiji ni bila priznana ugodnost polovične vojnne pri povratku, gospodarji pa mnogim niso hoteli plačati zadnje meze, ker so v največjem delu in ob pomanjkanju delovnih moči, ki so morale k vojakom, prelomiti kontrakt in odšli. Ti delavci tudi niso poslali denarja domov po pošti, ampak so ga vzeli s seboj, doma pa ga niso mogli zamenjati v dinarje. To je pred poldrugim mesecem zelo slabo vplivalo na razpoloženje, vendar pa se bili to samo posamezni primeri saj se je vrnilo komaj 80 prekmurjskih delavcev iz Nemčije.

Sezonski delavci, ki so ostali v Nemčiji, so lahko v redu pošiljali mesečno 40 mark v domovino, ki jim jih je tu Narodna banka zamenjala po 14.30 din, kakor je bilo sporazumno med obema državama dogovorjeno. Kdor ni poslal vsega denarja, ima v zadnjem mesecu pravico poslati vso razliko, dokler ne bo dosežena vsota 400 mark. Točko sme namreč vsak delavec poslati denarja v letošnji sezoni. Zveza poljedelskih delavcev v Murski Soboti je ponovno izdala opozorilo sezonskim delavcem, naj preostalega denarja, ki so si ga prihranili, ne jemljejo s seboj v domovino ker ga ne bodo mogli zamenjati. Za pot do doma naj vzeteto samo 10 srebrnih mark, ostalega denarja pa naj ne zapravljajo po nepotrebnem, pač pa naj si nakupijo orodja in predmetov, ki jih bodo rabili v domačem go-

spoštstvu. Vse, kar se da spraviti v paket, lahko vzamejo s seboj brez bojazni, da bi imeli sitnosti na obmejni postaji. Zato naj kupijo n. pr. kolo, mali šivalni stroj ali kaj podobnega.

Sezonski delavci uživajo na vseh poštah avtobusih v Premurju ugodnost polovične vožnje. Ministrstvo za pošto in telegraf je pred kratkim izdalo odlok, da velja omejeni popust do 15. decembra za vse sezonske delavce, ki se vračajo iz inozemstva in se izkažejo s potnim listom ali pa potrdilo policijske oblasti, da so prekorčili mejo. Popust velja samo za vozno karto, ne pa tudi za priljago. Poštni avtobusi vozijo v Premurju od 2. decembra dalje po novem voznem redu. Spremembe se predvsem na progi od Murske Sobotice čez Čankovo v Rogasceve. Na tej progi izostane druga popoldanska zveza v nedeljo, ponedeljek, torek in četrtek. V sredo, petek in soboto pa bo odhajal avtobus iz Murske Sobotice ob 16. namesto ob 17.30. S tem bo ustrezno želji občinstva, ki bi bilo rado še pred nočjo doma. Tudi na progi Murska Sobotica — Gornja Lendava bo na željo občinstva odhajal avtobus že ob 12.15 namesto ob 15.50. Na progi Murska Sobotica — Dubrovnik — Dolnja Lendava in na progi Murska Sobotica — Črenšovci — Dolnja Lendava pa ostane vozni red poštne avtobusa nespremenjen.

Za smeh in kratek čas

Neka dama je povabila na obed mnogo gostov. Po pojedini je sedla h klavirju in zaigrala nekaj Chopinovih in Wagnerjevih kompozicij. Po igri se je obrnila k mlademu gostu in ga vprašala:

»Nu, kaj vam je danes najbolj ugajalo, Wagner ali Chopin?«

»Če smem popolnoma odkrito odgovoriti moram povedati, da mi je bila najbolj všeč gosja pečena...«

Obisk pri kiparju Dolinarju

Kako odlivajo v Beogradu ljubljanski spomenik Viteškemu kralju

V teh vlažnomrzlih dneh, ko ti drobne kapljice padajo do kosti, sem se podal na pot po opravkih v prestolnico. Tudi tam je hladno, a vendar veter skrbi za to, da se tla sproti posuše in s slastjo udihavaš čist zrak, ki prihaja v mesto iz širokih banatskih ravnin.

Pestra moderna razsvetljava Beograda privabi vse potnike, ki so se pravkar še utrujeni stegovali po klopih k oknu in kar žal nam je, ko je živega filma konec ter se železna kača plazi čez železniški most, dokler se končno ustavi na zadnji postaji. Ko sem sledeči dan opravil posle, ki so me dovedli v Beograd, sem se napotil do Dolinarjevega doma, prijazne vile, ki s sodami okroža mali javni park. Takrat nisem našel kparja pri delu in sem se kar čudil, ko v njegovem prostornem ateljeju nisem našel vrtilnega podstavka s kako veliko ilovnato plastiko.

— Veš, nekoliko odpočiti se moram, mi je dejal, — veliko delo s kipom Viteškega kralja me je dokaj izčrpalo. Skoraj pol leta sem delal z vso napetostjo. Sicer imam tudi še sedaj dovolj opravka s tem delom, ker moram nadzorovati vlivanje.

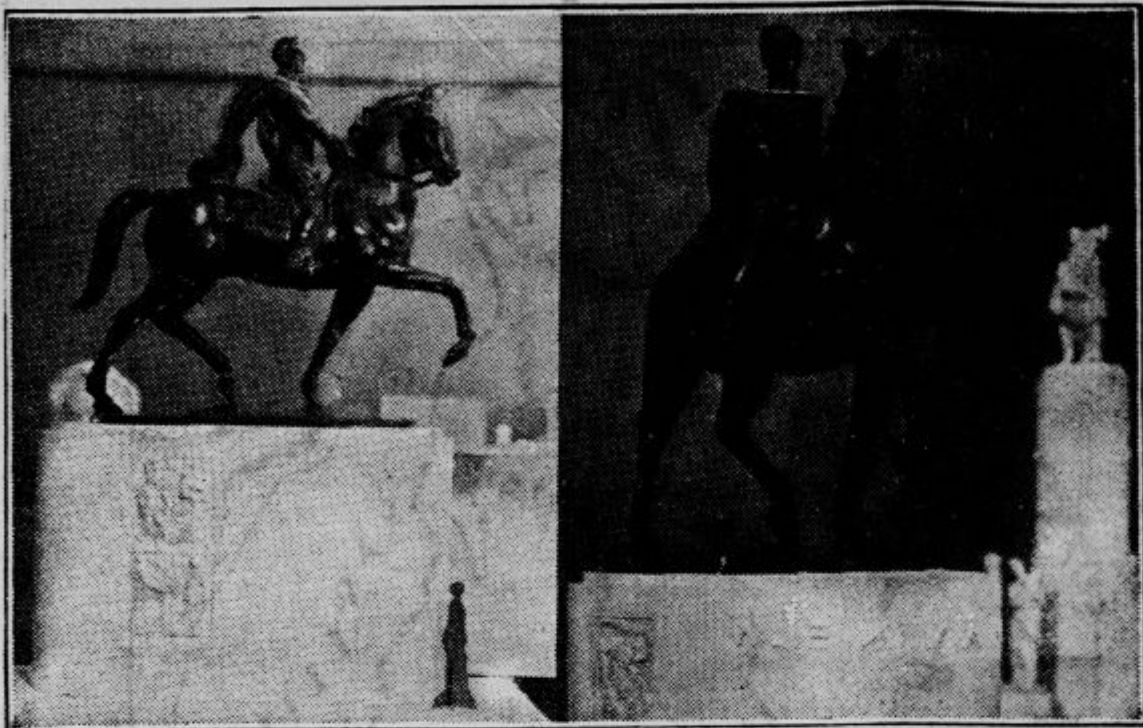
Bil sem nekoliko razočaran, kajti priznati moram, da me je k Dolinarju gnala predvsem radovednost. Ni namreč zanimivejšega pogleda, kakor je pogled na nastajajoči spomenik, ki stoji še v ateljeju. Zadovoljiti sem se moral z ogledovanjem različnih odlitkov po skicah in po izgotovljenih modelih, med katerimi me vsakokrat, ko stopim v Dolinarjev atelje, najbolj privlači glava dijaka-borca, odlo-

čelu in odvzeti pri bradi. Hitro gori in popravi! Sledi kontrola iz daljave, pa hajdi zopet v »višje nadstropje«. Ali mi veruješ, da sem samo pri izdelovanju obraza stopil 40, 50krat doli in gori. In to pri tropski vročini letošnjega poletja, ko je sonce neusmiljeno pripekalo na streho barake.

Ko se je voz ustavil na predzadnji postaji proge, v Voždovcu, sva krenila peš do Jeremičeve livarne, kamor sva dospela v nekaj minutah.

Spomenika tudi tu nisem videl, le visoko barako, v kateri je stal. Sedaj pa je skoraj tri mesece od tedaj, ko so ga razkosali točno po strokovnih načrtih, da so mogli začeti z odlivanjem posameznih de-

slenh z odlivanjem kalupov, s prirejanjem za odlivanje, z odlivanjem samim in s cizeliranjem ohlajenih odlitkov. V delavnici vidiš vsa ta dela. V peči, iz katere izžareva velika vročina, se »hladi« ravno izgotovljeni odlitek, ki bo rabil štiri dni, da se ohladi do kraja. Če bi ogenj pogasil, bi se gotovo pokvaril. Na drugem mestu vidiš, kako naprašujejo posamezne dele kalupa, da se po odlivanju lahko snamejo. Pri tem tolčejo, plijo in žagajo v sosednem prostoru po ohlajenih odlitkih, ki jim morajo odvzeti vse pridatke, katere je napravil bron, ko se je kot tekočina cedil skozi cevke v pripravljeno odprtino.



Dolinarjev osnutek kraljevega spomenika

lov. Le izvršeni odlitki leže na tleh prostane barake ter se svetijo v motno zlati barvi svežega bronu.

Čudno, groteskno učinkujejo ti deli: tu konjska noga od kolena do kopita. Kopito samo je veliko kakor majhen škaf, a koleno bi segalo, če bi noga stala, gledalcem do ramen. Tam vidiš del ogromne konjske glave, tam moraš nekoliko premisliti, da spoznaš, ali vidiš levi ali desni del trupa. Trup sam, ki je tako velik, da bi bilo v njem prostora za deset oseb — nehoti se pri tem spomniti na Trojanskega konja — je radi odlivanja raztelesen na veliko delov. Najzanimivejša je seveda glava blagopokojnega vladarja, iz katere odseva kljub zanj tako značilnemu dobrohotnemu smehljaju železna energija. V to glavo je mojster položil vse svoje znanje in pričala bo še davnim rodovom o kralju, ki je Slovence rešil pred zasuljenjem in raznarodanjem. Iz 54 delov bo sestavljen ves spomenik, a vsak del daja livarjem in cizelirjem dela na pretek 10 delavcev z izkušenim mojstrom Jeremičem je zapo-

Pri pogledu te prezanimive delavnice mi je Dolinar pokazal še krasni, zeleno patinirani ženski akt, ki je bil odlit po originalu našega Borisa Kalina. Namenjen je za nek graščinski vodnjak, kje se bodo na izredni lepoti tega hudomušnega telesa, ki je celo v razkošnem smehu, naslajali mladi in stari gledalci.

Ko sem zvečer gledal v Dolinarjevem stanovanju bronasti model kraljevega spomenika, mi je v duhu vzrastel v nadnaravno velikost in zdelo se mi je, da ga želim vidim, kako stoji pri vhodu v tivoljski park in kako se ljudje sprehajajo ob njegovem granitem vznožju. Naši sodobniki bodo ob njem še razpravljali o težavah, ki jih je moral premagovati odbor za postavljanje tega znamenitnega spomenika, a kaj bodo vedeli o tem še naši zanamci? Kdo danes še premišljuje o besednih borbah o priliki postavljanja Valvazorjevega ali Prešernovega spomenika? Danes vemo le to, da pomagajo olepševati našo preljubo Ljubljano in Dolinarjev Aleksander bo to nalogo izvrševal še v stopnjevanji meri, o tem smo lahko prepričani. S. S.

Tudi Jesenice dobe svoje žale

Jesenice 4. novembra

Jesenjsko pokopališče je bilo pred 60 leti izročeno svojemu namenu. V teku te dobe je bilo na njem pokopanih okoli 5000 mrtvecev, če jih računamo povprečno 80 na eno leto. Pokopališče je bilo že dvakrat razširjeno in sicer prvič proti vzhodu, drugi pa proti severni strani. Prostor za pokopališče ni bil srečno izbran, ker je stisnjen med železniško progo in državno cesto. Na vzhodni strani meji na župnijski sadni vrt, na zapadu pa na prostrano jesenjsko polje. Pokopališče tvori veliko oviro razvoju Jesenic proti zapadu, kjer je svet odprt, in bi se v doglednem času lahko razvil na njem najlepši del mesta.

Pred leti je bil narejen načrt za izgradnjo novega pokopališča na skrajni severni strani mesta na tako zvanih Pisarjevih v bližini novega mestnega ubožnega zavetišča. Ta načrt pa je v mesnim regulacijskim načrtom vred propadel, ker baje ni popolnoma ustrežal bodočemu razvoju mesta. Na občinski seji je bil svoječasno sprejet sklep, da še ne obstoja potreba za izgradnjo novega pokopališča in naj se čim bolj smotrno uredi in razširi sedanje pokopališče.

Ureditev pokopališča se sedaj rešuje v okviru novega mestnega regulacijskega načrta, ki ga je napravil g. inž. arh. Josip Platner iz Ljubljane. Regulacijski načrt je sestavljen iz javna dela v pogled in rešitev Pred-jenjskega mesta je bil že poslan ministrskrim pa je projektant poslal mestni občini načrt za celotno ureditev pokopališča, ki je zelo praktično zasnovan in odgovarja estetskim zahtevam mladega mesta.

Načrt predvideva tudi preureditev prostora med pokopališčem in državno cesto. Ta prostor bo imel polkrožno obliko in bo tlakovan. Kakih 10 m stran od državne ceste se bo gradilo kakih 40 m dolgo in 12 m široko reprezentativno poslopje po vzoru ljubljanskih Žal, skozi katero bo vhod na pokopališče. Pročelje tega poslopja bo tvorilo monumentalno stebrišče, ki bo pokrito s položno streho. Pri vhodu v poslop-

je bo na desni strani žalna veža: dva razstavna prostora, eno ločen razstavni prostor za umrle zaradi nalezljivih bolezni in dvorana za obdukcije. Na levem krilu bo stanovanje za upravitelja in grobarja, obstoječe iz dveh sob in vseh pritliklin. Na zadnji strani poslopja bodo široke stopnice, ki bodo vodile na pokopališče. Prostor med poslopjem in pokopališčem bo preurejen v mal park, preprečen s sprehajalnimi stezami in lepimi drevmi. Načrt predvideva preureditev vsega pokopališča in odstranitev stare mrtvašnice, ki že davno ni več odgovarjala svojemu namenu.

Z dograditvijo Žal in ureditvijo pokopališča bo ta del Jesenic precej pridobil na lepoti. Pa tudi v higienem oziru bo storjena velika korak naprej. Večina prebivalstva stanuje v eno ali dvosobnem stanovanju, v katerem se gnete 6 do 12 oseb. Če je kdo umrl, so ga doma položili na mrtvaški oder. Koliko se je v pogledu zdravja in higiene pri tem grešilo, ni treba posebej poudarjati. Ko bo mrtvaška veža izročena svojemu namenu, bodo mrtlice polagali v njej na mrtvaški oder in bodo stare in častitljive navade tuvanja mrtlic na domovih časoma prišle v pozabo.

Spomini na prvo slovensko »Antigono«

Kadarkoli se spomnim na ljubljansko humanistično gimnazijo, se mi vedno in vedno prijazno prisrnejo veder spomin na gledališko predstavo, ki iz preteklosti neko roko podaja vsemu mojemu poznejšemu zanimanju za gledališče: v šolskem letu 1908-9 smo na tej gimnaziji (I. drž. gimn.) uprizorili prvo slovensko »Antigono«. (Takratno dež. gledališče jo je igralo v sezoni 1911-12 in sicer samo enkrat).

Trideset let je tega, toda pred mojimni očmi stoji še vedno grški oder v telovadnici, mogočni bariton Kreonta, osmošolca Rudeta Trosta, Sofoklejev junaki, vsi tebenski velmoži ter vsa plemenita patina antike. Tako ta zavod zame ni več prestani strah pred dvojicami in matematiko, ne, ob spominu nanj se mi vzbujajo veselo pomona zavest, da sem bil njegov skromni učenec. Še več: pri vsakem klasičnu, Shakespearu in Prešernu, moram misliti na spoštovanje, ki so nam ga vcepili naši učitelji do umetnosti takrat, ko smo še čeljuste brali nesmrtna dela in svedavo kulkali v veliki svet življenja.

Humanistična gimnazija nosi pomono ime, ki ima notranji zvok in hvalečni spomin nanjo v njenih gojenih se vzbujajo pri steherni misli na antiko.

V juniju 1909. so torej višje gimnazijci priredili tri predstave »Antigone« pod vodstvom prof. Fr. Kobala in v prevodu Cv. Golarja. Prvo in tretjo predstavo je gledalo čez 500 dijakov, druge, ki je bila namenjena samo povabljenim gostom se je udeležilo nad 600 posetnikov, med njimi dež. šolska nadzornika Hubad in Lovce, ravnatelj dež. uradov Zamida ter ravnatelj II. drž. gimn. šol. svetnik dr. Bezjak. Predstava je bila v korist podpomozi zaloge za revne dijake zavoda; sedeži prve vrste so bili po 2 kroni, ostali pa po 1,40 kr. Ravnatelj zavoda je bil takrat dr. L. Požar. Časopisna kritika je predstavo zelo pohvalila, predvsem vodjo igre prof. Kobala in je posebno glavne vloge omenila, ki so bile: Kreon R. Trost (8. b), Antigona Pavel Zamida (6. a), Halimion Fedor Štajner (6. a), Izmena Ed. Kunst

(7. a), Tejreznas Fr. Lipah (7. a), stražnik Jos. Berget (7. a) in sod. V. Bergant (6. a). Stanko Kmet pa je bil šepetalec.

Trideset let je tega — prof. Fr. Kobal, naš bivši gledališki sodrnik je umrl, Pavel Zamida je padel na vojni, umri je tudi V. Bergant... Odšlo je v večnost mnogo beseda.



Fr. Lipah

go profesorjev, nešteto bivših učencev tega zavoda je pokopanih na bojnih poljih, toda ljubezen do klasičnu in do gledaliških predstav na tem zavodu ni zamrla. Pod sedanjim ravnateljem dr. Lokarjem so igrali učenci tega zavoda »Kralja Edipa«, »Julija Cezarja«, Jalenov »Dom« in dr. ter priredili akademijo »Naša beseda«.

Nehote smo se pri uprizoritvi v našem gledališču spomnili te gimnazijske »Antigone«: pri sodelujočih gledalcih je prevzela srca ista pobožna spoštivost kot so jo imeli nekoč nedorasli gimnazijci, ko so igrali s svetim strahom v telovadnici humanistične gimnazije to najlepšo dramo grške antike. Fr. Lipah.

O hrabrosti avstrijskega generala

Še nekaj spominov na generala Sarkotića

Na članek »Spomini na generala Sarkotića« smo prejeli od g. dr. G. naslednji zanimiv opis nekdanjega avstro-ogrškega okupacijskega oblastnika:

Poleti 1917. sem bil kot rezervni oficir dodeljen poveljstvu za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo v Sarajevu. Komandant je bil general Sarkotić, ki pa se je redkokdaj prikazal v javnosti. Pozneje sem bil premeščen v Bilečo in od tam v Crno goro, v Mokri do (dol). V vseh večjih krajih Crne gore so bile takrat močne avstrijske posadke. Posadke pa so bile tudi v malih krajih, zlasti ob prometnih žilah. Tako je imel tudi Mokri do posadko, kateri sem bil določen za poveljnika. Skozi to majhno vas je vodila iz Bileče cesta v Zeljevo do, kjer je bil sedež našega bataljona. Nad vasico Zeljevo do se je dvigala gora Stražišče, na kateri je bila stacionirana četa našega bataljona. Iz Bileče je vsak dan pripeljal tovarni vojaški avtomobil prehrano za vojaštvo, tudi vodo, ki je v teh krajih ni bilo, in pa pošto. Iz Stražišča so hodili vsak dan poštni ordonanci po pošto v Zeljevo do.

Nekega dne je bil napovedan obisk generala Sarkotića za Mokri do, Zeljevo do, Stražišče in še za nekatere druge postojanke. Ker so črnogorski četašči stalno vznemirjali okolico ter napadali orožništvo in vojak, so bile odredene zelo obsežne varnostne mere, da bi obisk potekel povsem varno. Vzdržali so ga, po kateri naj bi se Sarkotić pripeljal iz Bileče, smo morali postaviti številne straže in cesto zavarovati. Napovedano je bilo, da bo prišel general Sar-

kotić v Mokri do okrog 14. Vojaški avtomobil s pošto pa je prišel okrog 10. in se je vračal potem v Bilečo. Ta dan pa sem dobil nalog, naj poštni avto zadržim do generalovega prihoda.

Menda so tudi črnogorski četašči zvedeli, da bo prišel general Sarkotić na obisk, saj so bili vedno o vsem dobro obveščeni. Nalašč ali pa slučajno so ta dan prestregli poštnega ordonanca, ki je nosil pošto na Stražišče, ter streljali nanj in na njegovega spremljevalca. To vest je prinesel komandant našega bataljona, ko je prišel v Mokri do k sprejemu generala. Da ta dogodek ne bo ugodno vplival na Sarkotića, je bilo nama obema jasno. Ko se je okrog 14. ure general pripeljal s številnim spremstvom, sem mu tudi javil, kaj se je pripetilo poštnemu slu. Generala Sarkotića je vest silno razburila, ni se več zmenil za inspekcijski program in iz strahu pred četašči se je takoj vrnil nazaj v Bilečo. Mi smo bili tega seveda veseli, poveselili smo po njegovem odhodu, o njegovem pogumu pa smo imeli svoje mnenje. Tudi vojak, ki se navedel iz generalove hrabrosti. Črnogorski četašči pa so po generalovi izjavljeno inspekciji postali še bolj bojoviti v vsem okolišju.

Postani in ostani član

Vodnikove družbe!

nega, kar ga je osmočilo pred farani kakor malokoga.

V soboto zjutraj je odšla Šolkova gospodinja z doma, da bi v mestu prodala nekaj povrtnine, maslo in jaja in da bi nakupila, česar pri trgovcu v vasi ni mogla dobiti. Dekla je odšla z delavci na polje in gospodar je ostal pri hramu sam. Ko pa je šel v klet, ne da bi bil zaklenil vežna vrata, se je vrnila v hišo ciganka. V kuhinji je staknila svinjsko plečo, ki ga je šolka nameraval popoldne poslati domačemu župniku kot svoj prispevek za vzdrževanje očetov misionarjev, ki so nameravali priti za par dni v faro, da bi preizkusili farane zastran pobožnosti. Prisluhnili je na vse strani, pogledala po vseh kotih, ko pa ni bilo nikogar, si ga je stisnila pod janko. Hotela se je izmuzniti iz hiše, toda na pragu jo je srečal gospodar, ki se je vračal iz kleti. Brž je počenila, skremžila obraz ter začela vzdihovati, se zvijati in preobračati oči. Odkrila mu je, da jo lomijo poročni križi. Za božjo voljo je prosila, naj stopi po vaško babico, zakaj sila ji je, kakor še nikoli.

Odložil je putrih vina, ki ga je hotel dati gnjati, in jo ucvrl proti vasi, kolikor so ga nesele noge.

Ko se je vrnil s babico, ciganke ni bilo nikjer, prav tako pa je izginilo z njo tudi vino in gosak, ki so ga redili za prodajo. To je bilo v fari smehal! Od tega je zdaj že par let, ali ob sleherni priliki se še farani dogodka spominjajo, zlasti če so ljudje veseli. Cigani pa hodijo mirno skozi vasi. Če jih kdo prime zastran tatvin in goljufij, se izgovarjajo, da so to morali biti pač drugi. In če tudi tu pa tam kakšna gospodinja ciganko, ki jo je ogoljufala, spozna, vendar zmerom prepriča, da je v zmoti, in če se le da, jo potegne iznova. Vera v čaravniško moč cigank je v Slovenskih goricah tako močna, da bi jo bilo težko izruvati iz src gospodarjev in gospodinj. Ignac Koprivica

Cigani v Slovenskih goricah

Pričujoča črtica je vzeta iz pisateljeve knjige »Kmetje včeraj in danes«, iz katere je bila tudi črtica »Romarji vežejo svoje cule«, ki smo jo bili nedavno objavili. Knjiga, ki je bila napovedana za prvo polovico oktobra, bo zaradi nenadnih zaprek izšla v začetku novembra. — Op. ur.

Ko se pokažejo v vasi cigani, gospodarji skrbneje pregledajo ključavnice. In če se le da, ne odidejo od hrama, preden ne izvejo, da ne je ciganska družba odpeljala dalje. Najrajši bi vrata hrama zaklenili pred njimi in jim na ta način onemogočili vstop v svoje domove, ali gospodinje ne puste. Te se rade pogovore s cigankami o svojih težavah ter jih poprosijo za nasvete in pomoč. Branijo jim pa zaklepati vrata tudi stara izročila, ki vedo povedati, kaj vse so napravile ciganke kmetu, ki jih ni sprejel lepo in jih ni obdaroval.

Ponekod so pogorele hiše, je pocrkala živina, obol el otrok, ali pa so zacoprale gospodinje, da je hirala in hirala, dokler ni v mukah umrla. Gospodinje se jih kljub zaupanju, ki jim ga izkazujejo, boje. Dado jim, kar od njih zahtevajo, in gorje kmetici, kji jo ciganke dobijo samo doma, če je vrazeverna. Najprej jo preizkusijo ali veruje v copar in jo ugotovijo, da se ga veru oklepa, izvelečje iz nje podrobnosti o njenem gospodinjstvu, ne da bi se ona tega zavedala. Če izvejo, da je pri hramu bolna svinja, nagovarjajo gospodinjo, naj si da vreči karte, ki ji bodo povedale, kako je zastran vračitve, in kdo je tisti, ki je napravil svinji bolezen.

Ciganke govorijo, hvalijo svoje zmognosti in gospodinja privoli. Karte navadno povedo, da je nesrečna pri svinjah zato, ker ima hudobno sosedo, ki ji je nevoščljiva sreče, katero bi sicer imela. Potem se ji ponudijo, da ji bodo pomagale ozdraviti

svinjo ali kravo in da bodo napravile »nekaj« tudi sosedu, samo če izpolni stavljen pogoje ter plača za delo toliko in toliko.

Gospodinja zapade popolnoma vplivu cigank. Ne zaveda se, da jim izdaja svoje misli in skrivnosti, katere potem uporabljajo, da se čudi njihovi vseznalosti in jasnovidnosti. Da zdravljenje drži in da ima copar moč tudi zoper hudobno sosedo, mora gospodinja povedati, koliko denarja ima pri hiši, kje ga navadno hrani, in ali je v posesti kakšnih dragocenosti. Vse to je navadno treba zanesti na kraj, ki ga določijo ciganke, zakaj med zdravljenjem ne sme biti blizu žensk, ki se udeležujejo copra, nič takšnega, kar lahko služi človeku kot pravično sredstvo.

Zdravljenje se vrši navadno z zagovori, molitvami, in gospodinja, ki ima bolno živino, mora še dolgo po odhodu cigank ponavljati za mizo, na katero mora naslanjati glavo in dremati, čarodějne besede in moliti čudodelne molitve. Ko vstane, seveda denarja in dragocenosti ni več na mestu, kamor jih je morala položiti, ali strah pred cigankami jo prisili k molku, zakaj boji se njihovega maševanja, ker slepo veruje v njih čarovniške zmognosti. Tu pa tam se zgodi, da gospodinja nasede cigankam po večkrat, ker jo vedo prepričati, da ji prav za prav denarja niso pobrale one, ampak je skopnel zaradi tega, ker ni molila natanko po njihovih navodilih.

V Ločiču se je pripetilo Grilovi gospodinji nekaj, kar je prvi huj razburilo vso faro, ali ona sama je pozneje vesti preklisala in izjavila, da so neresnične. Bala se je verovala, da se razumejo na copar, jim je odkrila, da ji krave zadnje čase premalo dojijo. Kakor da bi odrezal, so začele dajati manj mleka.

»Vam bomo pa napravile, da bodo doble mleko nazaj,« so se ji ponudile in ona jih je vsa obupana prosila pomoči.

Ker jim je povedala, da denarja in dragocenosti pri hiši ni, zakaj zdaj so za vse to pretrdi časi, si gank množekrat še za sol nimajo, so ciganke zahtevale da mora zanesti sto korakov od hrama vso zabelo, kolikor je ima. Meso in klobase s tinjo vred ter vse pustiti tam, dokler ne opravi, kar ji bodo naročile.

Ubojala je. Ko je opravila naročeno delo, se je morala umiti v mrzli vodi v katero je ciganka kanila pet kapljic žeganega vina in list rožmarina, namočenega v blagoslovljeni vodi. Po kopeli se je morala obrisati v brisačo, v katero se še po zadnjem pranju ni brisala nihče, in začele so s coprom.

Najstarejša ciganka je šla s gospodinjo v hlev, ostale pa so varovale hišo. V hlevu sta začeli kravam delati mleko. Najprej sta s kadilom, ki ga je nosila ciganka, kadili okrog njih. Nato sta molili: čarodějne molitve, katerih gospodinja ni razumela, zakaj bile so tako čudne in zapletene, da jo je grabil strah, ko jih je izgovarjala. Po opravljenih molitvah je morala poklekati k sprednjim nogam najstarejše krave, odmoliti vero in se nazadnje sedemkrat pokrižati. Poiskati je morala tudi tri vrvi, s katerimi na paši privežejo krave, jih poskropiti z žeganom vodo nato pa jih je morala izročiti ciganki. Ta je delala križe nad njimi, molila svoje molitve, in ko je bilo vse opravljeno, je velela gospodinji, naj spleza na kravo. Ležati ji je morala na hrbtu in ciganka jo je privezala nanjo z vrvmi tako trdno, da se skoraj ni mogla gani. Tri ure ni smela ničesar govoriti četudi bi kdo prišel v hlev, ampak je morala neprestano ponavljati: »Rasti mleko ki te delam! Rasti mleko, ki te delam!«

Po opravljenem delu je ciganka odšla. Dejala je, da si bo prišla po plačilo pri-

Naša ženska stran

Dan varčevanja

Po vsem svetu so praznovali dan 31. oktobra kot dan varčevanja. Ta običaj je uveljavil »Mednarodni zavod za varčevanje«, ki je v njem včlanjenih okrog 5.500 hranilnic iz 35 držav. Tej zvezi je priključena tudi naša država. Zato so na ta dan po vseh naših šolah strokovna predavanja o varčevanju. Pri nas organizira to proslavo Zveza hranilnic.

Pomen varčevanja je zelo velik. Narodna banka pravi v svojem poročilu za lansko leto, da zbiranje domačega kapitala, odnosno porast njenih vlog, za našo državo še nikoli ni bilo tako pereče vprašanje kakor zdaj. Število prebivalcev se pomnoži vsako leto za okroglo 250.000, izseljevanje se je pa malone sploh ustavilo. Zato moramo ustvariti doma nove pogoje za zaposlitev. Za to pa je potreben kapital.

A tudi v družinskem življenju ima varčevanje velik pomen. Varčna gospodinja podpira tri vogle hiše, pravi pregovor. Varčevanja pa se moramo naučiti v mladih letih. Starši, ki hočejo svojim otrokom dobro, jih naj že od mladih nog navajajo k varčevanju. Ni treba, da brezpogojno nosijo prihranjeni denar v hranilnico. Saj vemo, da je danes povsod gromotno stanje utesnjeno in je vsak dinar težko pogrešljiv. Toda

otroka lahko navajamo k temu, da si s prihrankom ali zasluženim denarjem sam kupuje šolske potrebščine, obutev, nogavice, povestno knjigo, naročino za mladinski list ali kaj podobnega in tako hitro spozna vrednost denarja. Tak otrok kmalu spozna, da je treba živeti, če si hoče izpolniti to ali ono željo. Prav tako moramo navajati mlado dekletko, da si od zaslužka hrani za bafo. V današnjih razmerah ne morejo starši dajati toliko na stran, da bi opremili hčerko z vsem potrebnim za mladi dom. Isto velja tudi za sina. Koliko mladih ljudi mora leta in leta čakati in varčevati, da se lahko poročijo! Ako bi z mladimi nog zneli varčevati in bi jih starši navajali k temu, bi ne bilo toliko dolgih zarok.

Mladoporočenci pa naj še skrajšajo mislijo na stara leta. Težko je biti v starosti odvisen od tujih ljudi. Težko je preživljati po naslednje dni v hiralnici.

Plačevanje zavarovalnine je tudi način varčevanja. Posebno ugoden je za tiste, ki nimajo dovolj trdnje volje, da bi vsak mesec dajali nekaj dinarjev na stran. Leta minejo in tepega dne lahko razpolagaš z večjo vsoto.

Napore Zveze hranilnic z vsem srcem odobravamo in sleherni izmed nas jih skuša tudi podpirati.

Ženske so izumile...

Zena kot izumiteljica se je izkazala najboljše tam, kjer so sposobnosti človeka dane možnosti, da te sposobnosti razvije do zadnjega — v Ameriki. Odkar pa je leta 1923 upraviteljica ženskega delovnega urada Mary Andersonova objavila knjigo o 5.016 izumih žensk, ki so bili patentirani tekom zadnjih desetih let, so se tudi po drugih državah ženske potrudile, da pokažejo svoj izumiteljski talent.

Mary Andersonova je ugotovila, da se večina izumov nanaša na gospodinjsko in oblačilno stroko. Z ženskimi izumi so se okoristile številne tvornice in stroje in barve.

Kakor v Ameriki, je tudi v Nemčiji v Münchenu neka ženska preiskala spise o patentih, da bi ugotovila, v koliko so v njih zabeleženi tudi ženski izumi. Raziskala je dobo od 1900 do 1935 ter jo izpopolnila

z anketo. Rezultati te ankete in raziskovanja dokazujejo, da je nemška ženska izumiteljica mnogo doprinesla h gospodarskemu in civilizacijskemu razvoju Nemčije. Žensk ki so dale svoje izume patentirati, je okoli šest tisoč. Največ izumov je bilo gospodinjske, gospodarske, poljedelske, krojaške in lekarniške stroke.

Ženske so tudi izboljšale mnoge izume v industriji papirja, celuloze na polju elektro in radio tehnike. Prav tako v avtomobilski in tekstilni industriji.

V letih od 1900 do 1935 so pri angleškem patentnem uradu vpisali samo ženskih patentov 27341.

Vsi ti podatki dokazujejo, da ima tudi ženska vse potrebne lastnosti, da lahko kaj izumi ali izume izpopolni: fantazijo, precizno misel, vztrajnost in smisel za praktičnost.

Otrok in živali

Drobni otrokovi prstki drže palico in z njo udarjajo po piščančku, ki je komaj prišel iz jajčne lupine in se ne ve in ne more ogniti udarcem. Udarci padajo, dokler piščanček ne obleži negiben, mrtev...

Brezsrčni otrok...

Ali res brezsrčni?...

Znanstveno je dognano, da otrok nekako do osmega leta svojega življenja ne pozna usmiljenja ali sočustvovanja, še manj pa ljubezni. Otroci so popolnoma amoralni. Še vzgoja ga seznani s temi čednostmi in ga napravi neškodljivega za svojo okolico. Otroci se v tej neznani dobi silno dovzetni za vse, skuša vse videti vse posnemati... Zato: vsaka mati naj uporabi vsako primerno priliko, da zbudi v otroku ljubezen in razumevanje do narave, predvsem do živali. Brez vsakršne misli otrok pogodi črva ali drugo drobno živalico, ki mu pride na pot. Prav tako brez misli gleda kako se žival v bolečinah zvija. Trpinčenje pičev, pretepanje mačk in psov prav slabo vpliva na otrokov značaj, ker zamori v njem vsako čustvo usmiljenja.

Čim prej pouči otroka, da vsako živo bitje občuti prav takšno bolečino, kakor on in torej nikomur ne sme storiti nič hudega. Opozorjaj ga, kako je v naravi vse umno urejeno, kako koristen je tudi najdrobnejši črv in kako se vsaka živalica trudi za svoj obstanek, za svoj zarod, za skupnost.

Mnogo resnice je v izreku: »Kdor ljubi živali, je dober človek«. Žival sama čuti, kdo ji je naklonjen in plačuje ljubezen z vdanostjo in zvestobo.

Ženska ali žena?

Zapomnimo si: ženska je splošen pojem, ki ga uporabljamo, če govorimo o pripadnicah ženskega spola sploh. Izraz žena pa uporabljamo za poročene žene. Naziv ženska ni prav nič manjvreden in se ga ne bi smeli izogibati, če hočemo pravilno rabiti svoj jezik.

Lakota in ljubezen

Peter Cime je bil nad smrtjo svoje ljubljene žene tako žalosten, da svoje bolečine ni mogel potožiti nikomur razen gospe Devaurovi, ki je bila njegovi ženi do poslednjega diha zvesta in iskrena prijateljica.

Razna tega je našla gospa Devaurova vedno pravo besedo, s katero ga je vedela potolažiti in kaniti na njegovo krvavečo rano kapljico zdravilnega balzama.

Ta umetnost je le malokomu dana, kajti, kakor veste, najiskrenejše sočutje ponavadi najbolj boli. In tako je prav danes razlagala Petru Cimeu, kako lepe so mine mu je zapustil zakon, saj med njim in njegovo ženo ni nikoli prišlo do vzemirljivih preprirov, kakor se to pogosto dogaja tudi pri najbolj ljubečih zakoncih.

Peter jo je mirno poslušal. Potem pa je čisto tiho, kakor bi govoril samemu sebi rekel: »Razen enkrat...«

»Prosimo vas, povejte mi to!« ga je prosila gospa Devaurova. Peter Cime ji ni takoj odgovoril. Gospa ga ni sili: vedela je, da je najbolje, če počaka, da si gospod Cime uredi spomine in najde pravih besed za prehod med minulostjo in sedanjostjo.

»Zgodilo se je to v noči po najini poroki. Zelo takoj zvečer...«

Ali veste, kako je prišlo do najine poroke? Vse je bilo tako običajno, da se Marija sploh ni zmenila za vse skupaj. V provincijalnem mestu kjer sem bil uradno nastavljen inženjer so priredili ples, ki sem se ga tudi jaz udeležil. Moj predstojnik, eden izmed navzočih, ki sem ga

poznal, mi je predstavil mlado dekletko. Naprosil sem jo za ples in kar dvakrat, kar je v tistih časih pomenilo že skoraj ponudbo zakona.

Pravim, v tistih časih. Bilo je 1910. leto, torej pred dvajset in osmimi leti. Takoj sem opazil, da ima izvoljenka kakor vsa podeželska dekleta, globoko nagnjenje k romantiki, in ob vsaki priliki, ki se mi je ponudila, sem jo zagrinjal z izrazi ljubezni, kakršne je pač od mene pričakovala. Bil sem zaljubljen vanjo in nisem štedil ljubezenskimi izlivi, ki so ji tako ugaiali. Lahko si zamislite, v kakšnem poetičnem opoju sva živela.

Končno je prišlo do poroke, z vsemi običajnimi obredi in slavjem. Same čestitke prav do večera.

Kako lepa je bila moja ljubljena Marija v belem pajčolanu! Zdelo se mi je kakor pravljici vili, ki jo lahko odnese najmanjši veter...

Peter Cime je premolknil in gospa Devaurova, ki ga ni hotela motiti, je prav tako molčala.

»Vse zemeljsko ji je bilo tuje,« je nadaljeval, »in to tako zelo, da se ni niti dotaknila jedi, ki so ji jih ponujali. In jaz sem se ji v tem iz neke moralne dolžnosti pridružil. In to se mi je kmalu maševalo...«

Ko sva končno ostala v najinih hotelskih sobah sama, sem, čeprav s mogočim zelo rad in sem se čutil neposredno strah, začutil, da mi noge malone klecajo na lakote.

Nisem več mislil na svoje lirične ob-

najbolje, da pustimo otroka do okrevanja v postelji ali vsaj v topli sobi. Zanimarja mumps povzroči gnojenje žlez. Take rane pušajo grde brazgotine in kazijo posebno žensko mladino. Ko zapazimo, da začne otroku otekati lice ob spodnji čeljusti proti ušesu in po vratu navzdol, moramo nemudoma poklicati zdravnika. Oteklina otroka navadno ne boli. Takega otroka odločimo od družine, ker je mumps hudo nalezljiv.

Tedenski jedilni list

Kako bi kuhala, če...

PONEDELJEK. Obed: Možganja juha z cvrtnimi žemljicami rezanci. Preščevje zarezance. Posiljeno zelje. Trejet. Večerja: Jajčna jed z gnjatjo. Solata.

TOREK. Obed: Na goveji juhi rezanci. Govedina garnirana s praženim krompirjem in dušeno čebulo. Palačinke. Večerja: Rižot s teletino. Jabolčni kompot.

SREDA. Obed: Na juhi vranici čmoke. Goveji piščiki v omaki. Krompirjeva polenta. Hitri točki. Večerja: Rezanci z maslom in parmezanom. Solata.

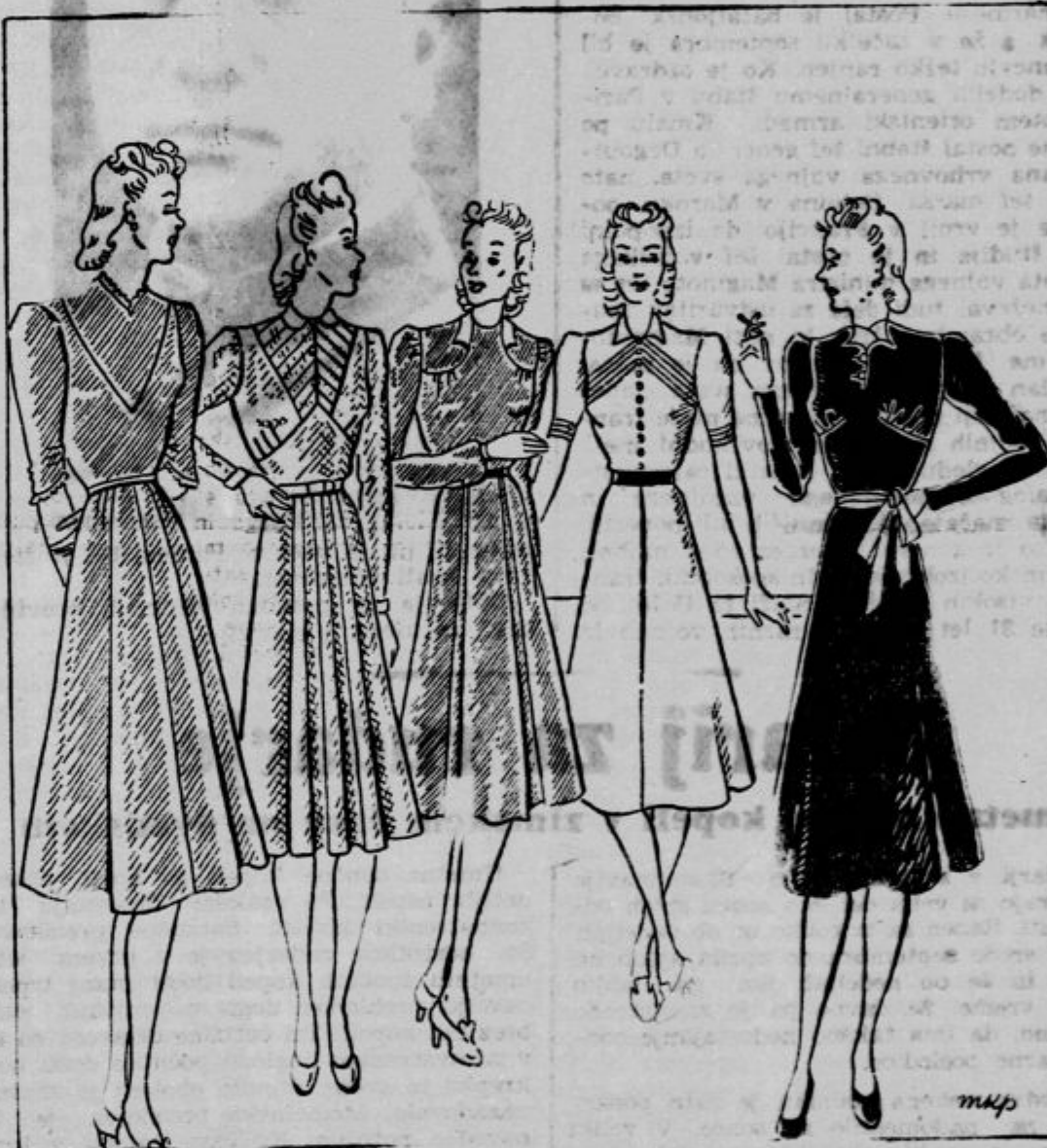
ČETRTEK. Obed: Ričet. Prekajena svinjina. Kisel zelje. Krompirjev pire. Mešanji kompot. — Večerja: Rahla jajčna jed. Solata.

PETEK. Obed: Ribji brodet. Polenta. Jabolčni zavitek. Večerja: Apinačne omelette.

SOBOTA. Obed: Na juhi krpice. Govedina. Pražen krompir. Vinska omaka. Zdravov narastek. Večerja: Čevapčiči. Ohrovt s kostanjem.

NEDELJA. Obed: Na juhi cvrti bob iz paljenega testa. Ledvična pečenka garnirana z maslenim drobnim krompirjem. Različne solate. Čokoladni puding s spenjeno smetano. Večerja: Mirni narastek. Čaj. Drobno čajno pecivo.

Preproste popoldanske obleke



Pariz, kjer vsako leto teče zibalka nove mode, in ki je izročil ženskemu svetu že toliko umetnih dobrega okusa in elegancije, še vedno vztraja na svojem prvenstvu v modi. Navzile vojni in navzile nemirov ljubljani se danes vse, kar je lepo in skuša to ljubezen tudi vcepiti drugim. Toliko generacij je v Parizu posvetilo svoje ideje in svoje delo modi, toliko tisočev je tukaj živel za modo, da je temu čudovitemu mestu še sedaj nemogoče prekiniti stoletno tradicijo, pa najsi bodo časi še tako težki. Pariz ostane še naprej modni vrt, od koder poganjajo v svet najlepše cvetlice — toda ta vedno zeleni vrt se je čez noč prilagodil ostrejšim prilikam.

Pariška moda se je preusmerila. Razumela je potrebe nemirne, težke dobe, ki grozi vsemu svetu. Nova moda poudarja solidno, trepčno in praktično stran svojih stvaritev. Pariz ve, da sedaj ves svet stedi in da ženske nimajo več toliko časa, kakor poprej, misliti na svojo lepoto. Navzile temu pa hoče pariška moda, da bi ženske ostale lepe. Njeni novi modeli so skromnejši, zato pa nič manj okusni od lanskih, bolj razkošnih oblek.

Iz zadnjih francoskih časopisov smo posneli za naše čitateljice nekaj preprostih, toda elegantnih popoldanskih oblek. Vse te obleke si zamašja moda bodisi iz jerseyja, bodisi iz kakšnega drugega, mehke-

meni očitki: »Brezaktno je, hinavsko... sušavnik v hotelu me bodo zaničevali...« Prevzela me je sveta jeza. Tej se je pridružila še strašna lakota. Očital sem Mariji, da se obnaša kakor razvajen otrok ali siabo vzgojena penzonatka. Dejal sem ji, da ne bom prenašal muhavosti in da jo bom že naučil, da bo gledala življenje takšno, kakršno v resnici je. In segel sem po žemiji in jo pečenju in zagrizel. Uboga Marija pa je zajokala in jedva spravila iz sebe: »In temu pravijo ljubezen?«

Bilo mi je dovolj. Nenadoma sem razumel, da postaja stvar resna. Ves čas najinega prijateljstva sem ji govoril o svojih vročih čustvih, in danes, ko sva bila prvič sama, sem ji pokazal čisto vsakdanje življenje in ji prozaično priznal, da sem lačen. Vrgel sem se ji k nogam in jo prosil odpuščanja, jed pa sem zavil v papir in jo vrgel skozi okno.

Tako sem doprinesel svojo žrtev in zopet sem jo smel objeti. Prva scena se je torej odigrala v najini poročni noči. Do druge pa nikoli ni prišlo, ker sem spoznal, da je žena ljubezen veliko močnejša kakor mozeva, in da ima žena v svoji ljubezni večje zahteve, čeprav nepravilne.

»To zgodbo mi je pravila že Marija,« je smehljaje se priznala gospa Devaurova.

»Čemu pa ste potem dovolili, da sem vse še enkrat ponovil?«

»Da bi videla, ali bosta oba povedala enako...«

»In kaj sodite?«

»Razen nekaterih malenkosti se ujmeta. Le Marija, naša ljubka romantična Marija mi ni parvila o žemiji, siru in pečenki govorila je le o pomarančah...«

BABYMIRA krema



SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUSCAJE, RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LISAJE IN VSE NEČISTOSTI KOŽE PRI OTROCIH IN ODRASLIH. NAGLO SUI OD ZNOJA ALI MOKRENIJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOŽO. DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENI DIN 10.— ZA SKATLICO.

Kako moram kuhati, ker... PONEDELJEK. Obed: Fižolova juha. Ajdovi žganci. Pečena jabolka. Večerja: Fižol s črno redkvico.

TOREK. Obed: Zelenjavna juha. Sirovi zavrtki. Večerja: Makaroni s paradižnikovim omako.

SREDA. Obed: Na goveji juhi zdrob. Govedina. Krompir v omaki. Večerja: Pečen krompir. Glavnata solata.

ČETRTEK. Obed: Panadlva juha. Segedinski golaš. Zmečkan krompir. Večerja: Povdlovi cmoki.

PETEK. Obed: Grahova juha. Sirove plošče. Večerja: Močanik iz koruznega zdroba. Mleko.

SOBOTA. Obed: Golaževa juha. Palačinke. Večerja: Rižot s pečenico.

NEDELJA. Obed: Na postni juhi fritatni rezanci. Krompirjevi hlebčki s svinjsko sekanico v smrečici. Posiljeno zelje. Rozinov zavitek. Večerja: Krvavice. Krompirjeva Solata.

Krompirjevi hlebčki v mrežici

30 dkg sveže svinjine prepraži na masti s čebulo in petštrjem in nato v mesoreznic zmešaj. Tri srednje debele krompirje skuha, olup in pretlači ter zmešaj z mesom. Osoli in malo popopraj. Svinjsko pečico zreži na primerne kose, položi na vsak kos dve žlici zmesi, zavij ter splošči v primerno debel hlebček. Položi drugega k druge mu namazano pekačo in lepo rumeno specij v pečici.

ga in tankega volnenega blaga. Zopet nov korak k enostavnosti in solidnosti!

Skrajno preprosta in mladostno ljubka je lahka obleka iz temnomodrega, volnenega žaržeta. Široko krilo je spredaj in zadaj s tremi šivi zvončasto razširjeno, temni život pa prevežemo z ozkim pasom iz enakega tvoriva, ki ga zadaj zavozlamo v drobno pentljo. Končasti vratni izrez in poldolge rokave lahko obrobimo z domačimi, klekljanimi čipkami ali z drobnim volančkom iz belega marokena (1. skica).



Pri težavah vsled hemoroidov

pomagata že 1 do 2 Leopili, če jih jemljete po jedi. To sredstvo pomaga že po petih, šestih urah do lahkega in prijetnega odvajanja.

Oglas reg. pod Šp. br. 900 od 25. I. 1938

Leo-pilule

Naslednjo obleko si moda zamašja iz silvozenega, mehkega blaga. Spredaj vstavimo krilo vrsto volnih gub, dočim sta oba stranska dela gladka, kar stori postavbo bolj vitko. Život je okrašen s posebnimi vrstami preštih, drobnih robov, ki tvorijo nekakšen predpranik. Vratni izrez osvežimo z malim, belim ovratnikom (2. skica).

Skrajno preprosta obleka iz lahkega, volnenega blaga ima z dvema vzporednima gubama razširjeno krilo. Dolgi rokavi so ob zapestju lahko balonasto nabrani.

ZA JESEN IN ZIMO VSE VRSTE KRZNA V POLJUBNI IZB. RI PRI



L. ROT

LJUBLJANA, MESTNI TRG 5
POSEBNA IZL. ŽBA KRZNA
TUDI V PASAŽI NEBOTIČNIKA

Život je gladek in prišit na zaokroženo sedlo, ki ga ob vratu obrobijo mali reverji iz bele svile (3. skica).

Lahko popoldansko obleko iz vijoličaste jerseyja si zamašimo ne pretirano zvončasto krojeno. Na životu se pet vrst drobnih robov pod vratnim izrezom združuje v konico. Tudi poldolge rokave zaključimo s takimi robčki. Pas in trije gumbi so izdelani iz rdečkasto rjavega zameta (4. skica).

Najbolj praktična in vsestransko uporabna je seveda popoldanska obleka iz gladkega, črnega blaga. Takšna obleka nikoli ne pride iz mode in z malenkostnimi izprememami jo lahko zopet osvežimo, da izgleda, kakor nova. Črna obleka na naši skici ima majhen, izrezen predpranik, ki ga izpolnimo s temno rdečo ali zeleno svilo. Iz enake svile si potem omislimo še postrani v pentljo zavezani, ne preveč široki pas (zadnja skica).

ELITNA KONFEKCIJA

Maribor
PRINAŠA VEDNO NAJNOVEJŠE

Praktične kariraste obleke



Male šolarke se najboljše počutijo v veselih karirastih oblekah, ki se na njih ne vidijo razni madeži od črnih ali meze, ker so tako različno in pestro pobarvane. Karirasta obleka se zaradi svoje raznobarnosti poda k vsakemu plašču in k vsaki jopci. Okrasimo jo s svežim ovratnikom iz belega pikeja in z veselimi, barvnimi gumbi.

Pustolovščine v zraku

Ogorčenje med ameriški letalci, ker ne morejo sodelovati v sedanjí vojni — Komedije v Ameriki — »Neozdravljivi flibustier«

Med ameriški letalci vlada veliko ogorčenje. Čeprav je stopil najznamenitejši med njimi, polkovnik Lindbergh, že dvakrat k mikrofoni in priporočal svojim rojakom, naj se ne spuščajo v vojno avanturo, je v Zedinjenih državah vendarle nekoliko sto letalcev, ki so čakali samo na to, da bi se postavili

zaveznikom na razpolago

Med njimi so fantje, ki imajo po dve, tudi tri vojne za seboj, da o običajnih revolucijah v Južni in Srednji Ameriki niti ne govorimo. Toda Francija in Anglija sta te vojaške najemnike sicer taktno, a vendarle odbili, niti lastna država jim je prepovedala službo pod tujo zastavo.

Nekateri med ameriški letalci so se borili za Poljsko

že v prvi vojni proti boljševikom, borili so se za Španijo in za Kitajsko. Nkoli se niso vpraševali, za koga se bore. Gre jim le za pustolovščino.

Med njimi je n. pr. polkovnik Ivan Lamb. Stiri leta se je boril v svetovni vojni kot član britskega letalskega zbora in si pridobil nešteto odlikovanj. Njegov povojni rekord obsega devet južnoameriških revolucij, številne manjše upore, poskuse uporov in eno odpravo za iskanje zlata. Najprvo se je udeležoval v Hondurasu, od tam je odstopoval v Buenos Aires, ko je zvedel, da se pripravljajo običajna revolucija v Paragvaju. Hotel se je ponuditi tej ali drugi stranki, pa

njegova slava

je bila tako velika, da sta se tako vlada, kakor revolucionarna stranka trudili zanj. Odlučil se je nazadnje za vlado, ker je ta imela večjo zračno vojno silo, namreč enajst aeroplanov, med tem ko so jih imeli nasprotniki samo šest. A Lamb je ustregel tudi vstajem. Pozval je svojega prijatelja, italijansko izdajo letalskega vojaškega najemnika Mazzolinija, in mu je poveril poveljstvo uporniških zračnih sil. Potem sta oba

v najlepši slogi

iskala pilote za svoja zračna brodovja. Hotel Royal v Buenos Ayresu je bil njih glavni stan. V nekoliko urah sta spravila svoja moštva skupaj. Angleže, Američane, Nemce, Avstrijce, same flibustiere, ki jim je bilo vse eno, na kateri strani se bore. Ko sta se oba letalska zbora javila pri svojih poveljnikih, sta odkrila, da imata enake stroje. Vlada se je lahko ponasala s pravim bombnikom, toda v nosilec za bombe tega letala ni šla nobena bomba.

To pa nikomur ni delalo sivih las, za takšne malenkosti pri tej vojni ni šlo. Bila je najbolj

nora zračna vojna,

kar jih je videla zgodovina.

Na obeh straneh so si služili denar s tem, da so metali bombe, ki so jih sami izdelovali, na domačine. Drugače so vodili najbolj nore navidezne zračne bitke z vsemi mogočimi akrobacijami, potrosili so ogromne količine municije, seveda v zrak. To se je degajalo s takšnim truščem, da so vrli Paragvajci res mislili, da je vse nebo preplavljeno.

s krogami in krvjo.

Nekoč so imeli spet takšno zračno bitko med vladnim in uporniškim letalom. Gledalci na zemlji so zadrževali diha. Na zadnje je pilot uporniškega letala zaigral komedijo, markiral je letalo, ki je bilo zadeto. V najbolj blaznih padnih letih in zavojih se je spustil v globino — za neki grič. »Zmagovalec« je bil neki Anglež po imenu Stewart, ki je bil med svetovno vojno s odlikovanjem služil v britski zračni sili. Poveljnik njegovega letališča ga je sprejel ob pristanku kakor junaka, na njegovo čast so odprli

zaboj s šampanjcem.

To je bil precedenčni primer z velikimi posledicami. Čedalje več je bilo zračnih »zmag«, ki so se končale s šampanjcem. Teh zmag je bilo celo več nego v svetovni vojni. Na žalost je Stewart končal z resničnim padcem. Njegov mehanik je bil tak neroden, da mu je padla bomba na tla in je letalu odtrgala rep. Letalo je treščilo v džunglo, trupel obeh mož niso nikoli več našli.

Spomina vredna je tudi zgodovinska bitka med nekim oklopnim vlakom in neko topničarko. Nekega dne je Lamb od vrhovnega poveljstva vladnih čet prejel

naročilo, naj poleti nad reko Paragvaj in naj tam poseže v

v bitko med vlakom in čolnom

Topničarka je bil majhen star vlačilec, ki so mu bili na kljun montirali strojni- co, oklopi vlak pa je predstavljala prav tako stara, izranžirana lokomotiva, ki so iz njenega okna s strojico obdelavali topničarko. Na žalost je bilo vrhovno poveljstvo pozabilo povedati, kateri stranki pripada vlak in kateri topničarka. Lamb se je po kratkem pomisleku odločil, da bo vlak smatral za vladno bojno silo, zato se je znesel

z mogočno salvo

nad starim čolnom. Ko se je obrnil, je zapazil nasprotniško letalo. Odtel je malo v stran, da bi si stvar ogledal. V njegovo začudenje je nasprotnikovo letalo tudi napadlo »topničarko«. Lambu je bilo zelo nerodno, saj je bil prej bombardiral svojo lastno stranko... Torej se je vrnil še

enkrat in začel streljati na vlak. Kako veliko na je bilo njegovo presenečenje, ko je sovražni letalec storil isto! Lamb sedaj ni hotel več premišljati o brezpomembnem vprašanju, kdo je kdo, in je med nadaljnjim bojem nepristransko delil svoje strele

tako vlakom kakor čolnu,

pri čemer ga je nasprotni letalec zvesto posnemal. Ko sta potrosila vso municijo, sta pokojno odletela, drug poleg drugega. »Sovražni« letalec je bil Mazzolini sam...

Danes je Lamb krepak, belolas petdesetletnik, živi v New Yorku in piše svoje spomine pod naslovom »Neozdravljivi flibustier«. Neozdravljiv je zares, kajti čeprav je bil prej pogostoma izjavi, da je

za letanje že prestar,

se je ob prvi vesti o novi vojni takoj prijavil za zastavo, pod katero se je boril v svetovni vojni. Na žalost pa ne sme...

General Georges

Kariera sedanjega šefa francoskega generalnega štaba

Ime sedanjega šefa francoskega generalnega štaba je bilo do zadnjega časa v javnosti bolj malo znano, razen v zvezi s tragičnim dogodkom, ki je bil vanj zapleten. Spremljal je Louisa Barthouja v Marseille, ko se je ta kot zunanji minister vozil k sprejemu našega pokojnega kralja Mučenika. Kralj in Barthou sta padla pod morilskimi krogami, general Georges pa je bil težko ranjen. Dolgo se je moral zdraviti.

Ob začetku svetovne vojne je bil Georges stotnik in se je izkazal že v bitki pri Charmes. Postal je bataljonski poveljnik, a že v začetku septembra je bil pri Nancyju težko ranjen. Ko je ozdravel, so ga dodelili generalnemu štabu v Parizu, potem orientalski armadi. Kmalu po vojni je postal štabni šef generala Degoutta, člana vrhovnega vojnega sveta, nato štabni šef maršala Petaina v Maroku, potem se je vrnil v Francijo, da izpopolni svoje študije in je postal šef vojaškega kabineta vojnega ministra Maginota ter se je udeleževal tudi dela za ustvaritev znamenite obrambne črte, ki nosi Maginotovo ime. Ni trajalo dolgo, da je postal sam član vrhovnega vojnega sveta, danes pa je najvišji poveljnik glavne mase francoskih vojnih sil ob severovzhodni meji. V tem pregledu nismo omenili raznovrstnih nalog gospodarskega vzgojega in drugega značaja, ki so mu jih bili poverili. Vsekako je general Georges eden najbolj vsestransko izobraženih in sposobnih francoskih visokih vojakov. Služi že 43 let, od tega je 21 let prebil v raznih vojnah in



pohodih, bil je večkrat ranjen, bil je številne kratki odlikovan.

Odlikuje ga posebna vestnost, previdnost, združena z energijo.

Solarij za rudarje

Umetne sončne kopeli v zimskem času na švedskem

Rudarji v severnih delih Skandinavije se morajo za velik del leta soncu sploh odpovedati. Razen za nekoliko ur ob nedeljah ga od srede septembra do aprila sploh ne vidijo in še ob nedeljah jim ga lahko skrije vreme. Že davno pa je znanstveno dognano, da ima takšno nedostajanje sonca kvarne posledice.

Vodstvo nekega rudnika je zato poskrbelo za nadomestilo za sonce. V veliki dvorani je uredilo shajališče za delavstvo. Na stropu te dvorane visijo kremenčeve svetilke in svetilke za proizvajanje infrardečih žarkov. Temperatura v dvorani znaša stalno 25 do 30 stopinj. Stalen umetni zračni tok obnavlja zrak v njej. Vsak dan prihaja vsak izmed 200 delavcev za kratek čas v ta »solarij«. Po tri minute se daje z umetnimi sonci obsevanje in opravi nekoliko telovadbe.

Umetne sončne kopeli so imele presenetljiv uspeh. Po vsakem obsevanju so znanstveniki izvršili natančne preiskave. 84 odstotkov rudarjev je v prvem letu umetnih sončnih kopeli dosti manj trpelo zaradi prehladov nego v prejšnjih letih brez teh kopeli. Tri četrtnine delavcev so se v zdravstvenem pogledu počutile dosti bolj krepke in sveže. Število obolenj je znatno nazadovalo. Medicinska preiskava je te navedbe potrdila. Količina kalcija v krvi je bila pri večini delavcev v prejšnjih letih zavoljo pomanjkanja sonca pod normalo, zavoljo umetnega obsevanja pa se je po nastanku vitaminov D količina kalcija znatno povečala.

Po teh uspešnih nameravajo tudi v drugih rudnikih severne Švedske uvesti takšne obsevalne dvorane. Za poletni čas nimajo dosti pomena, toda od sredine septembra do aprila so neobhodno potrebne.

Vreme pomaga pričevati

Ljudi ne zanima samo vreme, ki bo, ampak tudi kakšno je bilo

Kakor poročila osrednja pariška vremenslovna postaja, je prešla lansko leto ni manj nego 21.000 vprašanj, kakšno je bilo vreme tega in tega dne v preteklosti. Mnogi ljudje se ne zanimajo samo za vreme, kakršno bo, temveč tudi za vreme, ki je vladalo kdaj tudi v kakšnem davno preteklem letu.

Vremenske postaje beležijo že mnoga leta in desetletja vremenske prilike posameznih dni v različnih ozemljih, in tako je n. pr. malenkost dognati, da-li je ob izbruhu svetovne vojne 1. 1914. sijalo v Parizu sonce ali pa je šel dež. A zakaj se nekdo zanima za vreme, ki je vladalo n. pr. 16. avgusta 1909. popoldne? Vzroki za takšno radovednost so mnogovrstni, včasih resni, včasih pa dokaj nenavadni.

V nekem procesu, kjer je šlo za milijonsko vsooto, je bilo pred nedavnim odločilno vprašanje, kakšno vreme je imela francoska atlantska obala 19. sept. 1937. Tega dne so bili natovorili neko ladjo s šampanjcem za Ameriko. V Ameriki so potem ugotovili, da je bil že plačani tovor pokvarjen. Francoski dobavitelji so v odškodninski tožbi, ki so jo bili vložili proti njim, trdili, da je abnormalno vreme ob času nakladanja povzročilo škodo. Vremensko poročilo tistega dne, ki si ga je sodišče priskrbelo, je velelo, da je divjala tedaj izredno huda nevihta s težkimi viharji. Pri ocenjevanju vprašanja škode je imela ta ugotovitev znatno ulogo.

Pogostoma potrebujejo podatkov o preteklih vremenskih tudi v odškodninskih tožbah v zvezi s prometnimi nesrečami. Ali je vladala na dan, ko je prišlo do trčenja, megla? Ali je deževalo, da so bile

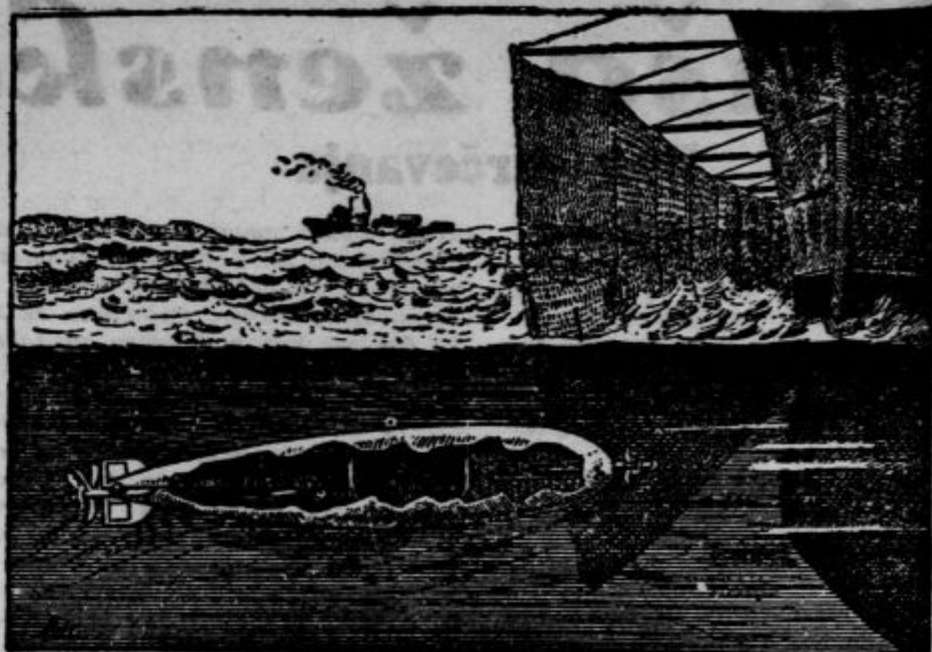
ceste spolzke? Na takšna vprašanja odgovori centrala francoske vremenslovne službe lahko za vsak dan, za vsako uro, za vsako okoliščino svojega področja. Neki mladi raziskovalec je pripravil razpravo o »Vremenu in svetovni zgodovini«, pa je postal vprašalno polje, na kateri so bili zabeleženi vsi zgodovinski važni dnevi zadnjih 70 let. Hotel je vedeti za vreme teh dni in so mu dali točne odgovore. Že iz takšnih razlogov je torej vremenslovna služba važna ustanova.

Naravnost groteskno pa je bilo vprašanje nekega Američana. Neki Njujorčan je bil tožil svojega brata zavoljo razžaljenja. Brat ga je bil imenoval morilca lastne matere. Pred enajstimi leti je skrbel za staro mater, ki je iskala zdravja na francoski Rivieri. Po nekem sprehoju je stara dama umrla za pljučnico. Starejši brat je tedaj trdil, da je mlajši brat po nemarnosti izpostavil mater slabemu vremenu in s tem povzročil njeno smrt. Na podlagi vremenskega poročila je bilo mogoče ugotoviti, da je ob času, ko sta mati in sin odšla na sprehod, vladalo izredno lepo in toplo vreme, ki se je potem nenadno pokvarilo, tako da je bil ožitek nemarnosti neumesten.

Piemontska princesa se zopet čuti mater

Rimski listi beležijo, da se Piemontska princesa, soproga italijanskega prestolonaslednika, v tretje čuti mater. Čez štiri mesece je pričakovati njenega poroda.

Mreža za obrambo pred torpedi



Da bi vojne ladje ubranili pred pogubonosnimi torpedi, jih zavarujejo s posebno mrežo, ki prestreže sovražni izstrelki

Teža in umrljivost

Zanimiva statistika o ženskah

Neka ameriška zavarovalna družba objavlja svoje izsledke o razmerju med telesno težo in umrljivostjo pri ženskah. Preiskav, ki so bile podlage tej statistiki, je bilo nič manj nego 308.228, hato se na številke lahko zanememo.

Pri ženskah pod 40. letom so ugotovili najvišjo umrljivost med tistimi, ki so presegale normalno telesno težo za 5 do 24 odstotkov. Med 40. in 50. letom umirajo največ ženske, ki jim je teža za 5 do 14 odstotkov manjša nego normalno. Pri ženskah nad 50. letom je umrljivost isto tako največja, če jim je teža bistveno pod normalno.

Dočim umirajo pod 30. letom največ

srednje velike, pred 40. letom največ velike ženske, imajo v poznejših letih večino, kar se tiče umrljivosti, majhne ženske. Kar se tiče odpornosti proti boleznim, je umrljivost zavoljo jetike, pljučnice in hripe pri ženskah s premajhno težo za 60 odstotkov večja nego pri drugih ženskah, vendar pa je v nekih primerih pljučnice tudi znatno večja teža nevarna. Prevelika teža zvišuje tudi umrljivost zavoljo boleznih spodnjega telesa in obisti, nasprotno pa so akutne srčne bolezni spet nevarnejše za ženske s premajhno težo. Pri sladkorni bolezni niso mogli najti nobenega razmerja do teže, tu postaja umrljivost večja le z višjo starostjo.

Zakonska sreča na lončenih nogah

Poročne pogodbe pod nemogočimi, često tudi smešnimi pogoji

Zakoni se sklepajo včasih pod zelo čudnimi pogoji in še bolj čudno je, da pogodbeni drug takšne pogoje sprejema. V za- ljubljenosti je človek pripravljen izvršiti pač vse. Marsikateri tipi sprejemajo vsak pogoj pa naj bo še tako smešen, samo da pride do poroke.

Tako so v New Yorku pred nedavnim opazovali visokega, krepkega, dobro oblečenega možakarja, ki je stopal po cele ure pred izložbami neke modne trgovine in zbuja s svojo obleko splošno občudovanje. Možak, ki je delal na takšen način reklamo za trgovino, je bil mož lastnice te trgovine in ta je bila pred poroko izredno zahtevala, naj podpiše pogodbo, da bo vsak dan po nekoliko ur v neoporečni obleki delal reklamo pred podjetjem.

Neka bogata francoska vdova se je poročila v drugič samo zato, ker je bil novi mož podoben njenemu umrlemu. Mož naj bi bil živ spomin na umrlega moža ter se je moral obvezati, da bo točno posnemal življenjske navade svojega prednika, da bo vse življenje nosil njegove obleke in spremljal vse svoje osebne navade in nagjenja. Ker je bil v vdovo zaljubljen, je pristal.

Bolj tragična je bila usoda nekega Italijana, ki je moral svojo ženo na zadnje tožiti zavoljo telesne poškodbe. Žena se je bavila s čudežnimi zdravilji in se je poročila pod pogojem, da bo z njim in na njem preizkušala vse svoje maže in mešanice. Iz ljubezni se je vdal. Toda harmonija ni trajala dolgo. Kmalu so se pokazale posledice mazil in zelišč, mož je imel težko telesno škodo. Ljubezen se je pod temi pogoji seveda kmalu ohladila, saj se običajno še brez vsakih pogojev ohladi. Zdravniki so imeli težko delo, da so moža ozdravili. Sodnik je zakon ločil po krivdi žene, toda mož je zahteval tudi odškodnino. Tej zahtevi niso ugodili, ker se je bil pač s svojim podpisom obvezal, da bo trpel vse poskuse.

Neka Američanka se je poročila z nekim cirkuškim klovnom, ker se je bila zaljubila v njegove artistske spretnosti. Kot mož ji je bil popolnoma brez pomena. Podpisati je moral pogoj, da ji bo vsak dan najmanj dve uri doma predvajal svoje umetnosti. Na takšni podlagi naj bi stala zakonska sreča... Klovn, ki nikakor ni bil kakšna ka-

paciteta v svojem področju, je ta pogoj brez nadaljnjega sprejel, kajti zagotavljal mu je dosmrtni vsakdanji aplavz in brezskrbno življenje ob bogati ženi.

Neki holandski odvjetnik se je poročil na podoben način z neko igralko pod pogojem, da mu bo doma igrala svoje vloge. Ker je igralka znala le malo vlog, se je njegovo zanimanje zanj kmalu uneslo in se je dal ločiti. Poročil se je potem drugič s istimi zahtevami z neko drugo igralko. Tokrat je imel več sreče, kajti v svoji umetnosti je bila bolj mnogostranska.

Eno najbolj čudnih pogodb pa sta sklenila neki poštni uradnik in njegova izvoljenka v nekem poljskem mestu. Mož je bil nanjo zelo ljubosumen in mlada žena se je morala obvezati, da se bo ta čas, ko bo možak v pisarni, dala prikleniti na verigo doma. Zavoljo verige ni mogla zapuščati stanovanja, gospodinjsko delo pa je lahko opravljala. Stvar je prišla pred sodišče, toda moža so tam oprostili.

KVALITETNO BLAGO

je trpežnejše, zato tudi cenejše! Z obleko ga imate veselje le če

Vam dobro pristojat!

Obiščite znano domačo trgovino

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA C. 7
kjer Vam strokovno poastrejo po zmernih cenah

ANEKDOTE

V bitki pri Torgau je pruski polkovnik von Zitzewitz dobil strel v nogo. Trije kirurzi so se v lazaretu zaman trudili, da bi našli kroglo.

Stari vojščak jih je navzele bolečinam z zanimanjem opazoval pri delu, končno, čez kakšne pol ure, mu je postala stvar prenemarna in je vprašal: »Zakaj prav za prav grebete po rani? Ali v njej kaj iščete?«

»Seveda, kroglo, so mu odgovorili.«
»To bi mi bilo lahko takoj povedali,« je zagodrnjal polkovnik, »imam jo namreč za spomin v žepu.«

Ruski fiziolog Pavlov je zelo nizko cenil izsledke nedavno umrlega dr. Freuda. Pri vsakem svojem predavanju je po možnosti omenil Freuda v kolikor mogoče nelaskavi zvezi. Ko se je nekoč eden izmed asistentov instituta Pavlova vrnil z medicinskega kongresa fiziologov v Parizu in je Pavlov poročal o poteku kongresa, je nanesla beseda med drugim tudi na pariške nočne lokale. Tu se je Pavlov spomnil Freuda in vprašal svojega tovariša: »Freud zdaj gotovo nastopa tudi v barih, ali ne?«

VSAM DAN ENA



V Noetovi barki

»Haha... hihi... Ta-le je dobil obe bol-

hi od mene...«

(Politikone)



»Kateri ples vam je bil najbolj všeč, gospodična?«

»Ce smem biti odkrita — prejšnji.«

(Tidens Tegn)

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

Davčna

M. L. — M. — Leta 1930. ste dogradili stanovanjsko hišo, ki bi morala biti — kakor trdite vi — po zakonu za nove zgradbe oproščena za deset let, t. j. od leta 1930. pa do novembra 1940. Sedaj ste pa že prejeli poštno položnico za nakazilo davka. Vprašujete nas, če je postopek davčne uprave pravilen. — O tem vprašanju smo že ponovno razpravljali, pa ste naša pojasnila bržkone prezrili. Zakon o popolni davčni oprostitvi novih zgradb nikjer ne govori, izjemni čl. 32. ki navaja zgradbe, ki so oproščene zgradbine. Pač pa predvideva zakon v čl. 37. II. davčno olajšavo za nove zgradbe, ki bi je bili brez dvoma tudi vi deležni, ako bi izpolnili pravočasno vse zakonske pogoje. Pravico do davčne olajšave je namreč mogoče pridobiti s posebno prošnjo, ki jo je treba vložiti pri pristojni davčni upravi v tridesetih dneh, ko se začne davčna obveznost. Davčna obveznost pa se začne po čl. 31. zak. z mesecem, ki nastopi po izdaji dovolila za uporabo, če pa se uporabi zgradba prej, z mesecem, ki nastopi po začetku uporabe. Če se vložijo prošnja za davčno olajšavo po tem roku, se računa olajšava od dneva vloženja prošnje; za čas pa kolikor je prošnja pozneje vložena, se izgubi pravico do olajšave in se odmeri davek v popolnem znesku. Iz Vašega pisma ni posneti, ali ste svojočasno vložili prošnjo za priznanje davčne olajšave. V ta namen bi morali priložiti prošnjo dovolilo gradbenega oblastva za zidanje z načrti vred, dovolilo, izdano po pristojnem oblastvu, za uporabo in potrdilo o začetku uporabe. Zakon določa, da se za nove zgradbe, ki so postale zavezane davku do dne 31. decembra 1931 plačuje namesto osnovnega in dopolnilnega davka 6% zgradarina. Domnevamo, da ste rok za vložitev prošnje že davno zamudili, in da davčne olajšave sploh niste deležni. Zato stopite k davčni upravi, od katere zahtevate podrobnega pojasnila!

F. K. — T. — Če Vas prav razumemo, spadate med male obrtnike, ki delajo z ročno močjo (brez uporabe pogonskih strojev) in bi vam morala biti odmerjena pavšalna pridobitina. Ker zaposlujete dva pomočnika, bi znašala pavšalna pridobitina za Vas 160 din in za vsakega pomočnika za 80 din na leto. Za osnovo odmeri samoupravnih dokladov pa bi se moralo vzeti samo 60% letnega davka.

„Menjalnica.“ — Vprašujete nas, koliko znaša državna taksa za opravljanje menjaljskih poslov. — Po tar. post. 92. takse, ročno močjo (brez uporabe pogonskih strojev) in bi vam morala biti odmerjena pavšalna pridobitina. Ker zaposlujete dva pomočnika, bi znašala pavšalna pridobitina za Vas 160 din in za vsakega pomočnika za 80 din na leto. Za osnovo odmeri samoupravnih dokladov pa bi se moralo vzeti samo 60% letnega davka.

K. S. — M. — Otvariti nameravate agencijsko pisarno ter Vas zanima, koliko bi znašal od tega obrata pridobinski davek. — Po čl. 42. zak. spadajo agencije, komisijski obrati, razne posredovalnice in vse ostale vrste posredovanja z odprto obratovalnico in prvo pridobinsko skupino, od katere je plačevati po čl. 59. zak. 10% osnovnega davka od 100 din čistega dohodka in razen tega dopolnilni davek od skupnega čistega dohodka davčnih predmetov istega zavezanca, zavezanca temu davku v območju ene davčne uprave. Dopolnilni davek je odmerjen s posebno lestvico, ki smo jo že parkrat objavili. Vrh tega se odmerja na osnovni davek še samoupravne doklade.

B. K. — N. m. — Zanima Vas vedeti, kako se izvršuje kontrola nad pravilno odpremo skupnega davka na zaklano živino. — Kontrolo glede plačila skupnega davka izvršujejo razen davčnih uradnikov tudi organi finančne kontrole in sicer ne samo mestnih, kjer so klavnice, marveč tudi v občinah, ki nimajo klavnice. V občinah, kjer so klavnice, je treba posebno kontrolirati, da-li se dnevniki o zaklanih živini vodijo točno, da-li se izkazana teža blaga sklada z izkazano vrsto živine in da-li izkazana cena ustreza tržnim oziroma krajevnim cenam žive živine v občinah, ki nimajo klavnice, se vrši ta kontrola strože in ob vsaki priliki. Občine se morajo opozoriti, naj strogo kaznujejo zakol živine brez njihove dovolitve in da pri izdaji dovolitev poberejo ustrezni skupni davek, ki ga morajo vsak mesec odvesti pristojni davčni upravi.

Isti. — Na Vaše drugo vprašanje Vas obveščamo, da je izšel parvnik za ogledovanje klavnih živali in mesa dne 8. septembra 1939 in da ga je objavil U. št. 348/104 iz leta 1935. Ta parvnik vsebuje podrobna navodila za oglednike — veterinarje in njih pooblaščenice, ki morajo voditi posebne zapisnike, ter je po našem mnenju za Vas brez pomena. Če še kaj želite, se ponovno oglasite!

Pravna

„Začetnik.“ Po dovršitvi 6 razredov gimnazije in dvoletne prakse v trgovini bi radi samostojno vodili obrt trgovine s perlom. — Kdor želi izvrševati obrt govrine, se mora, preden začne delati, obrniti z vlogo na tisto pristojno občinsko oblast prve stopnje, na katere področju ustanavlja svojo obrt in sicer z dokazi, da ima za to vse zakonite pogoje. Prošilec je dolžan priložiti svoji vlogi potrdilo pristojne trgovske zbornice, da ustrežajo priložene listine predpisom. V ta namen se mora obrniti potem pristojnega združenja trgovcev na zbornico. Usposobljenost se dokazuje praviloma z učenim potrdilom in s poselsko knjžico, oz. s spričevalom o dovršeni šoli. Za popolno usposobljenost se pa smatra le dovršena srednja ali njeje enakovredna strokovna ali višja šola. Dvršeni ali njeje enakovredne strokovne šole nadomeščajo dobo učenje v obrti in eno leto zaposlitve. Oseba, ki ima posebno usposobljenost, pa more izvrševati trgovsko obrt potem usposobljenega poslovođa. Točnejše podatke vam je dolžno dati združene podatke ali pa pristojna zbornica.

„Absolventinja.“ — Na vaše vprašanje smo že delno odgovorili vpraševalcu pod znaki „Začetnik.“ Vse drugo poizvedite pri Trgovski zbornici, oz. že pri urduženju.

J. O. R. Vprašujete glede podpore ženi in otrokom oseb, poklicanih v vojaško službo. — Tozadevno smo odgovorili že vpraševalcu pod šifro A. K. — Celje v nedeljskem Jutru od 29. 10. 1939. Ker vprašujete več, dodajemo onemu odgovoru: Prošnja

za podporo se vložijo pri dotični občini, v kateri žena z otroci biva in se more dati tudi na zapisnik. Podpora ne izplačuje občina, ampak izda odločbo po prošnji za podporo posebnemu odboru, ki je ustanovljen pri dotičnem okrajnem sodišču. Ta odbor določi dan, s katerim začne teči podpora. Izjemoma sme odbor ob veliki stiski podeliti podporo že od dne, ko je bil hranilec pozvan v vojaško službo, ker pripada podpora redno le od dneva vložitve prošnje. V krajih, ki spadajo po zakonu o uradnikih v I. draginski razred, kakor tudi v krajih, ki imajo več kot 20.000 prebivalcev znaša podpora za ženo po Din 8.— na dan, v vseh ostalih krajih pa po Din 5.— Poleg podpore ženi se sme podeliti tudi doklada za vsakega posameznega otroka pod 16 leti starosti, če ga je vzdrževala oseba, poklicana v vojaško službo. Doklada za otroka znaša v vseh krajih po Din 3.— na dan. Podpora izplačuje Poštna hranilnica neposredno po poštini uradih na to, ko dobi nalog za izplačilo od predsednika pristojnega odbora za podporo.

N. N. O. — Že pred letom ste kupili od nekega obrtnika več inventarja: knjižno omaro, kolo in radio aparat. Sedaj so mu bile te stvari zarubljene, ker ste mu jih pustili do nadaljnjega v uporabi proti odplačilu. — Ker so se predmeti nahajali v zavezančevem stanovanju, jih je izvršilni sodni organ upravičeno zarubil. Ako so predmeti res Vaša lastnina, sporočite nemudoma zahtevajočemu upniku, ki je predlagal izvršbo proti zavezanču, da naj ustavi izvršbo na predmete, ki so Vaša last. Seveda mu morate ob tem pozivu ponuditi vse dokaze, ki bi ga prepričali, da ste res lastnik predmetov. Ako bi se pozivu ne odzval, boste morali vložiti proti zahtevajočemu upniku pri sodišču, ki je dovolilo ali izvršilo rušenje, izločitveno tožbo. Tako tožbo morete dati tudi na zapisnik na uradni dan, če je pa nujno, pa tudi vsak dan med uradnimi urami pri dotičnem sodišču.

A. Zagreb. Želite pojasnila, če so stroški, ki jih je zahteval od Vas odvetnik pravilni, oziroma kako bi se dali znižati. — Ker ste bili obsojeni na plačilo glavnice, je bilo že v dotični sodbi tudi izrečeno, da morate povrniti tožniku, ki ga je zastopal odvetnik pravne stroške. Ob izdaji sodbe zaradi glavnice, je sodišče odmerilo tudi pravne stroške po odvetniški tarifi. Ker se zoper sodbo niste prizvali, je pravomočen tudi stroškovni izrek kot tudi razsodba glede obresti.

J. S. R. — Že pred leti je Vaša tašča napravila oporoko in v njem določila za glavnice dediča Vašo ženo. Sedaj so jo pregovorili, da je poslednje volje spremenila in določila za glavnice dediča druge osebo. Kaj bo z denarnimi dajatvami, ki ste jih ji dali v prepričanju, da boste po njej dedovali. — Proti Vaši tašči imate pravico zahtevati povrnitev denarja, ki ste ga ji izročili v navedeno svrhu in dali v podporo njenih hišnih izdatkov, toda le, če ga ji niste darovali. Opomnite dolžnico na plačilo in če se ne odzove, iztožite Vaše zahtevke. V slučaju, da bi tašča preje umrla kot bi pa prejeli od nje povračilo, boste morali Vašo terjatev prijaviti v zapuščino. Če vam je dedič ne bo do z lepa priznati, bo potrebno spor med vami in dediči rešiti po tomi pravde. Četudi je tašča napravila poslednjo voljo pred notarjem, jo more še vsak čas spremeniti.

Zdravniška

D. M. L. — Da li gre v vašem primeru res za kako abnormnost, je na daljavo težko reči. Pa tudi v primeru, da je razvoj res slab, s tem še ni rečeno, da ne bi bila funkcija dobra. Kot zdraviljenje bi prišlo v poštev injekcije hormonskih pripravkov. Na vsak način pojdite preje k zdravniku in se z njim posvetujte!

V. M. Ptuj. Najčistejši vzrok izpadanja las je prihlaj. Ločimo mastni in suhi prihlaj. Nadalje opazamo izpadanje las pri gotovih boleznih n. pr. tifusu. Zpadanje las spremlja tudi tk. vz. Basedovovo bolezen. Zdravljenje je torej različno in se ravna pač po vzroku. V primeru, da imate prihlaj, priporočam umivanje lasišča z zavrelico korenin koprive in utiranje z 2% salicilnim alkoholom. V drugih primerih učinkuje zelo dobro obsevanje lasišča s kremenasto lučjo. Končno bi prišli v poštev tudi razni hormonski preparati.

Stana. Prerokovati je deloma riskirano, deloma nehalno. Iz tega razloga nemoremo trditi, da boste zapadli bolezni, ki jo omenjate. Najmanj pa bi mogli označiti vaše sedanje stanje kot bolezensko. Nasprotno, meni se zdi kot nekaj povsem naravnega. Narava pač zahteva svoje. Vztrajam še vedno na svojem prvem nasvetu ne gedin z vami naziranja, da bi bil izhod nemogoč.

Kmetijska

Svinja za plemo

O. S. Dol. Svinja mi je predčasno povrgla mrtve mladiče. Ali je taka svinja, ki povzroča, še sposobna za plemo? — Na vaše vprašanje ni lahko odgovoriti, ker ne vemo, kakaj in kako je svinja predčasno povrgla. Če je kriva bolezen in je svinja še bolna, potem jo nikar ne pripuščajte. Ako pa je svinja zdrava in je le slučajno povrgla vsled kake nesreče, jo le pripustite. Sicer vam svetujemo, da vprašate veterinarja, da ugotovi, ali je žival sposobna za plemenitev, ali ne.

Reja pavov.

M. A. NM. Nameravam kupiti pava. Ali se pavi lahko družijo s kokošmi? Dalje me zanima, če je pav občutljiv proti mrazu, in kakšna hrana mu prija.

Prav nered se družijo z ostalo perutnino, je zelo nestrpen in bahav. Za pava ne pride v poštev majhen kurjik, zanj je treba veliko prostora. Pav vzleza na strehe in drevesa in ostane najraje na drevesu preko noči. Proti mrazu ni posebno občutljiv, vendar ga je bolje spraviti pod streho. V hrani pav ni izbirljen. Zobje najraje drobno zrnje, kakor ostala perutnina, prav veliko pa si pridobi sam na paši. Na zimo pridajte suhi krmni nekaj ostanov zelenjave. Še najbolje je postaviti na krmnišče celo peso, da jo poljubno kljuva. To mu povsem nadomešča zeleno krmno.

Gnojenje z repnikom

P. F. Z. Pri nas smo navajeni potresati na travnik repnik in zeljne odpadke in smo mnenja, da s tem travnik dobro gnojimo. Ali je gnojenje s temi odpadki mnogo vredno?

Repnik kakor zeljni odpadki ne pomenijo veliko v gnojenju. Vsako gnojilo je vredno samo toliko, kolikor gnojilnih snovi

vi zadržuje. Ti odpadki pa so zelo vodni, tako da se v kompostu ne predstavljajo mnogo. Vi natresete repnik navadno v bližini doma ali na koncu travnika, kjer je zemlja vedno deležna nekaj več gnojenja. Napravite kompost na oddaljenem mestu in sicer z repnikom, domačim gnojem, kompostom ali umetnim gnojilom, pa boste videli razliko med enim in drugim gnojenjem.

Jesensko oranje

S. T. Sv. K. Na deteljšču hočete spomladati posaditi koruzo. Ali je treba preorati še zdaj jeseni, ali naj pustite deteljščo do spomladaj neorano?

Na vsak način morate deteljščo preorati še jeseni in to globoko preorati. V vaših krajih, kjer nastopa poleti skoraj redno suša, je to še predvsem potrebno. Evo zakaj! Zemljišče, ki ga jeseni preorjete v brazdah, preko sime dobro premrzne, brazde se zdrobe, spomladaj imate dobro, voljno zemljo. Jesenska, zimka in pomladna vlaga, ki pade na zemljišče, ne ostane samo na površini, pač pa se z njo zemlja globoko prepoji. Pri pravilnem obdelovanju tekom leta, zlasti če je leto suho, je ta zimka in pomladna vlaga zlata rezerva za rastline. Ne samo deteljščo, tudi vsa ostala površino, ki jo mislite spomladati zasejati, zorjite že jeseni! — Kar se tiče gnojenja vašega travnika, mislimo, da bo pri vas bolj na mestu gnojenje jeseni, ker je travnik v ravnini. Seveda je kompost, ki je popolnoma dozorel, najboljšo gnojilo za travnike v jesenskem gnojenju, spomladaj pa gnojilna. Vendar pa je dober tudi hlevski gnoj. Čas za gnojenje izberite tako, da po možnosti gnoj kmalu pokrije snežna odeja, ki znatno prepreči izgubo gnojla. Gnojili boste torej nekako konec tega meseca.

Delo J.n.a.k. Edinstva

Ljubljana, 2. novembra

V četrtek 26. oktobra je bil v klubovi čitalnici sedmi redni letni občni zbor Jugoslovenskega nacionalnega akademkega kluba Viteškega kralja Aleksandra I. Zedmitelja. „Edinstva“. Pred številnim članstvom se je predsednik tovarš Abram poklonil manom blagopokojnega kralja Aleksandra, zaslužni nacionalni delavci Franji Tavčarjevi in tov. Borštniku Nato je v klenih besedah orisal klubov notranji in zunanji položaj. Naglasil je, da je članstvo stalo trdno ob strani odboru pri vseh akcijah, tako na univerzi kakor v javnosti. S pozivom, da ostane tudi v bodoče sožitje med odborom in članstvom, je predal besedo tov. podpredsedniku I. Tov. Kolenc je obširno poročal, kako je prišlo do ustanovitve Akademkega narodnega bloka in o delu pod njegovim okriljem. Tov. podpredsednik II. Pezdur je dejal v svojem poročilu, da se je klub vedno in dosledno držal svojega programa. Poročal je o spominskem večeru Franje Tavčarjeve, ki ga je klub priredil, da se vsaj malo oddolži zaslugam, ki jih je imela zvezna narodna žena do revnih študentov. Zahvalil se je Kolu jugoslovenskih sester, Knežnji Zorki in klubu Primork, ki so prevzeli pokroviteljstvo nad pietetnim večerom, dalje se je zahvalil pisatelju gđ. Komarovi, umetnici gđ. Polajnarjevi, novinarju g. Rakovečevu, tovaršem Osredkarju, Severju in Kuščarju, ki so brezplačno sodelovali. V nadaljnjem poročilu je apeliral na članstvo, da postane še bolj borbeno in medsebojno povezano. Tov. tajnika Jelenić je podala izbrano poročilo o klubovem delovanju, se zahvalila redakciji „Jutra“ za brezplačno pošiljanje lista in za objavo notic. Tov. Smole je poročal o večeru bratstva in podal blaginjsko poročilo. Načelnik socialne sekcije tov. Žerdoner je poročal, da je klub podpiral svoje revne člane gmojno, jim preskrbel brezplačno stanovanje in hrano. Tov. Verbič je podal knjižničarsko poročilo.

Po debati so bile volitve. Vložena je bila samo ena lista, ki je bila soglasno sprejeta. Novi odbor je takole sestavljen: predsednik: Zdrilšek Dušan, cand. iur.; podpredsednik: Žerdoner Vekoslav, stud. mont.; tajnik I. Vadjan Ivo, stud. iur.; tajnik II. Čuček Boža, stud. iur.; blaginjak I. Jannik Majda, stud. iur.; blaginjak II. Sulin Miloš, stud. mont.; gospodar Wala Viljem, stud. iur.; knjižničar Ozvald Rado, stud. med.; društveni tožilec Krejčič Mitja, stud. iur.; odborniki: Polak Mitja, stud. med.; Grom Dušan, stud. iur.; Domitrovič Ivo, stud. med.; načelnik kulturno znanstvene sekcije: Ozvald Rado; načelnik prireditvene sekcije: Vrhunc Zdravko; načelnik socialne sekcije: Žerdoner Vekoslav; načelnica ženske sekcije: Marolt Milena; načelnik narodno obrambne sekcije: Pezdur Milan.

Pri samostojnih predlogih je tov. Pezdur predlagal, da se spremeni predsedstvo kuratorija fonda Franje Tavčarjeve, ki ga naj prevzame odslej kaka ugledna članica nacionalnega ženskega društva. Za prvo predsednico je bila z navdušenjem izbrana gospa Minka Krofotova. Predlagal je nadalje reorganizacijo zunanjepolitičnega odbora. Tov. Lamut je predlagal, da se uvedejo posebni debatni večeri. Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti. V popolni harmoniji je tov. Zdrilšek zaključil izredno uspešni občni zbor. Novemu odboru želimo, da se mu čimprej posreči najti potreben lokal!

ŠAH

V Angliji je večina šahovskih klubov in organizacij za čas vojne prekinila svoje delovanje, radi nevarnosti letalskih napadov in ovir, ki jih povzročata zatemnitev. Božični turnir v Hastingsu se seveda ne bo vršil, pač pa je v teku akcija, da se nekeje v notranjosti Anglije sestanejo k turnirju običajni angleški gosti iz Hastingsa. — V Londonu so odločili otvoritev „Nationalnega šahovskega centra“, ki bi se bila morala izvršiti v septembru.

Na ustanovnem obnem zboru Hrvatskega šahovskega saveza, ki se je vršil preteklo nedeljo v Zagrebu, je bilo, kakor poročajo „Juturni list“, zastopanih 19 hrvatskih šahovskih klubov. Za predsednika H. S. Saveza je bil izvoljen trgovinski minister g. dr. I. Andrea.

Oba najboljša holandska šahista, dr. Euwe in Landau, sta nedavno odigrala match. Zmagal je, kakor poročajo nemški

listi, z veliko razliko dr. Euwe. Radi glasbih poštih zvez z inozemstvom pa ni še do trenutka, ko to pišem, znani točni rezultati matcha. Zanimala pa bo naslednja dobra partija iz matcha.

SLOVANSKA OBRAMBA DAMSKEGA GAMBITA

Beli: dr. Euwe. Črni: Landau.

1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	c7—c6
3. Sg1—f3	Sg3—f6
4. Sb1—c3	d5—c4
5. a2—e4	Lc8—f5
6. e2—c3	e7—e6
7. Lf1:c4	Lb8—b4
8. 0—0	Sb8—d7?

Bole je pač 0—0. S potezo v partiji se črni prehitro obveže z razvojem damskega skakača, ki spada čisto bolje na c6.

8. d4!—b3! Dd8—b6

Drug primeren odgovor je že težko najti. Morda pa je le Lc3: bolje, z ozirom na neprijetno kombinacijo, ki sledi po potezi v partiji.

10. e3—e4! Lf5—g6

Kmeti črni seveda ni smel vzeti, ker bi po zamenjavi na e4 sledilo Lc3: itd. Pa tudi 10... Lb4: ne gre, radi 11. e5: itd. — Nekoliko bolje nego poteza v partiji pa izgleda Lg4.

11. Lc4:e6! Nekoliko drzna žrtve, ki pa je najbže le korektna. Beli pride za figuro do silnega napada, črni pa s svojega kralja ne more dovolj hitro spraviti na varno.

11... f7:e6

12. a4—a5! Lb4—b5

Tu je lovec močno deplasiran.

13. Db3:e6+ Ke8—d8

Ne Kf8, 14. e5, Te8, 15. Dd6+ itd.

14. e4—e5 Th8—e8

15. De6—h3 La5:c3

16. e5:f6! Lc3—b4

17. f6:g7 Lb4—d6?

Morda je mogoče držati partijo s Tg8. Sedaj odloči beli z napadom na d liniji.

18. Sf3—e5! Ld6:e5

Se slabše je seveda Se5, 19. d5: itd., ker potem takoj sledi 20. Td1+ itd.

19. d4:e5 Lg6—f7

Približno edino proti grožnji Td1. Na Kc7 bi sledilo 20. Lf4.

20. Tf1—d1. Lf7—d5

21. e6—e6! Sd7—f6

Na Lc6: pride seveda vedno Dg6: itd.

22. Lc1—g5 Kd8—e7

Črni se vda. Vaja fira.

23. Dh3—c3 Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

Črni se vda.

sali zvoki a plošč. — 12: Solisti (lahka glasba — plošče). — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Veseli kvartet. — 14: Poročila. — 18: Zdravstvo mladinske dobe: življenjski pomen mladinske dobe (dr. A. Broelj). — 18:20: Poljske skladbe (plošče). — 18:40: Mesecni slovarni pregled (prof. Fr. Vodnik). — 19: Napovedi, poročila. — 19:20: Nac. ura: Kraški hribi in planine našega juga. — 19:40: Objave. — 19:50: Zanimivosti. — 20: Plošče. — 20:45: Pevski zbor drž. policijske straže v Ljubljani. — 21:30: Plošče. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Radijski orkester.

Beograd 18:20: Koncert orkestra. — 19:40: Narodna glasba. — 20: Dnevna reportaža. — 20:10: Dramski večer. — 21:40: Pester glasbeni spored s plošč. — 22:10: Petje. — Zagreb 19:15: Petje. — 17:30: Kvartet mandolin. — 18: Petje (bas). — 20: Lhotkove skladbe. — 21: Veseli večer. — 22:20: Akademski jazz orkester. — Praga, 19:40: Plošče. — 20:10: Orkester in pevci. — 23: Češki skladatelji. — Sofia 17: Lahka godba in ples. — 18:15: Popularne kompozicije. — 20: Čajkovskijska Peta simfonia. — 20:45: Klavirske skladbe. — 21:20: Lahka in plesna muzika. — Dunaj 16: Godba na pihala. — 20:15: Koncert solistov. — 21:30: Godalni kvartet. — 22:50: Lahka godba. — Berlin 20:15: Paradne koračnice. — 20:45: Zvočni film in ples. — 22:30: Operetna muzika. — 23: Orkester. — 24:10: Nočni koncert.

Novi orehi

Skrit pregovor

POMENIK - KOČNIK - REPATICA - KRISTAL - ENAKOST - SARENICA - ANILIN - POKOPALIŠČE - ZAMUDNIK - OPRISNIK - REVOLUCIJA - ŠČETINA. Iz vsake besede vzemi dve zaporedni črki in sestavi iz njih pregovor.

Premikalnica

KRAKATAO
KRANJSKA
SARAGOSA
ROGATEC
ORINOKO
NOLINSK
ASIRIJA
JUUUY
PANAMA

Premikaj ta zemljepisna imena tako, da dobiš v treh zaporednih navpičnih vrstah spet tri zemljepisna imena.

Sestavljavnica

ISL - KOK - RNO - ERA - NA - ČAS - JDE - TUD - OSV - IHZ.

Uredi te skupine črk tako, da ti dajo pregovor.

Veriga

Iz zlogov
CA - CA - DI - GO - JA - JA - KA - KA - KO - LI - LO - LO - ME - NA - NA - NA - NAR - NI - PA - PE - RI - RU - VA - TI

sestavi šest štirizlognih besed, in sicer tako, da bo zadnji zlog ene besede obnem tudi prvi zlog naslednje besede. Rešitve ugank je treba poslati do petka na uredništvo „Jutra“, oddelek za ugank. Med reševalce bo stric Matic spet razdelil po žrebu nekaj lepih knjižnih nag

Lan ni lan...

Nekaj zanimivih opazovanj o vplivu okolice na kakovost pridelkov

Za mestnega človeka je gornji naslov že ne naravnost bedast, pač pa vsaj smešen in neologizem. Tako se je oddaljen mešanec od prirode, da ne loči več kmetijskih pridelkov po kakovosti, temveč so zanj merodajni drugi vidiki. Vzemimo na primer krompir. Mestna gospodinja, ki ga kupuje na trgu, gleda v glavnem na dve: kje je debelejši in cenejši. Prav nič ne ve, da je krompir prav izbirena rastlina, ki daje kakovostno blago le v lahki in pešeni zemlji. Črna publika da sicer mnogo več, toda prav vodena pridelka, ki ima slab okus po raznih huminskih kislinah. Slično je tudi pri drugih rastlinah, kakor zlasti pri viniki trti, hmelju in sadju.

Nedavno je vzbudila veliko pozornost knjiga ruskega akademika Ivanova: Klimatski zemeljske obale in kemizem rastlin. Pozornost na to knjigo je obrnila zlasti okolnost, da ji je napisal uvod nam Abderhalden, znameniti švedski poznavalec življenjskih pojavov. V tej knjigi dokazuje Ivanov, da niso za kakovost rastlin odločilne le rase, odnosno sorte lastnosti, temveč predvsem zunanji vplivi, ki spreminjajo obseg raznih sestavin v rastlini.

Za najvažnejši vzgled te svoje trditve navaja Ivanov vrsto lanu, ki ji pravijo Rusi dolgunec. Raziskavanja so dognala, da je sestava olja iz tega lanu zelo različna. Kot vzrok razlike navaja širinsko lego pridelovalnega kraja. Pri lanenem olju, ki se v glavnem predeluje v firneže, je odločilnega pomena za kakovost odstotek napolnastnih olj, ki odločajo o kakovosti firneža. Že od nekdanjega je užival ruski lan poseben sloves pri izdelovalcih firnežev in barv, ne da bi bilo dognano, v čem tiči ta prednost ruskega lanu. Poizkusili so ga namreč gojiti po raznih deželah, toda kakovost teh pridelkov je daleč zaostajala za ruskim blagom. Danes pa je s poizkuski dognano, da vsebuje olje iz ruskega lanu eno sedmino do eno tretjino napolnastnih olj. Ta odstotek se postopno veča bolj ko se bližamo severni meji pridelovanja lanu gor pri Arhangelski. Lan iz vseh ostalih pridelov zemlje ima manj polnastnih olj, kakor najslabši ruski pridelok. To dejstvo je napotilo Ivanova, da je zapisal v svoji knjigi: »Samo USSR more zalagati svetovni trg s kvalitetskimi lanom, ker je ed-

na država sveta, ki ima za to rastlino potrebne klimatske pogoje. Zato mora USSR razširiti kulturo te rastline preko vse severne Rusije in Sibirijske. Zgradijo mora potrebne tvornice za izdelavo firnežev in silikarskih barv, in tako postati neomejen izdelovalec tega blaga, ki nima na vsem svetu učinkovite konkurence.

Pogled na zemljepisni globus nam potrdi, da ima Ivanov s svojo trditvijo popolnoma prav, če upoštevamo njegova dognanja glede odločilne važnosti zemljepisne lege na kakovost lanu. V ustreznem predelu, kjer rase v Rusiji kvaliteten lan, pokriva Severno Ameriko pretežno del leta snežne pustine, v Južni Ameriki je svet tamkaj tako opek, da ni omejevala vršen, na afriški strani pa tamkaj sploh ni kopne zemlje. Ta izjemen ruski položaj v industriji olja pa ni pustil spati podjetne Nemce. In res se je Michaelu in njegovim sodelavcem posrečilo dognanje, da se da nadoknaditi širinska lega z ustreznimi višinsko ali pa z dodatki mineralnih snovi. Kakor pa so ta dognanja znanstveno zanimiva, vendar ni pričakovati, da bi mogli Nemci izdatno in učinkovito konkurirati ruski lanu na dva načina. Zares se namreč da nadomestiti širinska lega z višinsko, prav tako res pa je, da ne morejo zamenjati gorski kameniti masivi ročne zemlje širokih ruskih ravnin. Kar se tiče pa vplivanja na kakovost z dodatkom mineralnih snovi predvsem kalijevih gnojil, pa je treba pomisliti, da takšen dodatek bistveno podraži pridelovalne stroške in tako onesposobi pridelovalca za boj proti cenejšemu pridelovalcu.

V zvezi s temi dognanji so zanimiva opazanja neke velike tvornice papirja na Koroskem, ki kupuje potrebni les le pod garancijo, da je zrasel v višini 400 do 600 metrov nad morjem. Dolgoletna izkušnja je namreč pokazala, da da les iz nižinskih leg slab, čotav papir, iz lesa zraslega v višinah nad 600 metrov pa je papir prekrhek. Tako vidimo da je okolica kakor za človeka, tako tudi za rastlino odločilne važnosti ne le za razvoj, temveč tudi za notranjo vsebino pridelka. S tem smo tudi dovolj opravičili zares paradoksalen naslov našega članka.

Hadi sovražnik gob so tudi gozdni delavci. Koder pojo sekire in kjer izkavajo les, tam je gobam na več let odklenalo. Zaman iščejo po posekah jurčkov in drugih užitnih gob. Gobe, hočejo imeti zase, nedotaknjen gozd, sicer se prilazejo iz zemlje. Še danes vedo stari gobarji povedati, kako je bilo v drugače pred desetletji. Z vozovi so morali v gozdove, da so odnašali obilno boro jurčkov, zdaj pa, ko pojejo uničujoče pesem sekire in opaziš vsepovsod izsekane jase, ni več gob.

Vtrajni gobarji pa jih le še izvažajo po skritih kotičkih. Večino gob posuše. Mnogokrat pa se ne izplača majhne košare nabranih gob izpod Janč, Obolnega, Jastrovbleka ali drugih hribovskih vasic ponesti v dolino in prodati, ker se ti delo ne povrne.

Vse dni do Vseh svetov lastjo po naših hribovskih gobarjih prekupevalci in prosijo, naj jim prodajo gobarji nabrano robo. Letos se je sukala cena izredno vrtilavo. Spočetka so se plačevali suhi jurčki po 30 dinarjev za kg. Ker jih le ni bilo, je skakala cena kar po kovcih in je dosegla končno 60 din. Značilno je, da smo imeli okrog 50. Lukeža nekaj izredno toplih in vlažnih dni, da so gobe poganjale in tal. kakor bi jih vlekli na dan s očmi. Tisto ugodno vreme je zblilo ceno takoj nazdol, in sicer kar za 15 do 20 dinarjev. Plodni dnevi so bili kakor rečeno le o sv. Lukežu, prejšnja leta pa je zdržala taka obilna sezona skozi več tednov, zato so si ubožni ljudje lahko precej prihranili od kupčije z gobami.

V Litiji in drugih krajih ob železnici, pa tudi v Ljubljani bivajo prekupevalci z gobami, ki tožijo o letosni slabi gojbi sezoni in pripovedujejo, kako peša ta kupčija. Tudi postenje pri nabiraleh, ki prodajajo gobe, pada. Svoje čase ni bilo treba kupljenih gob nič več pregledati in sortirati, ker so se lahko zanesli na kmete z naših hribov, danes pa je že drugače. Pisec teh vrst je sam videl, kaj je vse vsovala vreča gob, ki jo je kupil neki litijski prekupevalec od nekega svojega dobavitelja s hribov. Med posušeniimi gobami lističi so bili tudi posušeni repni rezanci. Med suhe jurčke zmešajo tudi reže drugih gob, ki so sicer užitne, vendar niso enakovredne s pravimi jurčki. Nekateri pa pomešajo v vreče med posušene jurčke tudi pesek. V eni sami vreči gob je bilo poltretjo kilo peska. Prekupevalec ima seveda zaradi nepoštenega nabiranja gob izgubo.

Zaradi slabe sezone vlada med prekupevalci gob huda konkurenca. Drug drugega prevzemajo blago izpred nosa. Zato imajo nabiralci in njihovi otroci večji pogum, da zmečejo med posušene gobe razne reči. Včasih počenih posušeni gob niso kupovali, letos pa, ko je pomanjkanje blaga, so šle tudi take v denar. Pred izvozom v tujino jih bodo porazdelili v več skupin. Slabo blago pride v četrto skupino. Sicer pa menda očrnele gobe pred prodajo najprej operejo, da dobe spet svojo lepo belo barvo.

Prejšnja leta je šlo z naše postaje dnevno po več sto kilogramov prvovrstnih gob v svet. Letos tega ni bilo. Lahko pa si predstavimo, kako je kmet v naših hribovih ubožen, — če stika za gobami tudi v slabih letinah. Za kilo posušnih gob mora nabrati deset kilogramov svežih.

Gobe iz Slovenije imajo v tujini dobro ime. Največ so izkupili naši gobarji za svoj pridelok leta 1926. in 1927. Tedaj se je dvignila cena gob na 110 do 120 dinarjev za kilogram. Naše gobe grede že tudi preko morja, zlasti v Južno Ameriko. To je seveda zaslug Ljubljanskih eksportnih trgov, ki vse blago pred odposilnitvijo strokovno pregledajo in sortirajo in tako varujejo našim gobam odlični sloves, ki ga skušajo nekateri brezvestni prodajalci in prekupevalci ugonobiti.

Naše gledališče

D R A M A
Nedelja, 5. ob 15.: Sneguljica. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene ob 20.: Neopravičena ura. Izven. Znižane cene ob 20. din navzdol.

Ponedeljek, 6. ob 15.: Antigona. Predstava za Klasično gimnazijo.

Torek, 7.: zaprto.
Sreda, 8.: Hudčev učencec. Red sreda.
Četrtek, 9.: Antigona. Red četrtek.
Petek, 10.: Neopravičena ura. Izven. Znižane cene ob 20. din navzdol.

Nedelja v dramati. Imed vseh mladinskih iger je brez dvoma otrokom najbližja in med njimi tudi najbolj priljubljena »Sneguljica«. Staro pravljico, ki je last vseh narodov je napisal Pavel Goll v lepih verzih in presadih na slovenska tla. Otroci jo imajo silno radi, zato opozarjamo starše na to popoldansko predstavo v naši drami, za katero veljajo znižane cene ob 20. din navzdol. — »Neopravičena ura« je najslabše komedija, kar jih je bilo zadnja leta v dramati. Ponovila se bo prvič ob 20. pri znižanih cenah. — Jutrarnja vprizoritev klasične drame »Antigona« bo samo za dijake drž. klasične gimnazije v Ljubljani. Vsa mesta so že oddana.

O P E R A
Nedelja, 5. ob 15.: Ero z onega sveta. Izven. Znižane cene ob 30. din navzdol.
Ob 20.: Pri belem konjčku. Izven. Znižane cene ob 30. din navzdol.

Ponedeljek, 6.: zaprto.

Torek, 7.: Glumač Matere božje. Red B. Sreda, 8.: zaprto.

Četrtek, 9.: Figarova svatba. Premiera.

Premierski abonma.

Petek, 10. ob 15.: Trubadur. Dijaška predstava. Globoko znižane cene.

Danes bosta v operi na sporedu dve predstavi. Popoldne bomo slišali spet g. Francja v njegovi izredno dobri partiji v Gotovčevem »Ero z onega sveta«, kjer nastopijo še: Heybalova, Kogejeva, Janko in Lupša. — Zvečer bo repriza izredno zabavne opere »Pri belem konjčku«, v kateri skrbita za smeh predvsem Zupan kot tovarnar Kotenina in Ribnice in Petek kot Stanislav Šušteršič iz Sodražice. Pa tudi ostale glavne in stranske vloge so izvrstno zasedene. Tako podaja gostinčarico Polonca Poličeva, njenega natakara Leopolda Modest Sanein, nastopajo pa še Barbičeva, Japjeva, B. Sanein itd.

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20.15

Nedelja, 5. Kurent.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Nedelja, 5. nov. ob 15.: Veriga. Znižane cene. Ob 20.: Navihanka.

Ponedeljek, 6. novembra: Zaprto.

Torek, 7. novembra ob 20.: »Navihanka«.

Red A.

SPORT

Ob 14.45 — velika tekma

Na igrišču ob Tyrčevi cesti Gradjanski—Ljubljana s predtekmo med juniorji obojih ob 13.30

Zagrebaški Gradjanski je v Ljubljani priložben in renomiran gost. Vselej, kadar je bil tukaj, so prihile na njegovo tekmo velike množice gledalcev. Letos je njegovo moštvo v prvenstvu doseglo tako lepe rezultate, kakor doslej še nobeno nikoli. Samo dva gola je dobil v 9 tekmah, sam pa jih je v teh srečanjih zabil 36. To najbolj kaže, kako odlični so njegovi napadalci.

V Ljubljani bo danes Gradjanski zaigral v kompletni postavi. Videli bomo torej na delu naše znane reprezentante Glaserja, Hügla, Beloševića, Jazbinška, Lešnika, Wöfla, Antolkoviča in še vse ostale. Ta tekma, v kateri se bo tudi Ljubljana potrudila, da bi jo končala čim bolj častno, bo prav gotovo ena najlepših in najbolj napetih v letošnji ligški sezoni.

Tudi domači zbirajo točke

Današnji prvenstveni spored v območju LNP je razdeljen takole:

I. RAZRED:

LJUBLJANA: Hermes—Reka ob 10. na igr. Ljubljane in Jadran—Svoboda ob 10.15 na igr. Jadrana.

JESENICE: Bratstvo—Mars ob 15. na igr. Bratstva.

DOMJALE: Disk—Kranj ob 15.

CELJE: Celje—Hrastnik ob 14.30 na igr. Celja.

TRBOVLJE: Amater—Atletik ob 15.

MARIBOR: Rapid—CSK ob 15. na igr. Rapida.

ČAKOVEC: Gradjanski—Maribor ob 15. na igr. Gradjanskega.

JUNIORSKE TEKME: Ljubljana: Jadran—Ljubljana jun. ob 9.15 na igr. Jadrana in Mosto—Svoboda jun. ob 9.30 na igr. Mladike.

Ali smo bili v dveh taborih?

Protesti in pojasnila glede nastopa delegatov slovenskih klubov na zadnjem običnem zboru JAS

Nedavni izredni občni zbor JAS, na katerem so bile sprejete važne spremembe glede bodoče ureditve našega atletskega sporta in o katerih smo ponovno pisali v teh dnevih, je med zastopniki slovenskih atletskih klubov povzročil hudo razprtijo, ki izvira prav za prav že iz dolo pred tem zborovanjem. Pri tej pomembni priliki pa se je ta razdor pokazal v vsej svoji slabi luči in imel posredno za posledico, da so Slovenci morali prepuštili vodilno vlogo v atletskem sportu ostalim, čeprav je treba priznati, da tudi prenos sedeža saveza v Ljubljano v danih razmerah verjetno ne bi bila najboljša rešitev za našo atletiko. Sicer pa je po točki zvoniti prepozno.

Na našo ugotovitev v prvem poročilu o tem zborovanju, da so bili slovenski delegati tamkaj na škodo slovenske atletike razdeljeni v dva tabora, se je najprej oglasil zastopnik SK Ilirije, ki je pojasnil svoj nastop na tem običnem zboru, zdaj pa objavljamo še dve pojasnili iz istega poglavlja, ki samo potrjujejo, da so bile naše prve navedbe točne. Zbog je zadostno razčiščen, kakšno je bilo razpoloženje slovenskih delegatov na tem običnem zboru in zato za naš list zaključujemo vse nadaljnje razprave o njem s željo, da bi tudi ta pot, ki so jo ubrali zastopniki slovenskih klubov, vodila do uspešnega končnega cilja.

Celjsani pišejo...

Izid nedeljskega občnega zbora Vrhovnega atletskega saveza je prinesel hud poraz za vso slovensko atletiko. Tem mučnejši je poraz zaradi tega, ker smo si ga Slovenci zadali sami, zaradi lastne nesloge. Položaj, ki bo sedaj nastal za slovenski atletski sport, ni v skladu z njegovim položajem. Napori absolutne večine slovenskih delegatov za dobro in odločujoči vpliv Slovencev, ki nam gre po naši sposobnosti, v vrhovnem atletskem forumu v državi, so bili zaman, ker so nekateri posamezniki zaradi svojih osebnih ambicij zaigrali skupne slovenske interese.

Da niso te pritožbe izrečene kar tako, je treba pojasniti stališče, ki so ga vsi slovenski delegati zavzeli na konferenci zvečer pred običnim zborom, kjer so se soglasno zedinili za enoten nastop glede vseh skupnih interesov. Samo z enotnim nastopom vseh bi bili mogli čim več dobiti, tako pa smo izgubili vse. Posebno je pozival k enotnemu nastopu vseh slovenskih delegatov na običnem zboru sam predsednik Ilirije, uvaževanji sportni delavec, ki je celo v pogledu nekaterih vprašanj, če bi ne bila rešena po našem, zagrozil z izstopom njegovega kluba iz saveza. To je potrebno poudariti, ker je nerazumljivo postopanje drugega delegata Ilirije g. Safonika na običnem zboru v predsedniški navzočnosti, ki je zavzemal ravno nasprotno stališče. Zaradi tega je bilo ogorčenje nasproti zastopnikom Ilirije in železnici, ki sta zavzela stališče, nasprotno slovenskim interesom, popolnoma upravičeno. Vsi, ki se zanimajo za naše atletske razmere, dobro vedo, da sedanja vrhovna uprava ne uživa zaupanja Slovencev, kakor tudi ne nekaterih, celo zagrebških klubov. Znano je, da so ti ljudje, ki so zdaj na čelu našega atletskega saveza, in njihovi vplivni prijatelji, 15 let vodili naš atletski sport; posledice njihovega dolgoletnega vodstva smo ravno mi Slovenci drago plačali. Trda je bila borba, da smo tudi mi dobili besedo v našem vrhovnem savezu in je slovenska atletika laže zadihala in v zadnjih dveh, treh letih zavzela dominanten položaj v državi ne samo za zeleno mlado, kjer se je poznal slovenski vpliv, temveč, in to je glavno, na sportnem polju.

To je bilo še potrebno razjasniti, da ne bo silepomenja z raznimi izjavami in opravičili, ki jih sedaj prizadeti dajejo. Gotovo smo deloma nezadovoljni s sedanjimi domačimi razmerami, ki vladajo v naši atletiki in ljubljanski podzvezdi. Bliza se ustanovni občni zbor Slovenske atletike zveze in tam bomo lahko povedali vsak svoje, kar nas teži. Gledati pa bomo morali predvsem, da bodo temelji naše samostojne atletske ustanove postavljeni na dobro in zdravo podlago, za lepšo, slonejšo bodočnost in vidnejše uspehe slovenskega sporta.

P. S.

Mariborski delegat izjavlja

G. Josip Jenko, ki je na omenjenem običnem zboru zastopal mariborski klub železnice in Maratona pojasnjuje svoj nastop med drugim takole:

»Z g. Safonikom sva samo enkrat glasovali proti predlogu slovenske skupine g.

Glavna tekma se bo pričela ob tričetrt na 3. predtekmo pa bodo začeli izsvrstni juniorji obeh enajstoric že ob 13.30. Igralo se bo seveda ob vsakem vremenu.

Ostala srečanja v ligah

V hrv.-slovenski ligi bodo v današnjem X. kolu nastopili še trije pari, in sicer:

v Zagrebu Hašk-Split, v Varaždinu Slavija (V)-Sašk in v Osijeku Slavija (O)-Concordia.

V srbski ligi je danes na sporedu VII. kolo, ki obsega naslednja srečanja:

v Beogradu Jugoslavija-Gradjanski (S) in Jedinstvo-Vojvodina, v Subotici ŽAK-BSK, v Borovu Bat'a-Besk in v Sarajevu Slavija (S)-Zemun.

Demantni jubilej gasilca Franca Medica

Prisrčna slovesnost pri gasilski četi Ljubljana—mesto

Na praznik mrtvih je gasilska četa Ljubljana-mesto kakor vsako leto počastila spomin svojih pokojnih tovarišev s službo božjo v stolnici, nato pa so se člani zbra-

pa po vsej priliki tudi najstarejši gasilec v državi, zlat lavorov venec s posvetilom kot skromen, a pomemben, vsega spoštovanja vreden dar.

Danes pred 60 leti, je rekel g. Zupančič v nagovoru tovarišu Medicu, ste kot mlad, idealen mož stopili v našo četo, da bi s svojim delom koristili dobrobiti ljubljanskega meščanstva. Kot zaveden Slovenec ste z dolednim in močnim nastopanjem uspešno pomagali izvojevati trdo borbo za uvedbo slovenskega poveljevanja v četi. V dolgi dobi 60 let ste s plodonosnim udeleževanjem mnogo pripomogli k razmahu naše lepe organizacije. Ko obhajate danes svoj demantni jubilej — prvi v naši četi se vam kot predsednik iskreno zahvaljujem za vaše ogromno delo. Vsa priznanja, ki krase vašo prso, diplome in laskave besede ne morejo poplačati tega, kar ste storili za četo in za celotno organizacijo gasilstva. Zelim vam vsi, da vas bog ohrani tako zdravega, čilnega in svežega še dolgo, dolgo let!

Na koncu je predsednik poleg zlatega lavorjevega venca izročil jubilaru tudi srebrni križec za zasluge na gasilskem polju, s katerim je na predlog četne uprave g. Medica odlikovala gasilska zajednica. Intimna slovesnost se je zaključila s iskrenimi čestitkami, ki so jih prisotni gasilci izrekli sivolasemu vzorniku in prvoborniku g. Medicu in gasilski četi Ljubljana-mesto čestitamo k redkemu slavu tudi mi.



li v društvenih prostorih v Mestnem domu, da se s prisrčno svečanostjo poklonijo še spominu živih. Predsednik čete Polde Zupančič je imel namreč prijetno dolžnost, da pri tej priliki izroči g. Francu Medicu, ki je nedavno praznoval svojo 80-letnico in ki je najstarejši slovenski gasilec,

la ravnotežje. Padla je na zibelko in prileta s komolcem leve roke na otroka in ga stisnila na prsa. Na otroku je potem ležala menda celih deset minut, potem šele se je dvignila in vzela otroka v naročje.

Toda le za trenutek, kajti ubogo dete je materi odletelo iz rok na tla kraj peči. V nekaj minut potem je bil ubožček mrtov.

Ko je mati spoznala, da v otroku ni več življenja, je sedla na klop ob peči. Prava uganika je, kaj je vodilo mater, da je želela otroku smrt. Sama je namreč izpovedala, da se je napila predvsem zato, ker je imela že dalje časa namen spraviti otroka s poti. Ker ni mogla tega storiti trezna, se je opila. Mož njen je opisal svojo ženo kot strastno pijanko, ki brez alkohola ne more živeti. Ko je prišel iz Pirnič kamor je peljal ogelje, domov, je našel v hiši poleg peči ženo in kraj nje na tleh mrtvo dete. Tri dni po otrokovi smrti je bila izvršena pri Sv. Katarini obdukcija, ki jo je opravil zdravnik dr. Franc Mohor z Vrhnice. Zadevo se bo pečalo sodišče na Vrhniki, kamor so tudi zaprli nečloveško mater. Vse okolnosti kažejo, da je bilo po otroku prav v času, ko je ležala mati na njegovem trupcu.

V Zas

Sobo odda

Opremljeno sobo
z vso opremo ali brez
čisto oddam 2 ali eni
gospodini. Naslov v ogel.
Jutra. 29438-23

Kot sostanovalec
takoj sprejemam mirne
ga gospoda ali dijaka s
celo opremo. Hrana dobra
Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 29411-23

Sobo s štedilnikom
parketirano oddam na
december. Cimetova 11.
29383-23

Lepo sončno sobo
s posebnim vzhodom so-
uporabo kopalinice stro-
ji center lift ev. s hra-
no oddam solitno osebi
Naslov v vseh posl. Ju-
tra pod »33«. 29407-23

Dva gospoda
sprejemam v opremlje-
no sobo s zajtrkom in
čebojo po zmeri. C. al.
rožna dolina, Priljubljani-
ska 36. 29517-23

Oddam sobo
starjemu gospodu ali
gospu. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 29516-23

Gospa išče
sostanovalec (ko). M.
Štauber, Maribor, Cvet-
lična ul. 8. 29548-23

Sobico
čedno oddam gospodici
ni pri tobačni tovarni.
Glinska ul. 5-I. zadnja
vrata, levo. 29554-23

Opremljeno sobo
lepo, zračno in svetlo,
s posebnim vzhodom od
dam, Naslov da iz pri-
jaznosti trgovina Švaj-
ger, St. Vid. 29574-23

Sobo
opremljeno ali prazno z
vzhodom s stopnic ugod-
no oddam Podmilšču
kova 22 Bežigrad. 29528-23

Soba
lepo nameščena, blizu
bežigradske gimnazije,
se odda v Svetosavski
14. I. nadstropje. 29572-23

Sobo
sončno v centru št. držav-
na uradna v pokopu od 15.
novembra ali 1. decem-
bra. Ponudbe na ogel. Jutra
pod »Uradnica«. 29577-23

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom oddam.
Naslov v vseh poslovni-
kah Jutra. 29468-23

Opremljeno sobo
oddam dvem gospodinam.
Naslov v vseh poslovni-
kah Jutra. 29551-23

Prazno sobo
prostorito in sončno, s
posebnim vzhodom in s
soporojo kopalinice oddam.
Ogled v nedeljo
dopolodne, drugače po-
poldne. Pügnertjeva 6,
III. nadst. levo. 29599-23

Sobo
opremljeno, s posebnim
vzhodom oddam v Pod-
milšču. 29613-23

Sobo
lepo opremljeno, v cen-
tru, s posebnim vzhodom
in s soporojo kopalinice
oddam boljšemu gos-
podu. Ponudbe na ogel.
Jutra pod »Soliden«. 29650-23

Prijazno sobico

vhod skoz kuhinjo od-
dam gospodu, ki je že
dan odšel. Nudi se
nenauka konverzacija.
Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 29505-23

Prazno sobo

oddam Mirje, Vrstočko-
va 3. 29646-23

Prazno sobo

s posebnim vzhodom po
cenil oddam takoj ali
pomeje v Langusovi 3.
29622-23

Opremljeno sobo

s soporojo kopalinice
oddam. Naslov v vseh
posloval. Jutra. 29644-23

Lepo sobo

opremljeno, oddam dve
ma gospodinam s hra-
no. Cesta 29. oktobra 5
v prtiličju. 29624-23

Sobo

opremljeno, čisto in zra-
tra oddam 1. ali 2. oes-
bama. 15 minut od cen-
tra. Karadžičeva 10.
29674-23

Sobo

prazno ali opremljeno
kuhinje oddam mirni oes-
bi v Ljubljani, Iliraka
ulica 20 prtil. levo.
Ogled od 12 do 16 ure.
29678-23

Sobo

s posebnim vzhodom od-
dam. Istotam sprejemam
na hrano gospode in da-
me. Naslov v vseh po-
sloval. Jutra. 29683-23

Lepo čisto sobo

prazno ali opremljeno,
oddam z dobro domačo
hrano in vso opremo, za
15. november ali 1. de-
cember. Pri sv. Jožetu
Cvrti Metodova 19, pri-
tiličje desno, Šušmel.
29694-23

Malo sobo

opremljeno, — oddam na
Bleivsovi cesti. Naslov v
vseh poslovniakah Jutra.
29718-23

Sostanovalec

sprejme boljša družina
v svojo sobo in dobro do-
mačo hrano v bližini real-
ke in tehnike. Naslov v
vseh poslovniakah Jutra.
29750-23

Lepo solčno sobo

parketirano, s poseb-
nim vzhodom s soporojo
kopalinice oddam takoj ali 1. de-
cembra. Rožna dolina, C.
III, št. 5. 29756-23

Sobo

s štedilnikom v podstrešju
oddam takoj v Kolodvor-
ski ulici 11. 29753-23

Prazno sobo

s soporojo kopalinice od-
dam takoj in poceni v
novi hiši poleg bežigradske
gimnazije. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 29752-23

Lepe sobe

opremljene, s soporojo
kopalinice, separiranih
vzhodom oddam s 15. no-
vembra Sv. Petra 44
I. nadst. 29708-22

Sobo

zračno in sončno, lepo
opremljeno, s posebnim
vzhodom in s soporojo
kopalinice v centru št. so-
stalen in miren gospod
Ponudbe na ogel. oddel.
Jutra pod »Lep dom
33«. 29649-23

Sobico

na Bleivsovi cesti, takoj
oddam. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 29721-23

Tri sobe in kabinet

primerne za pisarno ali ka-
kordinacijo v Prešernovi
ul. 54 oddam v najem.
Vprašati pri portirju hotela
Sion. 29778-23

Opremljeno sobico

lepo, oddam v Dvorakovi
ulici 3, I. n. levo. 29719-23

Sobe išče

Opremljeno sobo
v centru oz. severnem
delu mesta (tudi Beži-
grad) išče višješolac za
15. november ali 1. de-
cember. Ponudbe na ogel.
odd. Jutra pod »Red-
nopolacini«. 29424-23a

Prazno sobo

s pečjo išče v bližini
centra, prikladno za dru-
štveni lokal. Ponudbe z
navedbo cene pod »Red-
nopolacini«. 29447-23a

Opremljeno sobo

išče gospod v mestu ali
v bližini šolskega doma
v Šiški od 15. do 30.
m. Ponudbe na ogel.
odd. Jutra pod »Pose-
ben vzhod«. 29573-23a

Prazno sobo

s pečjo išče v bližini
centra, prikladno za dru-
štveni lokal. Ponudbe z
navedbo cene pod »Red-
nopolacini«. 29447-23a

Solidna gospodina

išče opremljeno ali pra-
zno sobo z vzhodom iz
stopnišča ali iz veže.
Ponudbe na ogel. odd.
Jutra pod »Plašam to-
no«. 29615-23a

Akademik

išče svetlo sobo za ta-
koj, z navedbo cene. Ju-
tra pod »Točen plašnik
12«. 29648-23a

Opremljeno sobo

lepo, zračno in svetlo,
s posebnim vzhodom od-
dam, Naslov da iz pri-
jaznosti trgovina Švaj-
ger, St. Vid. 29574-23

Sobo

opremljeno ali prazno z
vzhodom s stopnic ugod-
no oddam Podmilšču
kova 22 Bežigrad. 29528-23

Soba

lepo nameščena, blizu
bežigradske gimnazije,
se odda v Svetosavski
14. I. nadstropje. 29572-23

Sobo

sončno v centru št. držav-
na uradna v pokopu od 15.
novembra ali 1. decem-
bra. Ponudbe na ogel. Jutra
pod »Uradnica«. 29577-23

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom oddam.
Naslov v vseh poslovni-
kah Jutra. 29468-23

Opremljeno sobo

oddam dvem gospodinam.
Naslov v vseh poslovni-
kah Jutra. 29551-23

Prazno sobo

prostorito in sončno, s
posebnim vzhodom in s
soporojo kopalinice oddam.
Ogled v nedeljo
dopolodne, drugače po-
poldne. Pügnertjeva 6,
III. nadst. levo. 29599-23

Sobo

opremljeno, s posebnim
vzhodom oddam v Pod-
milšču. 29613-23

Sobo

lepo opremljeno, v cen-
tru, s posebnim vzhodom
in s soporojo kopalinice
oddam boljšemu gos-
podu. Ponudbe na ogel.
Jutra pod »Soliden«. 29650-23

Sobo

s posebnim vzhodom v bli-
žini tehnike ali banovine,
išče akademik. Ponudbe na
ogel. odd. Jutra pod »Dobra
partija«. 29758-23a

Sobo

navadno opremljeno z dve-
ma posteljama v bližini
Janjeve ulice, št. 6. Po-
nudbe na ogel. odd. Jutra
pod »Janjeve«. 29777-23a

Ženitve

Gospodina
premožna simpatična 30
letna pošena bi poro-
čila 32 do 42 letnega
uradnika trgovca. Po-
nudbe na ogel. odd. Ju-
tra pod »Okoličanka«. 29437-23a

Vdovec srednjih let

posreduje v sredini za
greb židani most najlep-
šo točko Posavja novo
vilo z 9 prostori okrog
sadosnisk polja gorzjo
vi vinogradni dober trak
s en razjed. Išče
premožno vdovo ali de-
kle istih let izveščano
v kuhinji za otvortev
penziona. Ali je kakor
boljša ki bi si želela po
polnoma varno mirno
življenje na lepi točki
na deželi. Ponudbe s ali-
ko na ogel. odd. Jutra
pod »Krasno življenje
na deželi«. 29392-23a

Gospodina

trg. naobrazena 27 let
z nekaj premoženja po-
štena čedna želi lasten
dom. Spoznati želi do-
bročnega gospoda v
stalni službi Vdovec z
enim otrokom ni iz-
ključen. Tajnost strogo
zajamčena. Ponudbe na
ogel. odd. Jutra pod »Si-
dom sreče«. 29394-23a

Državni uradnik

vdovec brez otrok z le-
pim položajem, sred-
njih let išče v svrhu ži-
vitve sobi primerno živ-
ljensko tovarnišico. Pro-
stost imajo drž. uradni-
ci zlasti učiteljske od 28
do 35 let. Ponudbe na
ogel. odd. Jutra pod »Si-
dom sreče«. 29393-23a

Korespondenca

Dva starejša gospoda
neločljiva prijatelja, ki
imata pravico do pokoj-
nine, želita znanja z 2
dobrosrčnimi prijatelj-
ci srednjih let, ki ne
koliko premoženja, ki
bi hoteli imeti mirno
življenje. Ponudbe na
ogel. odd. Jutra s sliko
ki se vrne in naslovom
pod »Mir in sreča«. 29403-23a

Prazna soba

s soporojo kopalinice v
bližini Stadiona se odda
boljšemu gospodu takoj
ali pomeje. Naslov v
vseh posl. Jutra. 29586-23

Mlad intelektualc

mlad, bi se rad poročil
z inteligentno s primer-
no doto. Ponudbe na
ogel. odd. Jutra pod »Si-
dom sreče«. 29638-23a

Trgovce

boljši poselnik dober,
star 39 let želi sebi pri-
merne breskarske dela
vaje. Malajše dame s
premoženjem. Prednost
i na to iz trgovske ali go-
stilske stroke. Resne
ponudbe poslati na ogel.
odd. Jutra pod »Dobra
partija«. 29894-25

Industrijalec

38 let star, podjeten, se
želi poročiti z inteli-
gentko, ki poseduje pri-
meren kapital za pote-
ranje obrata. Diskre-
cija zadržana. Ponudbe
s sliko na ogel. odd. Ju-
tra pod »Zakon«. 29637-25

Frizerko ali

kmečko dekle
z gotovino poročim. Po-
nudbe na ogel. odd. Ju-
tra pod »Samost«. 29671-25

Mlad posestnik

gostilničar in trgovec
želi spoznati gospodi-
cino v svrhu takojšnje ži-
vitve staro od 18 do 25
let, ki bi imela doto
od 50 do 500 tisoč din
Denar bi ostal njena
last. Tajnost zadržana.
Le resne ponudbe
na ogel. odd. Jutra pod
»Ženitve«. 29676-25

Poselnik in

lesni trgovec
želi znanja z gospodico ali
vdovo z nekaj premožen-
jem od 40 do 60 let v svrhu
takojšnje žitve. Naslov
v vseh poslovniakah Jutra.
29757-23

40 letnik

s milijonskim premoženjem,
bi poročil gospodi-
cino z nekaj premožen-
jem. Ponudbe na podružnico Ju-
tra Maribor pod »300.000«. 29775-25

Gospodina

želi znanja radi žit-
ljensko tovarnišico. Pro-
stost imajo drž. uradni-
ci zlasti učiteljske od 28
do 35 let. Ponudbe na
ogel. odd. Jutra pod »Si-
dom sreče«. 29393-23a

Osamljen mladenič

35 let, posestnik in drž.
uslužbenec, želi spozna-
ti gospodi-
cino od 18 do 28 let, ki ima gotovino
najmanj 50.000 din. Si-
viljo ali primerno iz-
obraženo, v svrhu žit-
be. Samo resne ponud-
be po »Oročnik« z na-
slovom in sliko, ki se
diskretno vrne. 29475-25

Vdova

srednjih let, simpatična
sunanost, želi resnega
znanja z boljšim upo-
kojenjem. Možitev ni
izključen. Ponudbe pod
»Osamljena«. 29472-25

Ženitve in možitve

boljših krogov posredu-
jemo vestno, uspešno in
solidno. Imamo prvorot-
ne zveze v meštanskih,
trgovskih, industrijskih,
poselnih, uradniških
in častniških krogih. —
Velika izbira odličnih
partij. Informacije s
priloženimi znamkami
za 10 din na: »Rezoza«,
Zagreb, pošta 3. 29505-25

Uslužbenec

s stalno službo želi znan-
ja z maljšo gospodico
z nekaj premoženja. Po-
nudbe po »Poselstvo« na
podr. »Jutra«, Maribor
29452-25

Triinpetdesetletna

vdova
brez otrok, posestnica
obrtine, se želi poročiti
najrajši z železniškim
uradnikom primerne sta-
rosti, bodisi kjer koli v
Jugoslaviji. Ponudbe pro-
stim pod »Mislim resno«
na podružnico »Jutra« v
Mariboru. 29455-25

Hubertus

išči a din 250
vse vrste dežnih
plaščev, trensko-
v sukenj toplig-
erila itd. nudi po
razmerno nizkih
cenah
PRESKER,
Sv. Petra c. 14.

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

ZAGREB

NIKOLČEVA 10

Razno

KROJACI
Išča je knjiga moder-
nih moških krojev s
50 slikami raznih
konstrukcij, tabel in
zavodit. Lahko umijiv
ypis izdelave. Neob-
hodno potrebno vsem
krojcem, ki se žele
izpopolniti v moder-
nih krojih.
Cena knjigi din 50.—
Kdor pošlje denar
naprej — dobi knjigo
franko.
Razpečava:
»RUBENS« um. na-
klad. zavod. Zagreb,
Jurišičeva ul. br. 3.

Sveže najfinejše

horveško

ribje olje

iz lekarne
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam

Kupujemo

posušeno cvetje
arlike,
korenine preobede
bezgov cvetje,
paldrianove korenine
in svilceve
(encianove) korenine
Ponudbe naj se poš-
ljejo na APEF, Vite
Oeciani 15 — Udine

Od Vas

je odvisno
da imate
obliko
vedno
kot nove

Zahtevajte

Zane Grey:

Zakon zapada

Roman

Prvo poglavje

Izmed vseh težkih nalog, kar jih je bila Mary Stockwellova med svojim dveletnim učiteljevanjem v redko naseljenih tleh Tontske krajine v Arizoni že rešila, je bila ta, ki jo je zdaj videla pred seboj, prav gotovo najtežja. Prvikrat jo je obhajala nekakšna malodušnost, kajti šlo je za njeno mlajšo sestro Georgijo, ki je bila na poti v Arizono, da bi jo tukajšnji zrak ozdravil rahlega nagnjenja k jetiki in vse prej kakor rahlega nagnjenja k neizbirnemu spogledovanju.

Prav danes se je čutila Mary silno izmučeno. Vso, šest milj dolgo pot do male šolske kladare ob Tontskem potoku in nazaj na Thurmanov ranč v »Zeleni dolini« je bila morala opraviti peš. Njenih osemnajst učencev, od šestletne Jennyje Thurmanove do šestnajstletnega Richarda, je bilo spet enkrat postavilo rekord razbrzdanosti, hoja po prašni, od vročega septembrskega solca razžarjeni cesti jo je bila tudi telesno upehala — ni čudo, da je minilo nekaj časa, preden se je opomogla od strahu, v katerega jo je bilo pripravilo materino pismo.

»Noben strah ne pomaga in nobena skrb, Georgija je na poti«, si je rekla nazadnje in pobrala pismo, ki ga je bila izpustila iz rok. »Devetega pride v Globe — moj Bog, to je že danes, v torek! V sredo vozi iz Globa poštni avto, ob petih popoldne bo v Rysonu — in niti ne utegnem iti sama ponjo! A nekoga seveda moram poslati, da jo sprejme, mojo malo, plavalas Georgijo.«

Vzlic svoji ljubezni do sestre je gospodična Stockwellova pozdravljala njen prihod s zelo nenaklonskimi čustvi — odgovornost, ki jo ji s tem nalagali, se ji je zdela skoraj prevelika.

Kaj poreko Thurmanovi o tem obisku? In kaj naj tukaj vobče počne s dekletom?

Kakor angelček je bila mala Georgija, ko jo je zapustila — a njen sedanji značaj je menda postavil takratno podobo na laž. Kako je že pisala mati o nji?

»...doktor Smith pravi, da so Georgijina desna pljuča načeta, doktor Jones, ki mu oče sveto verjame pa trdi, da si je vse to današnje stanje samo priplesala in priponočevala. Sama se nagibljem k mnenju doktorja Smitha — temu gospodu Jonesu nisem nikoli bogve kaj zaupala. Se še spominjaš njegove žene? Ta je bila tudi zmerom takisto nekam nabuhla! — Nu, bodi kakor koli — vsekako se Georgija ne počuti dobro, ne glede na to, da ima v sebi tisoč hudičkov.

Ker si že skoraj šest let z doma in si se zdaj celo zakopala pri goščarjih, kjer menda niti več ne zveš, kaj se godi po svetu — sicer pa, vesela bodi, mi smo ta čas doživeli vojno in, kar je bilo še hujše, povojni čas — ti moram v kratkih besedah podati sliko tvoje sestre — drugače je kratko in malo ne bi razumela in ne bi znala prav ravnanj z njo.

Georgiji je zdaj sedemnajst let, ve pa več od tebe, ki jih imaš skoraj dvakrat toliko, da, več od mene same. Zala je kar od sile in tako je razvila v sebi vse možnosti, ki se dandanes ponujajo mlademu dekletu. To je menda vzrok, da jo vsak človek nehoti mora imeti rada. To ni morebiti sodba prismojenega materinskega samoljubja, marveč dejstvo. Vsi naši prijatelji in znanci imajo Georgijo radi, fantje pa — s tem mislim mlade moške — so vanjo vsi nori in ona dela, kar le more, da

jih v tej norosti še potrjuje, kajti — na žalost moram priznati — spogledljiva je tako, da je že greh.

Najhujše je pa to, da hoče Georgija po vsaki ceni hoditi svoja lastna pota — kakor vobče vsa ta današnja dekleta, ki kratko in malo trdijo, da smo starši »zastareli« in da »ne razumemo novega časa«, v čemer se morda niti Bog ve kako ne motijo.

Tvoj oče vsekako meni, da je niti s silo niti z dobrimi nauki ne udrži od tega, kar si vtepe v glavo. Vkljub grozni skrbi, ki jo imam zaradi nje, sem pa vendar trdno prepričana, da Georgija ni v resnici slaba. Nočem in ne morem verjeti, da bi mi v tej stvari neopravičen materinski ponos in zaslepljenost kalila pravilno sodbo.

Georgija je prebila končno izkušnjo na liceju in mora zdaj nekaj začeti. Tu v New Yorku seveda ne pride od resnega dela — ne glede na to, da kakšno naporno opravilo, če bi že sama privolila vanj, v tem podnebu ne bi koristilo njenemu zdravju. Z veseljem sva torej sprejela ponudbo svojih prijateljev Wayburnovih, ki se prav zdaj z avtomobilom odpravljajo v Kalifornijo in jo radi vzamejo s seboj na zapad.

Za zdaj je Georgija vsa navdušena. Godi se nam sicer ne več tako dobro kakor prejšnje dni, toda dosele vsa ji, čeprav z žrtvami, izpolnila vsako željo in bova tudi to pot ukrenila, kar je treba, da zmoreva za njeno bivanje. Zapad, ki nama ga zmerom hvališ, kako je krasen, jo morda pa le ozdravi in reši! Tebi, ljuba hči, bo z Georgijinim prihodom kakopak zadana težka naloga, to veva. Vendar te prisrčno prosiva, da se ji ne odtegneš, ampak storiš za svojo sestro vse, kar je količnejšega.

Ponovno in natančno branje tega dolgega in čudnega pisma je storilo gospodično Stockwellovo sicer žalostno in zamišljeno, a prvotno malodušje

jo je ob tem minilo. Mati je imela prav: če bo Georgiji vobče obstati v ostri, moško gorjupi Tontski krajini, se ji ne bo le vrnilo zdravje, ampak minili jo bodo tudi vsi napačni in prevzetni nazori, s katerimi ji je newyorško velempeto zastropilo srce in duha.

Ceprav se je bila Mary Stockwellova zakopala v tej divjini, jo je vendar živo zanimalo vse, kar se je dogajalo v širnem svetu; v časnikih in časopisih je pazljivo spremljala razvoj stvari, tako da je dobro — morda še bolje od svoje matere — poznala sodobno ameriško dekle, ta prepametni, prezreli tvor povojnega časa. Takšnemu bitju je moglo bivanje v tem kraju samo koristiti, in dasi je bila sama že vnaprej pripravljena na vse močnejše težave in sitnosti zaradi tega, ji vendar ni bilo žal. Povsem drugo vprašanje pa je bilo, kakšen vtis bo napravila Georgija v tej okolici: kako bo vplivala na Thurmanove in na vse ostale preproste, odkrite ljudi, ki bo z njimi nujno prišla v dotik.

Mary Stockwellova je bila vzljubila te tontske ljudi, rezke in preproste kakor dežela, v kateri so živeli; pomagala jim je, kakor je vedela in znala, ter jim olajšala težko življenje s tem, da jim je odzemale vso skrb za vzgojo otrok. Pri tem delu se je čutila srečno in zadovoljno — akoravno je imela še drug, povsem osebni vzrok, da ji je bilo prav sedanje delovno torišče tolikanj priraslo k srcu.

Rahla rdečica ji je zalila obraz, ko je pomislila na ta vzrok, in na prvi ji je tesnobno legla misel, kakšno burjo utegne zbuditi Georgijino nenadno pojavljanje tu v tih »Zeleni dolini«, posebno če si dekle vtepe v glavo, da bi tu v Arizoni nadaljevalo lahkomišno življenje, kakršnega je vajena. A to bi bilo seveda nemogoče, kratko in malo nemogoče — Mary Stockwellova je predobro poznala tukajšnje ljudi, zlasti pa mlade moške.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI

PODEUŽNICE: Bled, Kranj, Maribor, Novi Sad, Split. Dovoljuje kratkoročne kredite v tekočem računu - Eskontira trgovske menice. Vloge obrestuje do 4%, vezane na odpoved do 5%

NOVE VLOGE ZNASAJO Din 67.000.000.-

DELNISKA GLAVNICA DIN 20.000.000.- Vrh vse bančne posle najkulantneje

Industrijsko podjetje izven Ljubljane išče izprašane

strojnika k parni turbini in kurjača

za vodocelni kotel s premično rešetko in visoko napetost. Reflektanti naj vložijo ponudbe s popisom dosedanjega službovanja in navedbo položenih izpitov ter starosti na ogl. odd. lista pod šifro »Električna centrala«.

Avtomehaniki!

Večje avtomobilsko podjetje išče samostojnega mojstra z mojstrskim izpitom z daljšo prakso, zmožen popravila vseh avtomobilov ter struženja in avtogenskega varenja. — Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod: »Takojšnji nastop 18«.

PUH - PERJE R. MIKLAUC LJUBLJANA

Zahtevajte za vaše žimnice in tapetirano pohištvo žimo samo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO



ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME STRAŽIŠČE PRI KRANJU

Naša žima je higijensko očiščena in sterilizirana na pari 115° C, ne diši, je brez maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrhu z najmodernejšimi stroji in aparati.

Odklanjajte žimo iz prepečenih sušarskih obratov, ker je slabo in nehygiensko izdelana, ni dezinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! — Naše cene so najsolidnejše! Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO

ZAHVALA

Ob bridki izgubi mojega nepozabnega soproga, gospoda

JOSIPA UŠENIČNIKA

MAJORJA V POK.

izrekan tem potom svojo globoko zahvalo vsem, ki so mi v najtežjih urah stali ob strani in z menoj sočustvovali. Predvsem se zahvaljujem zdravniku šefu Leončiču g. dr. Pavlu Kraju, primariju v pok. g. dr. Ivanu Jenku in rentgenologu g. dr. Jožetu Hebelnu za ves njihov trud in ljubeznivo skrb v njegovi dolgi in težki bolezni. Posebna moja zahvala gre g. dr. Jakobu Kotniku za duhovno tolažbo, s katero mu je lajšal zadnje trenutke njegovega življenja. Zlasti gorko se zahvaljujem č. materi prednici in vsem redovnim sestram za njih zgledno požrtvovalnost, s katero so mu stregle dan in noč, ves čas njegove dolgotrajne bolezni.

Čast mi je zahvaliti se posebej gospodu divizijskemu generalu Dragutinu P. Stefanoviču za sporočeno mi sožalje in zastopstvo pri pogrebu. Enako se zahvaljujem gospodu garnizonarju, podpolkovniku Djordju T. Radejkoviču za ljubezniv sprejem v zadnji pogrebu in ob tej priliki izrečeno mi sožalje. Moja najtoplejša zahvala gre zastopnikom vojaških poveljstev, oblasti in zavodov ter sploh vsemu častniškemu zboru, ki je s svojo udeležbo pri pogrebu počastil spomin pokojnika. Še posebej se zahvaljujem gg. poveljnikom častne čete, godbi, podčastnikom in vojakom.

Prisrčna zahvala za duhovno spremstvo, še posebej za tolažilne besede pred. gospoda mestnega župnika Janka Barleta. Enako gorko se zahvaljujem vsem znancem in prijateljem, zlasti pa bojnim tovarišem, ki so prihiteli v tako častnem številu, da ga spremljo na njegovi zadnji poti. Nič manj gorka zahvala tudi darovalcem prekrasnega cvetja in sploh vsem, ki so se budi s sožaljem ali na drug način oddolžili spominu draga pokojnika. Ne bi zadostila svoji dolžnosti v polni meri, če se ne bi zahvalila tudi č. redovnim sestram za zadnje spremstvo, uglednemu Društvu državnih in samoupravnih upokojencev v dravski banovini za njegove usluge ter uslužbencem Mestnega pogrebnega zavoda za njih res zgledno postrežljivost. Še enkrat: Vsem in vsakomur posebej najlepša hvala!

V LJUBLJANI, dne 3. novembra 1939.

GABRIJELA UŠENIČNIK, vdova.

PREKO ŠTIRI MILIJONE GRITZNER šivalnih strojev JE V UPORABI



GRITZNER ŠIVALNI STROJI SE DOBJO V VSEH BOLJŠIH TRGOVINAH S ŠIVALNI-MI STROJI

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA JUGOSLAVIJO EM. FISCHER, ZAGREB, Palmotičeva 82 Veletrgovina dvokoles, motociklov in šivalnih strojev

STROJI NAJNOVEJŠI OTROŠKI VOZIČKI



MOTORJI TRICIKLI ŠIV. STROJI



AGRAČNI VOZIČKI, SKIROJI, AVTOMOBILSKI, KOLES. DELI TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovička c. 4 Podružnica: Maribor, Aleksandrova 26 — Ceniki franco.

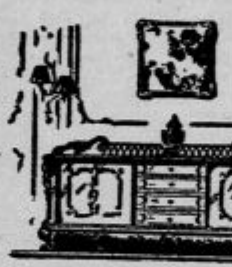


glavno zastopstvo za dravsko banovino

ANT. BREMEC

CELJE, Miklošičeva 2 — tel. 202

Kupujte aparate direktno v trgovini, ker dobite znaten popust.



POHIŠTVO

moderno in v slogu

Stalna zaloga pohištva za vsako stanovanje.

Najstarejša tovarna pohištva

ZALOKAR ANTON

61. VID NAD LJUBLJANO

Continental



na ugodne mesečne obroke

Ivan Legat LJUBLJANA

rešerova ulica 44

MARIBOR

vetrinjska ulica 30

PERJE

čokolje, purje, gosje, račje, navadno, s strojem čisteno in čohane.

Vzorec se pošilja brezplačno in franco.

Dobavljajo se v vsaki množici

E. Vajda, Čakovec

Telefon štov. 59, 60, 2, 4

CENE PERJA ZELO ZNIZANE, ZAHTEVAJTE CENIK. IN

VZORCE, KI JIH DOBITE BREZPLAČNO!



ZAHVALA

Vsem, ki ste sočustvovali z nama ter spremili na njegovi zadnji poti našega draga pokojnika

IVANA GROSA

najprisrčnejša zahvala. Posebno se zahvaljujem primariju g. dr. Rakovcu, godbi »Zarja« in strežništvu splošne bolnice, ki so res požrtvovalno lajšali pokojniku trpljenje.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v cerkvi Marijinega Oznanjenja v ponedeljek ob 1/8. zjutraj.

LJUBLJANA, dne 4. novembra 1939.

Groseva.

ZAHVALA

Vsem in vsakemu iskrena hvala za vse, kar ste storili v počastitev spomina našega zlatega papana

Fortunata Lužarja

LJUBLJANA, dne 4. novembra 1939.

Žalujoči otroci.

ZAHVALA

za počastitev osebnosti, življenja, dela, vrlin in kreposti našega preljubega

ALBINA BEVCA

GLAVNEGA UNIVERZITETNEGA ARHIVARJA IN REZ. VOJNEGA ČINOVNKA III. KL.

ob njegovi prerani smrti.

Ko smo se med dolgo in težko boleznijo bali za njegovo dragoceno življenje, so se nam pridružili iskreni prijatelji, ki so nam bili z upom in tolažbo ob strani.

Ko smo ga položili na mrljski oder, so ga pretnogro kropili, se poslavljali od njega, ga obsepali s cvetjem in mu posvečali najlepše misli.

Ko smo ga spremljali do preranega groba, so bile s nami množice uradnih predstavnikov z gg. rektorjem, prorektorjem in profesorji univerze ter zborom oficirjev na čelu, uradništva univerze, stanovskih tovarišev, društvenih odposlanstev, prijateljev in znancev in ga nad vse iskreno počastile.

Za vse to se prav prisrčno zahvaljujemo.

Zahvaljujemo se rektoratu univerze in njenemu uradništvu za obsrtnico, garnizonski upravi za odreditev pogreba z vojaškimi častmi, Akademskemu pevskemu zboru za prelepo žalno petje, ki je pokojnika spremlilo v njegov večni mir, pisatelju g. Franu Albrechtu, ki je ob odprtem grobu izgovoril v slovo pesem o čistem prijateljstvu, s katerim je bil pokojnik tako vdano navezan na svoj prijateljski krog, in gg. novinarjem za tople in s prijateljskimi čustvi pisane nekrologe in poročila o zadnjem slovesu.

Zelo smo hvaležni gg. zdravnikom in sestram zaveda na raziskovanje in zdravljenje novotvorb, ki so dajali pokojniku svojo pomoč in nego v zavodu.

Maša zadušnica za preljubim pokojnikom bo v torek, dne 7. novembra 1939 ob 7. uri v župni cerkvi v Trnovem.

V LJUBLJANI, dne 4. novembra 1939.

BEVČEVI.